

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE RICHNAVA

A. SPRIEVODNÁ SPRÁVA

OBSTARÁVATEĽ:
SPRACOVATEĽ:

OBEC RICHNAVA
ING. ARCH. MARIANA ŠIMKOVÁ
REVITAL PROJECT

ODBORNÍ PROJEKTANTI A KONZULTANTI:

OCHRANA PRÍRODY A TVORBA KRAJINY:	ING. BLANKA BARNOVÁ
DOPRAVA:	ING. JAROSLAV LIPTÁK
VODNÉ HOSPODÁRSTVO:	ING. MARIÁN PEKAROVIČ
ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU:	ING. JÚLIUS FURMANÍK
TELEKOMUNIKÁCIE:	ING. PAVEL BELLUŠ
ZÁSOBOVANIE VYKUROVACÍM PLYNOM:	ING. MICHAL NAGY

SCHVAĽOVACIA DOLOŽKA

Označenie schvaľovacieho orgánu: Obecné zastupiteľstvo Richnava
Číslo uznesenia a dátum: č. 383 / 2018 zo dňa 31.10.2018
Číslo VZN obce, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN-O: 4 / 2018
Oprávnená osoba: Ivan Dunka, starosta obce.....

Pečiatka

NOVEMBER 2018

OBSAH

	Strana
A.) ÚVOD	
1) Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré ÚPN-O rieši	3
2) Zhodnotenie doteraz spracovanej ÚPD, východiskové podklady	3
3) Údaje o súlade riešenia územia so zadaním	5
B.) RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE RICHNAVA :	
1) Vymedzenie riešeného územia	5
2) Vázby vyplývajúce z riešenia a záväzných častí Zmien a doplnkov ÚPN VÚC Košického kraja	5
3) Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce	9
4) Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia	15
5) Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania obce a funkčného využitia územia obce	18
6) Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby, rekreácie a využitia kultúrnohistorických hodnôt územia	21
7) Návrh rozvoja hospodárskej základne obce	38
8) Vymedzenie zastavaného územia obce	39
9) Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov	39
10) Návrh riešenia záujmov obrany štátu, civilnej ochrany obyvateľstva, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami	40
11) Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení	47
12) Návrh verejného dopravného a technického vybavenia	
12.1. Doprava	58
12.2. Vodné hospodárstvo	64
12.3. Zásobovanie vykurovacím plynom	70
12.4. Zásobovanie elektrickou energiou	71
12.5. Telekomunikácie	73
13) Návrh koncepcie starostlivosti o životné prostredie	74
14) Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov	79
15) Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu, napr. záplavové územie, územie znehodnotenú ťažbou a pod.	80
16) Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy	81
17) Vyhodnotenie perspektívneho použitia lesnej pôdy a ochrana lesných pozemkov a porastov	82
18) Hodnotenie navrhovaného riešenia najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov	84
19) Návrh záväznej časti:	
19.1. Zoznam verejnoprospešných stavieb	85
19.2. Určenie častí obce s potrebou vypracovania ÚPN- zóny	89

A.) ÚVOD

1) Základné údaje o obci a hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré ÚPN-O rieši

1.1. Základné údaje o obci:

Počet obyvateľov: 3 000 (aktuálny stav november 2017)

Rozloha katastra: 697 ha

Okres: Gelnica

Kraj: Košický

Nadmorská výška (stred obce): 370,00 m n.m.

ŠÚJ (kód obce): 543501

1.2. Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré ÚPN-O rieši

Najdôležitejším cieľom riešenia územného plánu obce (ďalej ÚPN-O) Richnava v návrhovom období do r. 2040 je vysporiadanie sa s problémom prognózovaného nárastu počtu obyvateľov predovšetkým rómskej národnosti a územno-technické dôsledky tohto nárastu na katastrálnom území obce Richnava.

Urgentným problémom je riešenie absencie verejného vodovodu. Cieľom ÚPN-O je navrhnúť riešenia v oblasti zásobovania pitnou vodou , odvádzania splaškových vôd a lokalizácie ČOV, lokalizácie plôch bývania a základnej občianskej vybavenosti, zberného dvora , obecného kompostoviska a doplnenia komunikačného systému v obci Richnava , ako aj návrh na riešenie súčasných dopravných závad, resp. určenie plôch pre ich následné detailné riešenie v ďalších stupňoch PD.

Ďalším dôležitým cieľom riešenia ÚPN-O je návrh na prepojenie miestnej dopravnej infraštruktúry na objekty navrhované v DÚR „ Modernizácia železničnej trate Žilina - Košice, úsek trate Krompachy (mimo) - Kysak “ pre rýchlosť 160 km/h s riešením novej trasy železničnej trate, ktorú bolo potrebné v územnom pláne obce zohľadniť.

Riešenie územného plánu obce spĺňajúc požiadavky platnej legislatívy, má na zreteli skutočnosť, že po jeho schválení sa stane podkladom pre riadenie stavebnej a inej činnosti v obci s dôrazom na zabezpečenie súladu všetkých činností na celom administratívnom území obce vrátane ochrany životného prostredia, ekologickej stability, ochrany zdravia jej obyvateľov, kultúrno-historických hodnôt územia, územného rozvoja a tvorby krajiny v súlade s princípmi trvalej udržateľnosti navrhovaných riešení.

2) Zhodnotenie doteraz spracovanej ÚPD, východiskové podklady

Náčrt územného plánu zo 60- tych rokov minulého storočia sa v obci nezachoval, takže ho nemožno posúdiť. V r. 1988 vtedajší ONV Spišská Nová Ves objednal v Stavoprojekte Košice vypracovanie územného plánu v stupni ÚPN-Z, z ktorého urbanistické stredisko v r. 1989 vypracovalo etapu prieskumov a rozborov (hlavným riešiteľom bola Ing. arch. Eva Bendičáková) . **Územným plánom zóny** sa v zmysle zadania **mali spoločne riešiť obce Kluknava a Richnava**. Po roku 1990 sa v ďalších prácach nepokračovalo.

Obe obce- Kluknava aj Richnava si v r. 2004 dali vypracovať územný plán obce (ÚPN-O) architektonickou kanceláriou ARKA, spol. s r.o.. Tie však boli vypracované pre každú obec samostatne a obec Kluknava sa problémom nelegálneho bývania rómskej komuniky na svojom katastrálnom území v riešení ÚPN-O nezaoberala

Obec Richnava má v súčasnosti **ÚPN-O Richnava** , ktorý bol **schválený v r. 2004** architektonickou kanceláriou ARKA, spol. s r.o., hlavným riešiteľom bol Ing. arch. Jozef Žiaran, akademický architekt reg. č. SKA 0808 AA 1234. ÚPN-O bol spracovaný **s podrobnosťou územného plánu zóny (ÚPN-Z)**. ÚPN-O sa v zmysle metodiky spracováva v plochách. Zástavba rodinných domov navrhovaná v ÚPN-O sa z malej časti zrealizovala.

V ÚPN-O boli navrhnuté a aj zrealizované nové funkčné plochy aj v ochrannom pásme cintorína.

ÚPN-O napriek snahe riešiť územný rozvoj rómskej osady "Ružakovce" z väčšej časti na k.ú. obce Kluknava vzhľadom k zamietavým stanoviskám orgánov ochrany LPF, sociálnu bytovú výstavbu v časovom horizonte „návrh“ nakoniec vôbec neriešil.

Z tohto dôvodu ani výstavba v tejto lokalite nebola usmerňovaná a došlo k živeľnej výstavbe chatrčí na nevysporiadaných pozemkoch, ktoré prerástlo do kritických rozmerov presahujúcich únosnosť tohto územia.

Vzhľadom na skutočnosť, že medzičasom vznikla požiadavka na prepracovanie vyššie spomenutého ÚPN-O Richnava v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Richnava vypracovaného v r. 2007 a z Programu rozvoja obce Richnava vypracovaného na roky 2016- 2022 s výhľadom do roku 2025 a ďalších podnetov presahujúcich rámec na vypracovanie Zmien a doplnkov, obec sa rozhodla riešiť aktualizáciu ÚPN-O obstaraním nového ÚPN-O Richnava v zmysle zákona č.50/1976Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej stavebného zákona) podľa § 30, odst. 4.

Spracovateľom Územného plánu obce Richnava je Ing. arch. Mariana Šimková, REVITAL PROJECT, autorizovaný architekt SKA- reg. č. 1081 AA a v procese spracovania ÚPN - obce Richnava je obec zastupovaná obstarávateľom ÚPD - Ing. arch. Ľuboslavou Vlčkovou, reg. č. 278.

Nový územný plán obce Richnava sa obstaráva v zmysle §19a, odst.1 stavebného zákona.

V prvej etape prác bola vypracovaná dokumentácia „Prieskumov a rozborov“, v druhej etape bolo vypracované „Zadanie pre spracovanie ÚPN-O Richnava“, ktoré bolo prerokované s dotknutými orgánmi a organizáciami, ako aj verejnosťou a na základe schváleného čistopisu Zadania bol v tretej etape prác vypracovaný „Koncept ÚPN-O Richnava“, ktorý bol prerokovaný s dotknutými orgánmi a organizáciami, ako aj verejnosťou. Na základe vyhodnotenia pripomienok schválených obecným zastupiteľstvom bolo Ing. arch. Ľuboslavou Vlčkovou vypracované „Súborné stanovisko pre vypracovanie návrhu ÚPN-O Richnava“, ktoré bolo schválené obecným zastupiteľstvom dňa 28.9.2017 zároveň so „Zmenou zadania pre spracovanie návrhu ÚPN-O Richnava“ týkajúcou sa bodu 7.8. Prognóza vývoja počtu obyvateľov a počtu bytov - vo vzťahu k skutočnosti, že územný plán obce môže riešiť rozvojové plochy len na vlastnom katastrálnom území.

Návrh ÚPN-O Richnava bol vypracovaný ako štvrtá etapa v procese obstarávania nového územného plánu obce Richnava.

Nadradenou dokumentáciou pre vypracovanie ÚPN-O je územnoplánovacia dokumentácia ÚPN-VÚC Košického kraja a jej doplnky spracované v rokoch 2004, 2009, 2014 a 2017 a územnoplánovací podklad- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Spišská Nová Ves, ktorý v r. 1994 vypracoval EKOLAND Prešov.

Ďalšími východiskovými podkladmi použitými pri spracovaní ÚPN-O sú:

- ÚPN - obce Richnava z r. 2004
- Relevantné projekty, príp. ich časti, vypracované pre obec Richnava
- ÚPN - mesta Krompachy z r. 2002 a jeho Zmeny a doplnky z r. 2010
- DÚR „Modernizácia železničnej trate Žilina -Košice, úsek trate Krompachy(mimo)-Kysak“
- Mapa povodňového ohrozenia (MPO) vodného toku Hornád
- Plán manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu
- Mapový portál ŠGÚDŠ
- Pôdny portál - LPIS- VÚPOP
- Lesnícky portál - LGIS
- Prílohy k vyjadreniam štátnych organizácií a správcov jednotlivých sietí

3) Údaje o súlade riešenia územia so zadaním

ÚPN-O Richnava neobsahuje variantné riešenia, je vypracovaný v súlade so schváleným Zadaním pre spracovanie ÚPN-O v zmysle schválenej Zmeny zadania zo dňa 28.9.2017, ako aj v súlade so schváleným Súborným stanoviskom pre vypracovanie návrhu ÚPN-O Richnava a pozostáva z nasledovných častí:

• textová časť :

- A- Sprievodná správa
- B1- Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely
- B2- Vyhodnotenie perspektívneho použitia lesnej pôdy
- C- Závazná časť

• grafická časť :

1. Širšie vzťahy M = 1 : 50 000
2. Komplexný výkres funkčného využitia katastrálneho územia obce M = 1 : 10 000
3. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia zastavaného územia obce a navrhovaných rozvojových plôch s vyznačením verejnoprospešných stavieb M = 1 : 5 000
- 4.1. Výkres verejného dopravného vybavenia a technického vybavenia územia- energetika M = 1 : 5 000
- 4.2. Výkres verejného technického vybavenia územia- vodné hospodárstvo M = 1 : 5 000
5. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability M = 1 : 10 000
6. Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely M = 1 : 5 000
7. Výkres perspektívneho použitia lesnej pôdy M = 1 : 5 000
8. Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb

B.) RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE RICHNAVA :

1) Vymedzenie riešeného územia

Riešeným územím ÚPN-O Richnava je administratívne územie obce Richnava tvorené katastrálnym územím obce Richnava.

Podrobnejšie je riešené zastavané územie obce s možnosťou jeho rozšírenia pre jednotlivé rozvojové plochy v nadväznosti na zastavané územie obce Richnava.

Širšie vzťahy sú vymedzené v rozsahu väzieb na okolité osídlenie obce Richnava, v ktorom sú riešené vzťahy k záujmovému územiu v zmysle súborného stanoviska. Záujmové územie obce Richnava je vymedzené katastrálnymi územiami susedných obcí : Kluknava, Hrišovce, Víťaz a Kaľava a mestom Krompachy.

2) Väzby vyplývajúce z riešenia a záväzných častí Zmien a doplnkov ÚPN VÚC Košického kraja

Nadradenou dokumentáciou pre vypracovanie ÚPN-O je územnoplánovacia dokumentácia ÚPN-VÚC Košického kraja a jej doplnky spracované v rokoch 2004, 2009, 2014 a 2017. Pri spracovaní ÚPN-O Richnava je potrebné zohľadniť záväzné časti **ÚPN-VÚC Košického kraja a jeho schválených Zmien a doplnkov** týkajúce sa jeho katastrálneho územia a záujmového územia nasledovne:

V časti I. Záväzné regulatívy územného rozvoja:

2. V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry:

- 2.14. podporovať ako ťažiská osídlenia tretej úrovne druhej skupiny:
 - 2.14.5. krompašské ťažisko osídlenia,
- 2.15.2. podporovať ako rozvojové osi druhého stupňa:
 - hornádsku rozvojovú os hranica s Prešovským krajom- Spišská Nová Ves- Krompachy- Košice (v úseku Gelnica-Košice ako komunikačne- sídelnú os)
- 2.17. vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov
- 2.14. podporovať ako ťažiská osídlenia tretej úrovne druhej skupiny:
 - 2.14.5. krompašské ťažisko osídlenia
- 2.18. podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry
- 2.19. zachovávať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko- priestorové prostredie pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru
- 2.20. vytvárať podmienky pre dobrú dostupnosť vidieckych priestorov k sídelným centráram, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí,

3. V oblasti sociálnej infraštruktúry:

- 3.2. vytvárať podmienky pre rozvoj bývania vo všetkých jeho formách s cieľom zvyšovať štandard bývania a približovať sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ
- 3.3. vytvárať podmienky pre rozširovanie siete zariadení poskytujúcich sociálnu pomoc s preferovaním zariadení rodinného typu a zvyšovanie kvality ich služieb,
- 3.7. vytvárať podmienky pre rozširovanie siete zariadení sociálnej pomoci a sociálnych služieb pre občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím
- 3.8. podporovať rozvoj existujúcich a nových kultúrnych zariadení ako neoddeliteľnú súčasť poskytovania kultúrnych služieb obyvateľstvu a zachovania kultúrneho dedičstva, podporovať proporcionálny rozvoj kultúrnej infraštruktúry a budovanie domov tradičnej ľudovej kultúry.

4. V oblasti rozvoja rekreácie, kúpeľníctva a turistiky:

- 4.7. vytvárať podmienky pre rozvoj poznávacieho turizmu v lokalitách:
 - ...- tematických ciest (gotická, železná, vínna a ďalšie),
- 4.8. viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok,
- 4.10. rozvíjať a zvyšovať komplexnosť, štandard a kvalitu ponuky rekreačných a športových aktivít, služieb cestovného ruchu a všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu
- 4.13. vytvárať podmienky pre rozvoj krátkodobej rekreácie obyvateľov miest a väčších obcí budovaním rekreačných stredísk a zamerať sa na podporu budovania vybavenosti pre prímestskú rekreáciu v zázemí sídiel,

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a ochrany pôdneho fondu:

- 5.1. chrániť najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu v katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdnoekologických jednotiek, vinice v Tokajskej vinohradníckej oblasti a Východoslovenskej vinohradníckej oblasti a lesných pozemkov ako faktor

- usmerňujúci urbanistický rozvoj kraja, zabezpečovať ochranu prírodných zdrojov vhodným a racionalizovaným využívaním poľnohospodárskej a lesnej krajiny,
- 5.2. zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostniť realizáciu ekologických premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb; prispôbiť vedenie trás dopravnej a technickej infraštruktúry tak, aby sa netrieštil komplex lesov,
 - 5.3. podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch,
 - 5.4. zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji:
 - b) pamiatkový fond, ktorý tvoria pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a národné kultúrne pamiatky, ako aj ochranné pásma všetkých kategórií pamiatkového fondu
 - d) známe a predpokladané archeologické náleziská a archeologické nálezy,
 - e) územia miest a obcí, kde je zachytený historický stavebný fond,
 - d) novodobé urbanistické a architektonické diela,
 - g) areály architektonických diel s dotvárajúcim prírodným prostredím,
 - h) historické technické pamiatky,
 - i) historické krajinné štruktúry vrátane území s rozptýleným osídlením,
 - j) objekty, súbory, alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ochranné pásma ako aj objekty vedené v evidenciách pamätihodností miest a obcí,
 - 5.6. sanovať a revitalizovať oblasti, resp. ich časti na území Košického kraja zaťažené s vysokým stupňom environmentálnej záťaže;
 - 5.6.1. Rudniansko-gelnická zaťažená oblasť,
 - 5.6.4. vhodnosť a podmienky stavebného využitia území s vysokou prioritou riešenia environmentálnych záťaží posúdiť a overiť geologickým prieskumom (Krompachy- Halňa)
 - 5.8. v nadväznosti na systém náhrad pri vynútenom obmedzení hospodárenia rešpektovať pri hospodárskom využití prvky regionálneho územného systému ekologickej stability a požiadavky na ich ochranu a funkčnosť; z prvkov územného systému ekologickej stability vylúčiť hospodárske využitie týchto území, prípadne povoliť len extenzívne využívanie, zohľadňujúce existenciu cenných ekosystémov,
 - 5.9. podmieniť usporiadanie územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry
 - 5.11. rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny,
 - 5.12. zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov,
 - 5.14. podporovať zmenu spôsobu využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu zatrávením ornej pôdy ohrozovanej vodnou a veternou eróziou.
 - 5.18. rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia záplavové a zosuvné územia, realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť obmedzenie alebo zmiernenie ich prípadných negatívnych vplyvov,
 - 5.19. zachovať prirodzené inundačné územia vodných tokov mimo zastavaných území obcí na transformáciu povodňových prietokov počas povodní.
- 6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry:**
- 6.7. rešpektovať dopravné siete nadregionálnej úrovne
 - 6.7.2. cestné komunikácie:
 - Spišský Štvrtok – Spišská Nová Ves – Košice – Slanec – Zemplínske Jastrabie – Veľké Kapušany – Ukrajina,

- 6.13. chrániť koridory pre cesty II. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy, a to
 - 6.13.2. cestu č. II/547 v úseku Spišské Podhradie (Prešovský kraj, I/18) Krompachy – Košice, s obchvatmi sídiel Spišské Vlchy, Krompachy, Veľký Folkmar s úpravami trasy v horskom prechode Jahodná,
- 6.18. v oblasti rozvoja železničnej dopravy chrániť priestory pre:
 - 6.18.1. železničný dopravný koridor hlavného magistralného ťahu Žilina – Košice – Čierna nad Tisou na modernizáciu železničnej trate na rýchlosť 120 – 160 km/hod,

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry:

- 7.1. zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov
- 7.7. chrániť koridory pre nadradené líniové stavby vodovodov vodárenských sústav a to:
 - 7.7.3. prívod zo Spišskej Novej Vsi do oblasti Krompachy – Margecany – Gelnica,
- 7.10. zvyšovať úroveň v odkanalizovaní a čistení odpadových vôd miest a obcí s cieľom dosiahnuť úroveň celoslovenského priemeru,
- 7.11. prednostne realizovať rekonštrukciu alebo výstavbu kanalizácií a čistiarní odpadových vôd v sídlach:
 - 7.11.2. nachádzajúcich sa v ochranných pásmach zdrojov podzemnej vody Košického kraja a v alúviách vodných tokov Bodva, Hornád, Torysa, Topľa, Ondava, Laborec, Uh a Latorica,
- 7.13. optimalizovať diverzifikované územné vedenie trás potrubných vedení strategických surovín (ropa, zemný plyn) v súlade s rozvojom ropného a plynárenského priemyslu s cieľom udržať a posilniť strategicky dôležité postavenie Košického kraja z pohľadu medzinárodných tranzitov,
- 7.14. vytvárať priaznivé podmienky na intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike, podporovať a presadzovať v regiónoch s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, malé vodné elektrárne a pod.) pre potreby obyvateľstva i služieb,
- 7.15. chrániť koridory existujúcich elektrických vedení a územia zálohované pre výstavbu zariadení zabezpečujúcich zásobovanie elektrickou energiou
 - 7.15.6. chrániť koridor pre nové 2x400 kV vedenie ZVN v súbehu s existujúcimi vedeniami V407 Liptovská Mara – Spišská Nová Ves a V408 Spišská Nová Ves – Lemešany,

8. V oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja:

- 8.2 zabezpečiť dostupnosť trhov a vytvorenie rovnocenných podmienok pre podnikanie do budovaním a modernizáciou územia regiónov výkonnou verejnou dopravnou a technickou infraštruktúrou,
- 8.4 stabilizovať a revitalizovať poľnohospodárstvo diferencovane podľa poľnohospodárskych produkčných oblastí s prihliadnutím na chránené územia prírody a na existujúci funkčný územný systém ekologickej stability,
- 8.5. podporovať alternatívne poľnohospodárstvo v chránených územiach prírody a v pásmach hygienickej ochrany vodných zdrojov,
- 8.6. na základe súhlasu príslušných orgánov ochrany prírody a krajiny zalesniť poľnohospodársky nevyužiteľné pozemky a realizovať ich prevod do lesného pôdneho fondu,
- 8.7. zabezpečiť starostlivosť o zachovanie a stabilizáciu plošnej výmery lesných pozemkov a rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny
- 8.8. zabezpečiť zachovanie genofondu lesných drevín a udržanie priaznivej druhovej a vekovej štruktúry,
- 8.10. rozvíjať tradičnú remeselnú výrobu, doplnkové výroby a nevýrobné činnosti súvisiace s poľnohospodárskou a lesnou činnosťou, ako integrovanú súčasť hospodárenia na pôde podporujúce rozvoj vidieka,

- 8.11. vychádzať v územnom rozvoji predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich stavebných a poľnohospodárskych areálov,
- 8.12. vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia so zohľadnením špecifík jednotlivých regiónov kraja,

V časti II. Verejnoprospešné stavby:

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto:

1. Cestná doprava
 - 1.6. cesty II. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy
 - 1.6.2. cesta č. II/547 v úseku Spišské Podhradie (Prešovský kraj, I/18) Krompachy – Košice, s obchvatmi sídiel Spišské Vlchy, Krompachy, ...
2. Železničná doprava
 - 2.1. modernizácia železničnej trate hlavného magistrálneho ťahu Žilina – Košice – Čierna nad Tisou na rýchlosť 120 – 160 km/hod.
5. Nadradená technická infraštruktúra
 - 5.7. stavby zariadení zabezpečujúcich zásobovanie elektrickou energiou
 - 5.7.2. 2x400 kV vedenie ZVN v súbehu s existujúcimi vedeniami V407 Liptovská Mara - Spišská Nová Ves a V408 Spišská Nová Ves – Lemešany,

3) Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce

3.1. Retrospektívny demografický vývoj obce

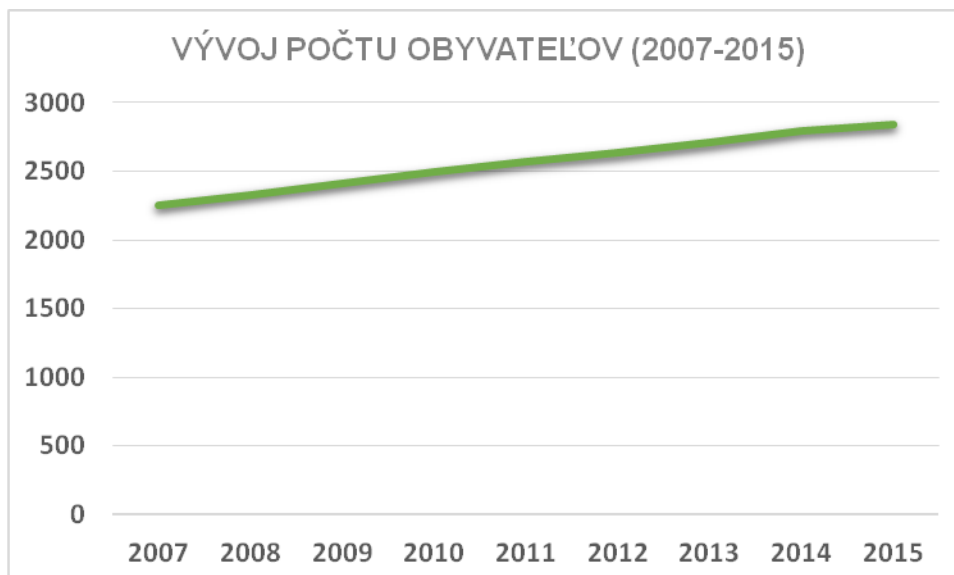
K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom.

Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 9 rokov. V sledovanom období (2007 – 2015) sa počet obyvateľov zvyšoval - nadväzujúc na predchádzajúce obdobie od r. 1961 demografická krivka aj od r. 2007 vykazuje rastúci trend, ktorý je však výrazne dramatickejší ako v predchádzajúcich obdobiach.

V súčasnosti je celkový počet obyvateľov v obci 2844 (rok 2015). Na základe štatistických údajov možno konštatovať, že obyvateľstvo obce Richnava je dynamicky rastúcou populáciou vďaka neustálemu nárastu rómskej populácie, ktorá tvorí väčšinu obyvateľstva obce.

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci v období od 2007 do 2015

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
počet obyvateľov k 31.12.	2251	2332	2413	2495	2575	2634	2710	2799	2844
počet narodených/zomretých	91/ 17	103/ 10	81/ 17	106/ 25	94/ 13	86/ 23	107/ 16	97/ 13	57/ 13
prirodzený prírastok/úbytok	74	93	64	81	81	63	91	84	44
počet prisťahovaných/odšťahovaných	27/ 15	15/ 27	28/ 11	7/ 16	16/ 17	15/ 19	11/ 16	25/ 20	11/ 10
migračný prírastok/úbytok	12	-12	17	-9	-1	-4	-5	5	1
prírastok/úbytok spolu	86	81	81	72	80	59	86	89	45

Zdroj: PRO

Z vyššie uvedených údajov vyplýva skutočnosť, že relatívny medziročný nárast v sledovanom období sa pohyboval od 1,61- do 3,3 %.

3.2. Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie.

Z hľadiska vekovej štruktúry obyvateľstva najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (52,64%). Najmenší podiel na obyvateľov v poproduktívnom veku (3,66 %). Uvedené údaje dokumentuje tabuľka č. 2 a graf.

Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľstva

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
predproduktívny vek (0-14 rokov)	616	627	1243
produktívny vek (15-65 rokov)	766	731	1497
poproduktívny vek (65 a viac rokov)	35	69	104

Zdroj: PRO

3.3. Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostného zloženia výrazne prevláda rómska národnosť. Počet obyvateľov, ktorí sa hlásia svojou príslušnosťou k rómskej národnosti je 2226, čo predstavuje 78,27 % z celkového počtu. Zvyšok obyvateľov je slovenskej národnosti, tvoria 21,69 % z celkového počtu.

Tabuľka 3 Národnostná štruktúra obyvateľov

NÁRODNOSŤ	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
slovenská	617	21,69
maďarská	0	0,00
rómska	2226	78,27
rusínska	0	0,00
ukrajinská	0	0,00
česká	0	0,00
ruská	0	0,00
ostatné	0	0,00
nezistená	1	0,04

Zdroj: PRO

3.4. Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. Napriek tomu možno tvrdiť, že dominantným náboženstvom v obci je rímskokatolícke vierovyznanie, nakoľko až 70,22 % sa hlási k tomuto náboženstvu. Takmer pri štvrtine obyvateľstva je vierovyznanie neznáme.

Tabuľka 4 Náboženská štruktúra obyvateľstva

NÁBOŽENSTVO	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
rímskokatolícka cirkev	1997	70,22
gréckokatolícka cirkev	52	1,83
evanjelická cirkev augsburského vyznania	9	0,32
reformovaná kresťanská cirkev	13	0,46
pravoslávna cirkev	4	0,14
náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	2	0,07
kresťanské zbory	55	1,93
apoštolská cirkev	1	0,04
iné	84	2,95

Zdroj: PRO

3.5. Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Tabuľka 5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

NAJVYŠŠIE DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	POČET OBYTATEĽOV	PODIEL V %
základné	579	20,36
stredné odborné bez maturity	117	4,11
učňovské bez maturity	172	6,05
úplne stredné učňovské s maturitou	50	1,76
úplne stredné odborné učňovské s maturitou	308	10,83
gymnázium	41	1,44
vysokoškolské - 1. stupeň	12	0,42
vysokoškolské - 2. stupeň	33	1,16
vysokoškolské - 3. stupeň	2	0,07
bez školské vzdelania	1034	36,36
bez udania školského vzdelania	496	17,44

Zdroj: PRO

Obyvatelia obce Richnava sú hlavne bez školského vzdelania (36,36 %) - spolu s obyvateľmi bez udania školského vzdelania (17,44 %) tvoria 53,8 % obyvateľov obce.

Ďalšou skupinou sú obyvatelia obce, ktorí majú základné a stredné vzdelanie - percentuálne zastúpenie tejto skupiny obyvateľov je 44,55 % z celkového počtu.

Vysokoškolské vzdelanie má ukončené len 1,65 % občanov.

Jedným z dôvodov nízkej úrovni vzdelania je aj prítomnosť rómskeho etnika.

Bez školského vzdelania je až 36,36 % obyvateľov obce a spolu s obyvateľmi bez udania školského vzdelania (17,44 %) tvoria 53,8 % obyvateľov obce.

Nakoľko úroveň vzdelanosti populácie sa v súčasnej etape socioekonomického rozvoja stáva jedným z predpokladov, ktoré významným spôsobom vplyvajú na celkovú schopnosť rozvoja územia, ÚPN- O vytvára priestorové predpoklady pre vybudovanie štruktúry výchovnovzdelávacích inštitúcií tak, aby bolo možné od útleho veku po dospelosť zabezpečiť vzdelanie detí (ale aj do vzdelávanie ich rodičov) v nadväznosti na ponukové plochy pre rozvoj výroby, v ktorej by mohli nájsť uplatnenie sa na trhu práce.

3.6. Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. V obci je alarmujúco vysoká nezamestnanosť, predovšetkým v marginalizovaných rómskych komunitách a sociálne odkázaných komunitách.

Pretrvávajúca chudoba, chýbajúce pracovné návyky, ako aj nedostačujúca odborná kvalifikácia pracovníkov má negatívny vplyv a dopad na rozvojové zámery obce. Problematická je v niektorých prípadoch spoločenské začlenenie rómskej populácie a ich uplatnenie sa na trhu práce.

Tabuľka 6 Ekonomická aktivita obyvateľstva

EKONOMICKÁ AKTIVITA	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
pracujúci	379	13,33
pracujúci dôchodcovia	17	0,60
osoby na materskej dovolenke	9	0,32
osoby na rodičovskej dovolenke	15	0,53
osoby v domácnosti	136	4,78
nezamestnaní	314	11,04
študenti	57	2,00
deti do 16 rokov	1087	38,22
iné	90	3,16
dôchodcovia	237	8,33
nezistené	503	17,69

Zdroj: PRO

Z údajov uvedených v tabuľke vyplýva, že najvyšší počet obyvateľov tvoria deti do 16 rokov a obyvatelia s nezistenými ekonomickými aktivitami. Pomerne rovnaký počet obyvateľov tvoria pracujúci obyvatelia ako obyvatelia nezamestnaní. Ďalšou väčšiu skupinu tvoria dôchodcovia a nakoniec osoby v domácnosti. Ostatní obyvatelia majú nízky percentuálny podiel v tejto ekonomickej štruktúre (študenti, osoby na materskej dovolenke, pracujúci dôchodcovia a osoby na materskej dovolenke).

Súčasnú predpoklady pre ekonomické aktivity v obci a jej bezprostrednom okolí sú z hľadiska skutočnosti, že v súčasnosti a aj v návrhovom období bude obyvateľstvo obce pozostávať hlavne z rómskych komunít, veľmi obmedzené.

ÚPN-O Richnava vytvára priestorové predpoklady na vytvorenie pracovných miest pre obyvateľov obce, ako aj priestorové predpoklady na zabezpečenie výchovnovzdelávacích procesov rómskych detí od útleho veku až po dospelosť tak, aby mohla byť zabezpečená kontinuita výchovy a pokračovania v pracovnom procese (vytvorenia pracovných návykov), a tým vytvára aj predpoklady k zvýšeniu ekonomickej aktivity obyvateľstva obce.

3.7. Domový a bytový fond

Obyvatelia obce Richnava bývajú v rodinných domoch, výnimkou je jeden bytový dom. Údaje v tabuľke sú poskytnuté obecným úradom a sú z roku 2011 (okrem údajov o počte trvalo obývaných rodinných domov v jadrovej obci a počtu neobývaných domov, ktoré sú aktualizované z PRO), čiže súčasný počet domov v rómskej osade je vzhľadom na vzrast počtu obyvateľov uvedených v tabuľke č.1 podstatne väčší.

Tabuľka 7 Stav bytového a domového fondu

STAV BYTOVÉHO A DOMOVÉHO FONDU	POČET
trvalo obývané rodinné domy v jadrovej obci	230
trvalo obývané rodinné domy v rómskej osade 1	196
trvalo obývané rodinné domy v rómskej osade 2	125
trvalo obývané bytové domy	1
neobývané domy/byty	49
CELKOM	601

Zdroj: Štatistický lexikón obcí SR 2011, PRO

Z tabuľky č.7 vyplýva skutočnosť, že priemerná obložnosť bytu v rómskej osade je cca 6 obyv./ 1 b.j.

3.8. Prognóza vývoja počtu obyvateľov a počtu bytov

Väčšina okresov v košickom regióne zaznamenáva prírastky obyvateľstva prakticky počas celého prognózovaného obdobia do roku 2040 a veková štruktúra v týchto regiónoch zostáva relatívne mladá. Najväčšie prírastky obyvateľstva z migrácie sa očakávajú v bezprostrednom zázemí mesta Košice a Prešov. Prírastky dôsledkom vysokej plodnosti obyvateľstva sa očakávajú na východnom Slovensku.

V zmysle „Prognózy vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025“ (INFOSTAT, Výskumné demografické centrum Bratislava, november 2008) a doterajšieho vývoja obyvateľstva možno očakávať nasledovný demografický vývoj obce:

Prognóza vývoja počtu obyvateľov v obci Richnava do roku 2040:

Rok	2015	2020	2025	2030	2035	2040
Počet obyvateľov	2844	3 345	3935	4629	5444	6400

V súčasnosti má obec Richnava **3000 obyvateľov (aktuálny stav k 5.11.2017)**.

Pri predpokladanom náraste počtu obyvateľov priemerne max. 3,3 % ročne (vychádzajúc z výsledku doterajšieho vývoja počtu obyvateľov obce v sledovanom období) v ÚPN-O z prognózy vyplýva v návrhovom období do r. 2040 počet obyvateľov v obci Richnava cca 6 400.

Vzhľadom na skutočnosť, že populačná krivka narastá zásluhou rómskej komunity, je možné počítať pri predpoklade zvyšovania životnej úrovne tejto skupiny obyvateľstva s vyššou **priemernou obložnosťou - t.j. cca 5,1 obyv./ b. j.**, z čoho vyplynula potreba celkového počtu 1255 b.j., z toho navrhovaných 654 b. j..

Vychádzajúc zo skutočnosti, že ÚPN-O Richnava môže riešiť rozvojové plochy len na vlastnom katastrálnom území a plochy jestvujúceho bývania v rómskej osade „Ružakovce“ sú situované z väčšej časti (75%) na k.ú. obce Kluknava, bolo potrebné v návrhu ÚPN-O rešpektovať zmenu zadania pre spracovanie ÚPN-O Richnava schválenú obecným zastupiteľstvom dňa 28.9.2017 a v návrhu ÚPN-O Richnava uvažovať len s adekvátnym **počtom navrhovaných b.j. na k.ú. obce Richnava, t.j. cca 163 b.j.. a prírastkom cca 832 obyvateľov na k.ú. obce Richnava.**

4) Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia

4.1. Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia

- **Z histórie obce:**

Prvá písomná zmienka o obci Richnava sa datuje do roku 1246, kedy sa nazývala Rihno.

V Dejínach Richnavy (str. 79) sa uvádza, že listina z roku 1246 nie je pravá, ide o falzifikát. Prvá pravá listina, kde sa Richnava spomína, pochádza z roku 1300, takže prvá písomná zmienka o Richnave je z r. 1300.

V ďalšom historickom vývoji sa jej názov menil až po dnešný názov z roku 1948-Richnava. Od roku 1790 obec používala pečať zobrazujúcu na trojvrší stojaceho bájneho vtáka Fénixa s rozťahnutými krídlami, ktorý sa pozerá do slnka. Táto sa stala predlohou aj súčasného erbú obce. V kronike Gašpara Haina sa uvádza, že v Richnave bol založený v roku 1261 kláštor križovníkov svätého hrobu.

Prvým známym majiteľom bol comes Eugen, syn Jána „de Rychnou“ v roku 1300. Zomrel asi v roku 1304 bez dediča. V juhozápadnej časti katastrálneho územia obce Richnava bol v bližšie neurčenom období postavený kostol sv. Márie Magdalény, v okolí ktorého sa nachádzajú archeologické nálezy zo stredoveku a novoveku.

Po bitke pri Rozhanovciach od roku 1336 sa Richnava dostala do majetku Perínskych (Perényi) a v ich držbe zostala až do polovice 15. storočia. V 15. storočí v obci vznikol strážny hrad a obec sa stala strediskom hradného panstva, ktoré tvorili Richnava, Kluknava, Hrišovce, Olcnavá, Kaľava, Folkmár, Jaklovce, Žakarovce, Margecany, Slovinky, Krompachy.

V roku 1442 sa vlastníkmi stali bratrství pod vedením kapitána hradu Jána Talafúsa, až do roku 1460, kedy sa stala majetkom Zápoľských. Po nich dostali panstvo Thurzovci.

Po roku 1543, keď umiera Alexius Thurzo, sa v Richnave usadil Andrej Báthory, manžel Alexiovej najstaršej dcéry. Po vymretí Thurzovcov Richnavské panstvo získal Ján Rottal a jeho brat. Po ich smrti získavajú majetky Csákyovci. V auguste r. 1831 je Richnava na čele s richtárom Jurajom Harmanom ako jedno z centier východoslovenského roľníckeho povstania, ktoré však bolo potlačené a dňa 14. októbra sú vodcovia popravení. V polovici 16. storočia bolo v obci len 7 celých polopodanských usadlostí. Ostatné boli opustené. Hlavnou obživou obyvateľstva bolo v tom čase poľnohospodárstvo, baníctvo, okolité maše, hámre, ťažba dreva a uhliarstvo. V roku 1787 mala obec 61 domov a 436 obyvateľov. V roku 1828 mala 56 domov a 407 obyvateľov. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom a pracovali v priemyselných podnikoch v Krompachoch. Po roku 1918 pracovali v lesoch a poľnohospodárstve. Nemecké vojská koncom II. svetovej vojny obec 20.1.1945 vypálili a 21.1.1945 ju oslobodili Sovietske vojská.

Po roku 1881 bola obec administratívne začlenená pod Spišskú župu; pred rokom 1960 pod okres Gelnica, kraj Košice; po roku 1960 pod okres Spišská Nová Ves, kraj Východoslovenský.

- **Súčasnosť:**

Obec Richnava patrí do okresu Gelnica, ktorý je súčasťou severozápadnej časti Košického samosprávneho kraja. Leží na okraji rozvojovej osi tretieho stupňa - hornádska rozvojová os Spišský Štvrtok- Spišská Nová Ves- Krompachy- Košice.

Severovýchodná časť katastrálnej hranice obce Richnava je zároveň súčasťou hranice Košického a Prešovského samosprávneho kraja a zdieľa spoločné časti katastrálnych hraníc s obcami Kluknava, Hrišovce, Vĺňaz, Kaľava a mestom Krompachy.

Obec Richnava sa nachádza vo východnom výbežku Hornádskej kotliny. Kataster obce sa rozprestiera z prevažnej časti na južných svahoch pohoria Branisko, len malá časť na pravom brehu Hornádu za železničnou traťou č. 180 vedúcou z Košíc do Žiliny a za cestou II. triedy II/547 Košice- Spišské Podhradie leží na severných svahoch Slovenského rudohoria.

Samotná obec leží na ceste III. triedy III/3270 (pôvodné značenie III/018187) Richnava- Hrišovce, ktorá sa napája na cestu III/3420 (pôvodné značenie III/018186) spájajúcu cestu II/547 s cestou I. triedy I/18 , resp. diaľnicou D1 v Prešovskom kraji prechádzajúc sčasti cez zastavané územie obce Richnava a osou obytnej zástavby v obci Kluknava.

Obec je plynofikovaná, nemá však verejný vodovod a splaškovú kanalizáciu, čo je vážny problém, ktorý je potrebné urgentne riešiť. Na elektrizačnú sústavu je napojená z 22 kV vonkajšieho vedenia č. 204 Kropachy- Prakovce. Katastrálnym územím obce prechádzajú trasy VN vedenia elektrickej energie 110 a 400 kV sčasti zasahujúc aj časť zastavaného územia obce.

Historické pamiatky v obci Richnava sú zanedbané a slabo zdokumentované, napriek ich potenciálu stať sa lákadlom pre turistov.

Zaraďuje sa k vidieckym sídlam, ktoré majú poľnohospodársky charakter s prevažujúcou obytňou funkciou. Vzhľadom na tesnú blízkosť priemyselnej časti Kropách je však poľnohospodárska činnosť v katastri limitovaná hygienickými pásmami regulácie pestovania poľnohospodárskych plodín a pôvodne kvalitné prírodné prostredie obklopujúce obec je značne znehodnotené.

Faktorom znehodnocujúcim prírodné, ale aj životné prostredie je nekontrolovane rastúca rímska osada rozprestierajúca sa za cestou II/547 na severných svahoch Slovenského rudohoria. Pešie napojenie tejto osady na obec je riešené pri križovaní so železnicou mimoúrovňovo- podchodmi, avšak križovanie s cestou II/547 je úrovňové a vytvára tak stresové situácie ako pre obyvateľov tejto lokality, tak aj pre prechádzajúcich vodičov osobnej, autobusovej a nákladnej automobilovej dopravy.

4.2. Návrh záujmového územia a začlenenie riešenej obce do systému osídlenia:

4.2.1. Návrh záujmového územia:

Z povahy geomorfologického členenia územia, spoločnej histórie , ako aj dopravnopriestorových väzieb má obec Richnava mimoriadne úzky vzťah k susednej obci Kluknava, k mestu Kropachy, ale aj k obci Hrišovce, ku ktorej jediný dopravný prístup vedie cez zastavané územie obce Richnava.

Vyššiespomenuté dôvody bolo potrebné mať na zreteli pri návrhu nových komunikačných väzieb, ako aj pri návrhu inžinierskych sietí, a to hlavne zásobovania pitnou vodou a chýbajúcej splaškovej kanalizácie a ČOV.

V ÚPN-O Richnava je rešpektovaná „Modernizácia železničnej trate Žilina -Košice , úsek trate Kropachy(mimo)-Kysak“ pre rýchlosť 160 km/h s riešením novej trasy železničnej trate č. 180 a novej zastávky Richnava v súlade s podkladmi DÚR poskytnutými firmou SUDOP Košice, a. s. týkajúcimi sa úseku prechádzajúceho katastrálnym územím obce Richnava.

Trasovanie preložky cesty II/547 vyplývajúcej z riešenia vyššiespomenutej modernizácie železnice umožní priestorovo umiestniť nové napojenie lokality výroby v blízkosti ČOV a objektov súvisiacich s modernizáciou železničnej trate na nadradený cestný komunikačný systém v juhozápadnej časti katastra smerom od Kropách.

Riešenia dopravných závad, ako aj navrhované cyklistické a turistické prepojenia medzi obcou Richnava a jestvujúcimi turistickými a cyklistickými chodníkmi sú podrobne popísané v kapitole č. 12.1.Doprava.

Riešenie zásobovania pitnou vodou v ÚPN-O Richnava nadväzuje na koncepciu "Kropaškého skupinového vodovodu" , avšak so zmenou lokalizácie vodojemu, resp. vodojemov- a riešením zásobovania pitnou vodou okrem Richnavy a Kluknavy aj obce Hrišovce .

Vodojemy sú navrhované v troch tlakových pásmach na zabezpečenie potrebných tlakových pomerov v rozvádzacích potrubiach pre lokalizáciu navrhovaných plôch v navrhovanom území s možnosťou zásobovania pitnou vodou susedných obcí Kluknava a Hrišovce.

ÚPN-O navrhuje preveriť kapacitu a kvalitu nových vytipovaných vodných zdrojov nachádzajúcich sa mimo zón ohrozenia kontaminácie pôdy toxickými prašnými spádmi, či nadmernými koncentraciami SO₂, ako aj mimo zón ohrozenia lesov imisiami z priemyselnej činnosti realizovanej v minulosti v Krompachoch, ktoré by mohli byť buď doplňujúcimi vodnými zdrojmi pre "Krompašský skupinový vodovod", alebo zdrojmi pre samostatné zásobovanie pitnou vodou obcí Hrišovce, Richnava a Kluknava.

Obec Richnava, ako aj susedné obce Kluknava a Hrišovce ležia na území nižšiepoloženom ako je ČOV v Krompachoch. Predpokladaný nárast počtu obyvateľstva v týchto obciach v návrhovom období v r. 2040 je spolu 9100 obyvateľov, z toho v obci Richnava 6400, v obci Kluknava 2000, v obci Hrišovce 700. Súčasne s výstavbou bytov navrhujeme rozšírenie plôch občianskej a technickej vybavenosti, nezávadnej výroby, ako aj plôch športu a rekreácie. V ÚPN-O navrhujeme riešiť odvádzanie splaškových vôd pre jestvujúcu aj navrhovanú zástavbu prioritne gravitačným spôsobom s riešením lokalizácie čistiare odpadových vôd (ČOV) samostatnou gravitačnou splaškovou kanalizáciou pre obec Richnava s vlastnou ČOV (príp. aj pre obec Hrišovce a Kluknava), okrem lokality nachádzajúcej sa v blízkosti ČOV Krompachy, ktorej splašková kanalizácia bude gravitačne odvádzať splašky do tejto jestvujúcej ČOV.

Ochrana zastavaného územia obce Richnava pred povodňami je takisto problematikou týkajúcou sa širšieho územia, nakoľko vhodné hospodárenie v lesoch, na poliach a na vodných tokoch vo vzťahu k zadržiavaniu vody v území vo vyššiepoloženom území nad obcou Richnava môže výrazne ovplyvniť množstvo vôd vo vodných tokoch pri privalových dažďoch.

V ÚPN-O Richnava doporučujeme v území proti smeru vodného toku Hornádu zabezpečiť realizáciu obnovenia bývalých meandrov tejto rieky a potokov ústiacich do nej, či vybudovanie priehradok na strmých častiach vodných tokov, retenčných vodných nádrží na častiach vodných tokov s miernejším sklonom terénu a meandrov, či suchých poldrov na najmiernejšom sklone terénu.

Takisto navrhujeme nielen na k.ú. Richnava, ale aj v ostatných k.ú. zadržiavať vodu v území zalesňovaním plôch s BPEJ nevhodnou na orbu či využívanie na pasienky.

Plochy vhodné na orbu nielen v k.ú. Richnava, ale aj v susedných obciach je potrebné obhospodarovať v zmysle platnej legislatívy rozčleniť protieróznymi pásmi zelene vysadenými v smere vrstevníc a orať tieto priestory v smere vrstevníc tak, aby sa vlaha a potrebné živiny pre pestované plodiny držali v území, neodplavovali sa a nespôsobovali zväčšovanie problémov pri privalových dažďoch a pôdnu a vodnú eróziu.

Vo vzťahu k budúcemu využitiu poľnohospodárskej pôdy, ktorá bola v minulosti kontaminovaná dlhodobým pôsobením imisí z priemyselných závodov v Krompachoch, bude potrebné v súčinnosti so susednými obcami požiadať Ministerstvo pôdohospodárstva SR o zopakovanie rozborov pôdy v k.ú. obce v zmysle Zákona č.220/2004 Z.z. §8 odst. 5 a o stanovenie aktuálnej regulácie pestovania poľnohospodárskych plodín v zmysle zákona č.307/1992 Z.z. §6 odst.1b).

V ÚPN-O bolo potrebné posúdiť veľkosť a tvar intenzívne poľnohospodársky využívaných pôdných celkov nielen z hľadiska ekonomickej efektívnosti, ale aj z hľadiska krajinnokoekologického, pôdoochranného, ale aj z hľadiska ochrany pred povodňami.

Subjektom hospodáriacim na pôdach so sklonom k erózii, príp.na máloproduktívnych pôdach s BPEJ od 7 vyššie, na ktorých je v európskej únii podporované zalesňovanie, doporučujeme zvážiť možnosť realizácie prvého zalesnenia.

Len koordináciou činností v celom širšom území sa môže dosiahnuť zlepšenie vo všetkých oblastiach antropogénnych činností s konečným cieľom - zlepšením životného prostredia, a tým aj vhodných podmienok pre život budúcich generácií v tomto území.

4.2.2. Začlenenie riešenej obce do systému osídlenia:

Obec Richnava patrí do okresu Gelnica, ktorý je súčasťou severozápadnej časti Košického samosprávneho kraja. Leží na okraji rozvojovej osi tretieho stupňa - hornádska rozvojová os Spišský Štvrtok- Spišská Nová Ves- Krompachy- Košice.

Severovýchodná časť katastrálnej hranice obce Richnava je zároveň súčasťou hranice Košického a Prešovského samosprávneho kraja a zdieľa spoločné časti katastrálnych hraníc s obcami Kluknava, Hrišovce, Vítáz, Kaľava a mestom Krompachy.

Obec Richnava je prejazdnu obcou, cez ktorú je sprístupnená koncová obec Hrišovce a obec Kluknava smerom od Krompách. V niekoľkých lokalitách obce Richnava je veľmi obtiažne určenie katastrálnej hranice medzi obcami Richnava a Kluknava (lokalita „Zlatník“, „Rory“ a „Ružakovec“).

Zo schváleného zadania pre spracovanie ÚPN-O Richnava vyplynula požiadavka na optimalizáciu dopravných a priestorových väzieb so zreteľom na logické a trvaloudržateľné riešenia týchto väzieb s obcami Kluknava, Krompachy a Hrišovce vo všetkých oblastiach rozvoja. ÚPN-O z tohto dôvodu odporúča prehodnotiť doterajšie katastrálne hranice medzi Richnavou a Kluknavou , ako aj medzi Richnavou a Krompachmi a navrhnúť nové hranice katastrálneho územia obce Richnava samostatným legislatívnym procesom mimo procesu obstarávania ÚPN-O- v zmysle zákona č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a zákona č.162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľnosti a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam. Nové hranice by zabezpečili priestorovú stabilitu jednotlivých priestorov, ktoré majú v súčasnosti narušené priestorové väzby. Z pohľadu dôležitosti je najpálčivejšie vyriešenie tohto problému v lokalite „Ružakovec“, ktorá je v súčasnosti zastavaná chatrčami a rodinnými domami tvoriacimi rómsku osadu rozprestierajúcu sa z väčšej časti na k.ú. Kluknava, avšak bez priestorových a dopravných väzieb na samotnú obec Kluknava.

5) Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania obce a návrh funkčného využitia územia obce

5.1. Súčasnú priestorové usporiadanie obce:

Obec Richnava je pôvodne typickou radovou cestnou dedinou s hromadnou zástavbou. Aj po vypálení v r. 1945 bola obec obnovená v štruktúre pôvodnej zástavby, ktorú charakterizovali trojpriestorové obytné domy na úzkej parcelácii s valbovými strechami situované do hĺbky parciel a ukončované hospodárskymi stavbami s priečne orientovanou stodolou a humnom a nerozsiahlou prídumovou záhradou.

Pre súčasné priestorové usporiadanie samotnej obce Richnava je charakteristická kompaktnosť jej zástavby a v zásade jednoduchá historicky vyvinutá a postupne dopĺňaná štruktúra roštovej uličnej sústavy determinovaná členitým reliéfom južného svahu Hornádskeho údolia. Jej základ tvorí najdôležitejšia dopravná komunikácia- cesta III/3270 (pôvodné značenie III/018187) vedúca z Kluknavy do Hrišoviec prechádzajúca ťažiskom zástavby obce, na ktorú nadväzujú ostatné miestne komunikácie prístupové a obslužné.

Osobitne je v štruktúre obce vyčlenená zástavba pri železničnej stanici a enkláva rodinných domov v Richnavskom katastri, ktorá je však naviazaná na urbanistickú štruktúru zástavby susednej obce Kluknava a tvorí s ňou jednotný priestorový celok- tzv „Rory“ . Podobná situácia je aj v údolí potoka Zlatník.

Nad cestou II. triedy II/547 je v hlbokjej terénnej mulde a na priľahlom svahu orientovanom na západ ležiacom na katastrálnom území obce Kluknava lokalizovaná spontánne sa rozrastajúca rómska osada "Ružakovec". Stavby v tejto osade sú rozmiestnené v horizontálnych štruktúrach nad sebou na nestabilnom podlaží bez patričných základov stavieb a bez akéhokoľvek technického vybavenia a dopravnej infraštruktúry na majetkoprávne nevysporiadaných pozemkoch nielen na katastrálnom území obce Richnava , ale z dvoch tretín na katastrálnom území obce Kluknava. V tejto lokalite býva prevažná časť obyvateľov obce Richnava.

Plochy športu sú zastúpené futbalovým ihriskom nachádzajúcim sa západne od materskej školy a obecného úradu na ľavej strane vodného toku Hornád a malým multifunkčným ihriskom vybudovaným v areáli špeciálnej školy slúžiacim žiakom tejto školy.

V severovýchodnej časti zastavaného územia obce sa nachádza nevhodne nad obytným územím situovaný hospodársky dvor Poľnohospodárskeho družstva so sídlom v Kluknave.

Poľnohospodárska výroba realizovaná na hospodárskom dvore je vzhľadom na svoju lokalizáciu na vyvýšenine v severovýchodnej časti zastavaného územia obce Richnava jej v poradí druhou (po lokalite „Ružakovec“) neestetickou dominantou.

Možnosti územného rozvoja sťažuje tvar reliéfu s úzkym a hlbokým údolím rieky Hornád vrátane jej záplavového územia , nadradené líniové komunikačné stavby (cesta II. triedy a železnica) so svojimi ochrannými pásmami a nárokmi na priestorové rozširovanie v južnej časti katastra, ako aj líniové stavby elektrovodov a plynovodov s ochrannými a bezpečnostnými pásmami severne a západne od zastavaného územia obce sčasti zasahujúce aj do zastavaného územia obce Richnava.

o Problémy ohrozenia priestorovej stability územia sú nasledovné:

- kompaktilita obce Richnava je vo vzťahu k lokalite, v ktorej žije najväčší počet jej obyvateľov, k rómskej osade "Ružakovec", narušená prieťahom cesty II. triedy II /547, ako aj železničnou traťou č.180, čím je výrazne ohrozená priestorová stabilita tohto územia;
- priestorová stabilita obce je ohrozovaná aj zlým stavebnotechnickým stavom objektov v tejto rómskej osade, o ktoré sa nedokážu postarať ich majitelia, a ktoré sú postavené na majetkoprávne nevysporiadaných pozemkoch;
- pocit priestorovej nestability spôsobujú aj nevhodne vytýčené katastrálne hranice medzi obcami Richnava a Kluknava (v lokalitách "Ružakovec", "Zlatník" a "Juhovýchod") a medzi k. ú. Richnava a mestom Krompachy (v lokalite pri ČOV);

Ďalšími prvkami ohrozujúcimi priestorovú stabilitu k. ú. Richnava sú:

- v minulosti realizované sceľovanie honov likvidáciou remízok;
- v minulosti realizované rušenie meandrov potokov;
- odlesňovanie územia (nielen rómskou komunitou)
- rozorávanie trvalých trávnych porastov, ktoré je dôsledkom preferovania momentálnej ekonomickej efektívnosti pred rozumným hospodárením v krajine.

5.2. Návrh priestorového usporiadania obce a funkčného využitia územia:

V ÚPN-O Richnava je urbanistická koncepcia priestorového usporiadania obce a funkčného využitia územia výsledkom rešpektovania vyhodnotenia pripomienok ku konceptu ÚPN-O a súborného stanoviska pre vypracovanie ÚPN-O schváleného obecným zastupiteľstvom v Richnave.

ÚPN-O rešpektuje plánovanú modernizáciu trate č.180 v traťovom úseku Kysak-Krompachy navrhovanú v DÚR firmou SUDOP Košice zrušením pôvodného telesa a rešpektovaním trasovania navrhovanej preložky tejto trate vrátane zmeny lokalizácie železničnej zastávky Richnava a umiestnenia nových objektov patriacich železnici v tomto návrhu s návrhom ich napojenia na komunikačný systém obce.

ÚPN-O navrhuje uvoľnené plochy vzniknuté zrušením pôvodnej železničnej trate č.180 na k.ú. Richnava využiť ako koridor dopravný (miestne komunikácie automobilové, pešie a cyklistické) vrátane verejnej a izolačnej zelene s možnosťou umiestnenia športovísk a parkovacích plôch na rozľahlejších plochách.

o Opatrenia na zabezpečenie priestorovej stability územia:

Priestorová nestabilita v k .ú. obce Richnava popísaná v kap. 5.1. bude eliminovaná realizáciou nasledujúcich opatrení:

- realizáciou rekonštrukcie cesty II. triedy II/547 v časti napojenia prístupovej komunikácie do osady „Ružakovec“ vrátane mimoúrovňového križovania pešieho chodníka k tejto osade s cestou II. triedy II/547, ako aj s budúcou trasou železnice po jej modernizácii;
- zabezpečením vytýčenia nových katastrálnych hraníc medzi obcami Richnava a Kluknava v lokalite "Ružakovec", podľa dohody medzi dotknutými obcami v súlade s platnou legislatívou - samostatným procesom mimo schvaľovacieho procesu ÚPN-O Richnava;

- vhodným návrhom rozvojových plôch obce Richnava v súlade so všetkými navrhovanými ekostabilizačnými opatreniami;
- zabezpečením dodržiavania záväzných regulatívov schválených v ÚPN -O z dôvodu vytvorenia pozitívne pôsobiaceho charakteru obce.

Priestorové usporiadanie obce a funkčné využitie územia je vyznačené v grafickej časti so znázornením plôch určených na obnovu, prestavbu či asanáciu, plôch so súčasným využitím, ako aj navrhovaných funkčných plôch, ktoré sú prednostne lokalizované v prelukách a v nadväznosti na jestvujúce zastavané územie nasledovne:

- plochy bývania okrem prelúk v zastavanom území obce sú plochy bývania navrhované v lokalite „Ružakovec“ na príľahlom svahu ležiacom západne od jestvujúcej zástavby za občasným potokom, ktorý navrhujeme prekryť (uchrániť ho pred neustálym znečisťovaním) a viesť nad ním miestnu prístupovú komunikáciu k navrhovanej lokalite bývania ;
- plochy občianskej vybavenosti: obecný úrad spolu s kultúrnym domom je v ÚPN-O navrhované premiestniť do objektu bývalého kultúrneho domu po jeho rekonštrukcii, komunitné centrum lokalizovať v centre obce v nadväznosti na jestvujúce plochy občianskeho vybavenia (kostol, objekt obchodu a služieb), denný stacionár pre seniorov lokalizovať v blízkosti špeciálnej školy , pre účely múzea Richnavského hradu je zrekonštruovať dva rodinné domy v blízkosti zachovanej časti pôvodnej veže tohto hradu aj s okolitými pozemkami , priestory materskej školy je rozšíriť o uvoľnené plochy v objekte po presťahovaní obecného úradu, ako aj o nadstavbu budovy a prestavbu budovy terajšieho elokovaného pracoviska základnej školy v Kluknave na účely MŠ s vytvorením priestorov pre ihriská na pozemkoch smerom k rieke Hornád po výstavbe ľavobrežnej protipovodňovej hrádze na vodnom toku Hornád. Ďalej je navrhované plochy občianskej vybavenosti bez bližšej špecifikácie lokalizovať pri vstupe do obce medzi jestvujúcou zástavbou a železnicou, ktorá je v tejto časti vedená v súčasnosti v záreze. Plochy základnej občianskej vybavenosti v lokalite „Ružakovec“ bez bližšej špecifikácie (upresní sa v ďalších stupňoch PD) sú lokalizované v centre novonavrhovanej lokality bývania, plochy rozšírenia cintorína o nové pohrebiská sú lokalizované v zmysle súborného stanoviska nad jestvujúcim cintorínom ;
- plochy športu a rekreácie: ÚPN-O v súlade so súborným stanoviskom rešpektuje projekt pre stavebné povolenie na výstavbu športových ihrísk napriek jeho situovaniu v záplavovom území Q100 vodného toku Hornád, ďalej navrhuje realizovať po výstavbe ľavobrežnej protipovodňovej hrádze na vodnom toku Hornád plochy športu a rekreácie na plochách v súčasnosti nachádzajúcich sa v záplavovom území v blízkosti jestvujúceho futbalového ihriska a východne od požiarnej zbrojnice, ako aj rekreačnú plochu s detskými ihriskami bez výstavby objektov na ľavom brehu vodného toku Slatvinka smerom na obec Hrišovce a plochu pre možnú výstavbu rekreačnej chaty v lokalite „Podskaly“ smerom na Bradlo a lokalizuje plochy pre ranč južne od hospodárskeho dvora a navrhuje nové turistické a cyklistické trasy;
- plochy nezávadnej výroby, skladov a technickej vybavenosti : ÚPN-O vymedzuje plochy jestvujúcej nezávadnej výroby na hospodárskom dvore (ktorý sa obec rozhodla ponechať v terajšej lokalite napriek jeho nevhodnej lokalizácii v zastavanom území obce nad obytnými plochami) s jasným určením hranice hospodárskeho dvora , verejne prístupných dopravných plôch a plôch výroby s návrhom na riešenie bezpečného komunikačného napojenia lokality na cestu III. triedy III/ 3270 a navrhuje ďalšie plochy pre nezávadnú výrobu v západnej časti k.ú. obce smerom do mesta Krompachy medzi cestou II. triedy II/547 a súčasnou železničnou traťou č.180.

Funkčné plochy navrhované v ÚPN-O je potrebné v ďalších etapách PD realizovať bez vytvárania veľkoobjemových dominánt a zakomponovať do prostredia tak, aby vytvorili výrazovo jednoliaty celok s pôvodnou historickou štruktúrou obce pri rešpektovaní jestvujúcich a navrhovaných biokoridorov a ostatných prvkov kostry územného systému ekologickej stability (ÚSES) - regionálneho, ako aj miestneho.

6) Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby , rekreácie a využitia kultúrnych hodnôt územia

6.1. Bývanie

- **Súčasný stav:**

Obec Richnava je pôvodne typickou radovou cestnou dedinou s hromadnou zástavbou. Aj po vypálení v r. 1945 bola obec obnovená v štruktúre pôvodnej zástavby, ktorú charakterizovali trojpriestorové obytné domy na úzkej parcelácii s valbovými strechami situované do hĺbky parciel a ukončované hospodárskymi stavbami s priečne orientovanou stodolou a humno a nerozsiahlou prídumovou záhradou, niektoré z nich boli realizované v pôvodnej podobe, resp. boli postavené na základoch a múroch pôvodných stavieb.

Novšia zástavba sa rozvinula do dvoch ulíc paralelných s hlavnou cestou a sporadicky využitými priečnymi krátkymi uličkami. Najnovšia výstavba nenadväzuje na historickú parceláciu. Orientovaná je smerom západným, ale aj južným (pri železničnej stanici) a východným , kde plynulo prechádza do zástavby obce Kluknava bez zreteľného prechodu (takisto aj v lokalite "Zlatník").

Na niektorých pozemkoch rodinných domov sú estetické závady spôsobené nevhodným skladovaním stavebných materiálov, príp. aj vrakov, či pneumatík, ako aj dreva, ktoré je na niektorých z nich aj pílené a spôsobuje znížený komfort bývania na susedných pozemkoch rodinných domov.

Osobitnou stavebnou štruktúrou je rómska osada spontánne vybudovaná v lokalite "Ružakovec" za cestou II. triedy II/547 rozmiestnená v horizontálnych štruktúrach nad sebou na nestabilnom podloží bez patričných základov stavieb a bez akéhokoľvek technického vybavenia a dopravnej infraštruktúry na nevysporiadaných pozemkoch nielen na katastrálnom území obce Richnava , ale z veľkej časti aj na katastrálnom území obce Kluknava. V tejto lokalite býva prevažná časť obyvateľov obce Richnava.

V súčasnosti je v Richnave evidovaných 280 obytných domov, z toho 231 domov je trvale obývaných a zvyšných 49 domov je neobývaných, resp. nevyužívaných na trvalé bývanie, ale na rekreáciu.

V rómskej osade "Ružakovec" je evidovaný 1 rodinný dom, ostatné objekty sú postavené živelne a nekontrolovane na nevysporiadaných pozemkoch bez statického zabezpečenia na potencionálne zosuvných územiach a bez inžinierskych sietí a dopravných komunikácií. Zvyšujúca sa koncentrácia tak veľkého počtu obyvateľov na malej a hygienicky závadnej ploche bez dodržiavania akýchkoľvek noriem je naďalej neprípustná. Môže dôjsť v prípade epidémie k ohrozeniu zdravia obyvateľov celej obce, nakoľko obyvatelia osady užívajú kontaminovanú vodu z prameňov nachádzajúcich sa pod domami bez kanalizácie.

Niektoré rómske rodiny sa už presídlili do samotnej obce Richnava a zrekonštruovali, či postavili si domy, ktoré majú v legálnej držbe.

- **Návrh:**

ÚPN-O vychádza z prognózy vývoja počtu obyvateľov a bytov do r. 2040, ktorá je uvedená v kapitole 3 tejto správy.

Pri predpokladanom náraste počtu obyvateľov priemerne max. 3,3 % ročne (vychádzajúc z výsledku doterajšieho vývoja počtu obyvateľov obce v sledovanom období) v ÚPN-O z prognózy vyplýva v návrhovom období do r. 2040 počet obyvateľov v obci Richnava cca 6 400. Vzhľadom na skutočnosť, že populačná krivka narastá zásluhou rómskej komunity, je možné počítať s vyššou **priemernou obložnosťou - t.j. cca 5,1 obyv./ b. j.** , z čoho vyplynula potreba celkového počtu 1255 b.j., z toho navrhovaných 654 b. j..

Vychádzajúc zo skutočnosti, že ÚPN-O Richnava môže riešiť rozvojové plochy **len na vlastnom katastrálnom území** (ďalej k.ú.) a plochy jestvujúceho bývania v rómskej osade „Ružakovec“ sú situované z väčšej časti (75%) na k.ú. obce Kluknava, bolo potrebné

v návrhu ÚPN-O rešpektovať zmenu zadania pre spracovanie ÚPN-O Richnava schválenú obecným zastupiteľstvom dňa 28.9.2017 a v návrhu ÚPN-O Richnava uvažovať len s adekvátnym **počtom navrhovaných b.j. na k.ú. obce Richnava, t.j. cca 163 b.j. a prírastkom cca 832 obyvateľov na k.ú. obce Richnava.**

Úlohou ÚPN-O bolo navrhnuť rozvojové plochy vhodné pre bytovú výstavbu v kapacitách zodpovedajúcich prirodzenému prírastku obyvateľov obce.

Podľa druhu zástavby navrhujeme v ÚPN-O v zastavanom území obce a jeho bezprostrednej blízkosti zástavbu rodinnými domami, príp. polyfunkčnú zástavbu, avšak formou rodinných domov s kompozične zjednotenou časťou určenou na obchody, služby, ubytovanie turistov a pod. - v intenciách stavebného zákona, ako aj zástavbu terasovými domami sociálneho typu (v teréne so sklonom nad 20%), príp. kobercovú zástavbu átriovými domami sociálneho typu (pri menšom sklone terénu)- upresní s av ďalších stupňoch PD.

Vo vzťahu k lokalizácii výstavby navrhujeme túto riešiť prioritne v hraniciach zastavaného územia obce (z.ú.o.)- t.j. intenzívnou formou, ale keďže pri riešení bývania v obci sme vychádzali z filozofie dobrovoľnosti - t.j., že majitelia pozemkov majú možnosť (nie povinnosť) tieto pozemky odpredať, či v rámci rodiny na tomto stavať (avšak už podľa regulatív usmerňujúcich stavebnú činnosť v obci), je potrebné uspokojiť i požiadavky tých záujemcov o výstavbu, ktorým sa nepodarí presvedčiť majiteľov týchto pozemkov na odpredaj, je v ÚPN-O riešený dopyt po stavebných pozemkoch formou extenzívnou (mimo hraníc súčasne zastavaného územia). Lokalizácia plôch bývania mimo zastavaného územia obce- extenzívnou formou západne od jestvujúcej zástavby v lokalite „Ružakovce“ na východne orientovanom svahu.

- **Intenzívnou formou** výstavby môže v obci pribudnúť bez potreby novej výstavby prístupových komunikácií cca 45 - 50 b.j..
- **Extenzívnou formou** výstavby môže v obci pribudnúť cca 135 b.j.

Navrhovaná obložnosť bytu je v z.ú.o. 3,1 obyv./ b.j. a v lokalite „Ružakovce“ je navrhovaná obložnosť bytu 5,1 obyv./ b.j. (v súčasnosti je to cca 7,2 obyv./b.j.).

Návrh počtu bytov a obyvateľov:

Obdobie	Počet bytových jednotiek (b.j.)	Počet obyvateľov
Východiskový stav (r.2017): v z.ú.o. V rómskej osade spolu (na k.ú. Richnava a Kluknava)	260 cca 330	600 2400
Spolu (z toho v osade na k.ú. Richnava)	590 (cca 85 b.j.)	3000 (cca 600)
Návrh (cca r. 2040) V z.ú.o. : Mimo z.ú.o. (na k.ú. Richnava):	50 135	155 688
Spolu	185	843

Poznámka : Časť b.j. v rómskej osade "Ružakovce" bude pravdepodobne potrebné podľa vyjadrenia statika asanovať na základe výsledkov inžiniersko-geologických prieskumov, ktoré zároveň určia podmienky výstavby v tejto lokalite.

Celkový počet obyvateľov v r. 2040 bývajúcich na k.ú. Richnava bude podľa ÚPN-O Richnava cca 2043 a počet b.j. 530. Zvyšných cca 4357 budúcich obyvateľov osady v r. 2040 bude pravdepodobne osídľovať časť osady na k.ú. Kluknava. ÚPN-O Richnava túto časť lokality „Ružakovce“ z pohľadu terajšej legislatívy nemôže plošne riešiť- jej rozvoj bude riešený v ÚPN-O Kluknava, na ktorého k.ú. sa táto časť lokality nachádza- do času zmeny katastrálnej hranice medzi oboma obcami v tejto lokalite.

6.2. Občianska vybavenosť, sociálne služby

• Súčasný stav:

Za prevažnou väčšinou zariadení charakteru vyššej občianskej vybavenosti, ako aj za špecializovanými zdravotnými a sociálnymi službami obyvatelia Richnavy dochádzajú do Kropáč, Gelnice, príp. Spišskej Novej Vsi. Policajne spadá obec pod Okresné riaditeľstvo PZ SR v Spišskej Novej Vsi, obvodné oddelenie PZ Kropachy.

Zariadenia základnej občianskej vybavenosti, ktoré by mali uspokojovať predovšetkým každodenné potreby obyvateľov obce, sú podštandardné, resp. chýbajú, alebo sú umiestnené v nevyhovujúcich priestoroch.

Záujmové združenia pôsobiace na území obce Richnava sú nasledovné:

- Klub slovenský turistov Bradlo Richnava – založený v roku 1977
- Telovýchovná jednota Slovan Richnava založená v roku 1960, občianske združenie
- FC Richnava - občianske združenie založené v roku 2012
- Základná organizácia chovateľov poštových holubov Richnava, založená v roku 1963.

Občianska vybavenosť v obci	Áno/ Nie (poznámka)
Kultúrny dom	Áno (nefunkčný, potreba rekonštrukcie)
Dom smútku	Áno (plošne poddimenzovaný, potreba rozšírenia, príp. zmeny lokalizácie a zmeny funkcie tejto budovy)
Cintorín	Áno
Kostol	Áno (dva, potreba rekonštrukcie)
Materská škola	Áno, v spoločnom objekte s Obecným úradom (potreba rozšírenia MŠ a premiestnenia Obecného úradu do inej budovy)
Základná škola Kluknava, elokované pracovisko Richnava pre 1.-4. ročník	Áno (potreba rozšírenia priestorov, príp. vybudovania novej základnej školy a zmenu funkcie tejto budovy)
Základná škola pre ročníky 5.-9.	Nie (žiaci navštevujú ZŠ v Kluknave)
Špeciálna základná škola	Áno (pre rómske deti z Kropáč)
Stredná odborná škola Prakovce, elokované pracovisko Richnava	Áno (potreba rekonštrukcie)
Súkromná spojená škola SEZ Kropachy, elokované pracovisko Richnava	Áno
Školské ihrisko	Áno na pozemku špeciálnej školy neprístupné verejnosti
Futbalové ihrisko	Áno (nevhodná orientácia hracej plochy (V-Z)
Ihriská (iné)	Nie
Športová hala	Nie
Telocvičňa	Nie
Kúpalisko (umelé, prírodné)	Nie
Zimný štadión (otvorený, krytý)	Nie
Domov dôchodcov	Nie
Knižnica	Áno (potreba premiestnenia)
Pošta	Nie
Hotely, motely, penzión	Nie
Turistické ubytovne	Nie
Iné zariadenia cestovného ruchu	Nie
Pohostinstvo	Áno (potreba rekonštrukcie)
Obchod, predajne	Áno (u niektorých- potreba rekonštrukcie)
Požiarňa zbrojnica	Áno (nedostatočne vybavená)

Zdravotné stredisko	Nie
Obecný rozhlas	Áno
Kino	Nie

Časť zariadení občianskeho vybavenia je umiestnená v obci Kluknava a je využívaná obcami Kluknava, Richnava a Hrišovce.

- **Návrh:**

Pri rekonštrukcii všetkých zariadení občianskej vybavenosti v obci Richnava bude potrebné počítať s využitím podkrovných priestorov, využitím alternatívnych zdrojov energie pri riešení ich vykurovania, zateplením z dôvodu znižovania bežných nákladov na vykurovanie objektov, ako aj s využitím objektov mimo času ich hlavného využitia (mimo vyučovacieho procesu v školách, mimo otváracích hodín v priestoroch nového obecného úradu a pod.).

6.2.1. Zariadenia školstva a výchovy

V pôvodnom objekte Základnej školy (kultúrna pamiatka zapísaná v ÚZKP SR) je v súčasnosti umiestnená Špeciálna základná škola slúžiacej pre výchovu cca 100 prevažne rómskych detí (z toho 14 detí navštevuje školy v zahraničí- v Anglicku). V areáli školy je umiestnené multifunkčné ihrisko slúžiace len pre účely tejto školy.

Prevažná väčšina školopovinných detí z Richnavy dochádza do základných škôl v Kropáčoch, Margecanoch a do obce Kluknava, okrem časti detí väčšinou z rómskej osady, ktorých výuka v I. stupni (0.-4. ročník) je realizovaná v elokovanom pracovisku v objekte pôvodne slúžiacom na účely materskej školy v obci Richnava- v blízkosti vstupu do obce od železničnej stanice. Tento objekt je na využívanie účely nedostatočne vyhovujúci, nakoľko sú v ňom umiestnené len učebne.

Základná škola v Kluknave, ktorú navštevujú školopovinné deti aj z obce Richnava, nie je vyhovujúca z hľadiska priestorových podmienok na pravidelný enormný nárast žiakov - viď nasledujúce tabuľky:

Tab.č.1 : Údaje o počte žiakov v šk.r.2013/2014
na Základnej škole v Kluknave 43 - podrobnejšie informácie:

Ročník	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Špeciálne triedy	Spolu
Počet tried	4	4	3	4	3	2	2	3	3	1	2	31
Počet žiakov	51	88	60	71	61	45	44	63	54	22	15	574
Z toho ŠVVP	0	0	0	1	1	4	1	4	2	2	0	15
Z toho v ŠKD	0	4	4	9	3	4	0	0	0	0	0	24

Zdroj: Správa o výchovno- vzdelávacej činnosti, výsledkoch a podmienkach za šk. r. 2013/2014 podľa vyhlášky Ministerstva školstva SR č.9/2006 Z. z.

Tab. č.2 : Údaje o počte žiakov v šk.r.2014/2015
na Základnej škole v Kluknave 43 - podrobnejšie informácie:

Ročník	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Špeciálne triedy	Spolu
Počet tried	4	5	3	3	3	3	2	2	3	2	2	32
Počet žiakov	64	85	69	57	58	59	43	43	59	34	15	586
Z toho ŠVVP	0	0	0	1	1	4	1	4	2	2	0	15
Z toho v ŠKD	0	4	4	9	3	4	0	0	0	0	0	24

Zdroj: Správa o výchovno- vzdelávacej činnosti, výsledkoch a podmienkach za šk. r. 2014/2015 podľa vyhlášky Ministerstva školstva SR č.9/2006 Z. z.

(www.zskluknava.edupage.org)

Z vyššie uvedených údajov vyplýva stúpajúci medziročný nárast počtu žiakov na škole v počte 12, t.j. cca 13% z pribudnutého počtu obyvateľov v danom období a z toho vyplývajúca tendencia zvyšovania počtu tried na škole.

V školskom roku 2017/2018 základnú školu v Kluknave navštevuje 664 žiakov v 37 triedach.

V elokovanom pracovisku v Richnave sa vyučuje na 100%-nú dvojsmennosť. Okrem potreby priestorového rozšírenia a potreby rekonštrukcie telocvične je problémom školy aj nedostatok odborných učební (jazykové laboratórium, učebne hudobnej a výtvarnej výchovy a chémie).

V zástavbe rodinných domov v centre obce pri kostole sa nachádza objekt elokovaného pracoviska Strednej odbornej školy v Prakovciach.

- **Návrh:**

Vychádzajúc z analýzy doterajšieho nárastu počtu žiakov na základnej škole v Kluknave, ako aj z predpokladaného každoročného zvyšovania sa ich počtu, uvažujeme v návrhovom roku 2040 s cca 18 %-ným nárastom žiakov z počtu pribudnutého obyvateľstva, t.j. pribudne cca 650 žiakov. ÚPN-O má za úlohu vo vzťahu k predpokladanému nárastu obyvateľstva riešiť priestorové možnosti lokalizácie edukačných zariadení hlavne pre narastajúci počet rómskych detí. Tie je potrebné podchytiť už v skorom veku a ich výchovu realizovať v menších školách.

ÚPN-O navrhuje uvažovať pri navrhovanej rekonštrukcii jestvujúcej materskej školy (ktorej by mala predchádzať rekonštrukcia kultúrneho domu aj pre účely obecného úradu a komunitného centra a presťahovanie úradu z objektu materskej školy) aj s priestormi pre doškoľovanie ich matiek. Na účely predškolskej a základnej školskej výchovy pre ročníky 0.-4. navrhuje rekonštruovať aj terajšie elokované pracovisko základnej školy pre 0.-4. ročník a vytvoriť priestory pre ihriská na pozemkoch smerom k rieke Hornád po výstavbe ľavobrežnej protipovodňovej hrádze na vodnom toku Hornád a priestorovo tak prepojiť obidva objekty slúžiace účelom školstva.

Nakoľko obec Richnava nedisponuje vlastnými pozemkami vhodnými na lokalizáciu základnej školy pre ročníky 5.-9. a obyvatelia obce nesúhlasia s lokalizáciou tejto školy v zastavanom a navrhovanom zastaviteľnom území obce Richnava, bude potrebné zabezpečiť dochádzanie školopovinných detí z obce Richnava do základných škôl v susedných obciach a mestách s nevyužitými kapacitami jestvujúcich objektov základných škôl.

Ich kapacity sa upresnia v ďalších stupňoch PD, avšak je potrebné počítat s celkovým predpokladaným prírastkom cca 700 žiakov v návrhovom období.

V lokalite rodinných domov pri železničnej stanici je v ÚPN-O navrhovaná zmena plochy z rodinného domu na občiansku vybavenosť (splnenie požiadavky na lokalizáciu Súkromnej strednej odbornej školy SEZ Krompachy).

6.2.2. Zdravotnícke zariadenia a zariadenia sociálnych služieb

- **Súčasný stav**

Zariadenia zdravotníckej a sociálnej starostlivosti v obci Richnava absentujú a na základe schváleného súborného stanoviska pre vypracovanie ÚPN-O sa v ÚPN-O s umiestnením zdravotníckeho zariadenia neuvažuje. Zdravotnícke služby budú poskytované, tak ako doteraz, v Kluknave, Krompachoch, príp. v Margecanoch.

- **Návrh:**

V ÚPN-O je navrhovaná plocha na rekonštrukciu rodinného domu pre účely zriadenia denného stacionáru pre seniorov v blízkosti kostola a plocha bývalej železničnej stanice, t.č. nevyužívaná, je navrhovaná na polyfunkčné využitie - občianska vybavenosť a bývanie (s možnosťou umiestnenia lekárne).

Časť schátralého objektu bývalého kultúrneho domu je navrhovaná na rekonštrukciu pre potreby komunitného centra.

6.2.3. Kultúrne zariadenia

- **Súčasný stav**

V súčasnosti sú kultúrne zariadenia v obci Richnava zastúpené týmito objektmi:

- kultúrnym domom - objekt kultúrneho domu s kapacitou sály 150-200 miest v obci Richnava je v nefunkčný - je v nevyhovujúcom stavebnotechnickom stave, takže priestor, v ktorom by mohlo dochádzať k rôznym kultúrno-spoločenským podujatiam v obci absentuje;
- obecnou knižnicou (nachádza sa v budove materskej školy a prevádzkuje ju obec);
- kostolmi (v obci sa nachádza rímsko-katolícky kostol sv. Michala a mimo zastavaného územia obce kostol sv. Márie Magdalény)
- domom smútku vybudovanom pri kostole sv. Michala.

- **Návrh:**

V súlade s ÚPN-VÚC Košického kraja, ktorého Zmeny a doplnky z r 2014 podporujú výstavbu nových kultúrnych zariadení ako neoddeliteľnú súčasť poskytovania kultúrnych služieb obyvateľstvu a zachovania kultúrneho dedičstva, navrhujeme v ÚPN-O rekonštrukciu schátralého kultúrneho domu v centre obce Richnava takým spôsobom, aby jeho priestory boli využité okrem využitia ako komunitného centra, aj pre potreby obecného úradu a obecnej knižnice .

V ÚPN-O navrhujeme využiť priestory bývalého Richnavského hradu (resp. časti) – viditeľné torzo veže a príľahlé pozemky a objekty na lokalizáciu múzea Richnavského hradu.

Z dôvodu možnosti lepšej propagácie zaujímavej histórie tejto obce ÚPN-O navrhuje niektorý z vytipovaných objektov navrhovaných na vyhlásenie za pamätihodnosti obce v zmysle § 14 odseku 1 zákona č. 49/2002 Z.z. (pamiatkový zákon) rekonštruovať na účely izby ľudových tradícií a pod.. Tieto objekty sú len doporučené, presný zoznam vypracuje obec v spolupráci s KPÚ Košice, pracovisko Košice a schváli v obecnom zastupiteľstve samostatným procesom mimo procesu schvaľovania ÚPN-O Richnava.

Kostoly v obci Richnava navrhujeme sprístupniť turistom s presným vymedzením návštevných hodín a zabezpečením sprievodného výkladu o ich histórii.

V ÚPN-O je navrhnutá trasa pre vybudovanie krížovej cesty západne od zastavaného územia obce s ukončením pri kostole sv. Márie Magdalény. Počet zastavení sa upresní v ďalšom stupni PD (odporúčané je zrealizovať 14 zastavení).

6.2.4. Zariadenia športu a telovýchovy

- **Súčasný stav**

V južnej časti obce na ľavom brehu Hornádu má obec postavené futbalové ihrisko s trávnatým povrchom s objektom zázemia pre športovcov (šatne, sociálne zariadenia), ktoré je umiestnené v obytnej zástavbe. Špeciálna základná škola má vo svojom areáli umiestnené multifunkčné ihrisko slúžiace len pre účely tejto školy.

Pre spontánne športové aktivity detí a mládeže obec nemá vytvorené žiadne priestory.

- **Návrh:**

ÚPN-O rešpektuje projekt pre stavebné povolenie na výstavbu športových ihrísk na pravom brehu vodného toku Hornád napriek jeho situovaniu v záplavovom území Q100 (v zmysle schváleného súborného stanoviska) .

V ÚPN-O je navrhovaná lokalizácia športovísk pre spontánne aktivity detí a mládeže v blízkosti navrhovaných plôch bývania po zrušení terajšej železničnej trate priestoroch západne od terajšej budovy železnice a v priestore medzi jestvujúcou železničnou traťou a navrhovanou traťou (časťou vedúcou po povrchu) ako súčasť verejnej zelene plniacej zároveň funkciu izolácie proti hluku z dopravy.

Po výstavbe ľavobrežnej protipovodňovej hrádze na vodnom toku Hornád sú navrhnuté plochy športu a rekreácie na plochách v súčasnosti nachádzajúcich sa v záplavovom území v blízkosti jestvujúceho futbalového ihriska a východne od požiarnej zbrojnice.

V areáloch navrhovaných škôl navrhujeme zriadiť športové plochy, t.j. plochy slúžiace v čase vyučovania telovýchovy a v čase mimo vyučovania voľnočasovým športovým aktivitám detí a mládeže.

6.2.5. Zariadenia obchodu a služieb

• **Sučasný stav**

V obci Richnava chýba zariadenie pre stravovanie a ubytovanie.

Zariadenia komerčného charakteru sú zastúpené hostincom "Na rázcestí", predajňou rakiev a predajňami potravín a rozličného tovaru - dve pri železničnej stanici a jedna pri kostole v spoločnom objekte s pohostinstvom.

• **Návrh:**

V ÚPN-O Richnava navrhujeme doplniť absentujúce zariadenia pre stravovanie a ubytovanie návrhom na doplnenie služieb (o ubytovacie kapacity) rekonštrukciou (príp. rozšírením plôch) jestvujúcich zariadení (hostinec „Na rázcestí“ a pohostinstvo pri kostole) a návrhom nasledujúcich disponibilných plôch vhodných na tento účel:

- v blízkosti navrhovanej železničnej zastávky Richnava (po realizácii modernizácie železničnej trate) , ktorá je v súčasnej polohe a aj v novej polohe bude východiskovým bodom dvoch turistických trás jestvujúcich, na ktoré nadväzujú aj navrhované turistické trasy sprístupňujúce zaujímavé lokality v katastri obce a jeho blízkom okolí;
- v blízkosti priestoru rezervovaného pre výstavbu novej križovatky ciest III. triedy III/3420 a III/3270 navrhujeme plochu pre nákupné centrum s možnosťou umiestnenia reštaurácie a pod.;
- v súvislosti s navrhovaným minimúzeom a torzo veže Richnavského hradu umožňujeme v ďalšom stupni PD uvažovať v jednom z rekonštruovaných objektov s lokalizáciou cukrárne, príp. spojenej s predajom suvenírov a pod.

V nadväznosti na navrhované plochy bývania navrhujeme umiestniť plochy pre základné zariadenia obchodov a služieb.

6.2.6. Verejná administratíva, správa a iné zariadenia

• **Sučasný stav**

Obecný úrad nemá svoj vlastný priestor, na účely komunikácie s verejnosťou a administratívu využíva momentálne objekt materskej školy.

Požiarňa zbrojnica nespĺňa požiadavky plnej funkčnosti (chýbajúce technické vybavenie), čo je alarmujúce vzhľadom na predstavu ohrozenia veľkého množstva obyvateľov pri možnom požiari, hlavne v rómskej osade.

Cintorín je umiestnený vo východnej časti zastavaného územia obce a do jeho ochranného pásma zasahuje veľký počet jestvujúcich rodinných domov. Časť z nich je umiestnená vo svahu pod ním, čo nie je vhodné z hľadiska hygienického vzhľadom na absenciu verejného vodovodu v obci.

• **Návrh:**

ÚPN-O navrhuje rekonštrukciu bývalého kultúrneho domu takým spôsobom, aby jeho priestory boli využité pre potreby kultúrneho domu, komunitného centra, obecného úradu a obecnej knižnice.

Požiarnu zbrojnicu navrhuje zrekonštruovať (rozšíriť) a doplniť o potrebné vybavenie.

Plochy rozšírenia cintorína o nové pohrebiská sú lokalizované v zmysle súborného stanoviska nad jestvujúcim cintorínom (vzhľadom k skutočnosti, že sa tento nachádza nad jestvujúcimi súkromnými studňami zásobujúcimi obyvateľov obce pitnou vodou je nevyhnutné v čo najkratšom čase zrealizovať verejný vodovod).

6.3. Výroba

• Sučasný stav

V súčasnosti najväčším výrobným zariadením v obci Richnava je hospodársky dvor PD Kluknava, ktorý obhospodaruje veľkú časť poľnohospodárskej pôdy v katastri obce a na hospodárskom dvore v Richnave, a ktorý je nevhodne lokalizovaný nad obytnou zónou v zastavanom území obce, kde má umiestnenú živočíšnu výrobu- ustajnenie pre ošípané (500 ks), hovädzí dobytok (200 ks + matečnik 273 ks) a ovce (300 ks). Okrem objektov pre ustajnenie zvierat sú na dvore umiestnené aj skladovacie priestory (senník), kaflilérny box, vodojem a objekty pôvodne slúžiace pre administratívu a opravu mechanizmov , ktoré sú v súčasnosti prenajaté firmám zaoberajúcim sa strojárskou výrobou (Tools nástrojareň, prevádzka Richnava) a opravou strojov (Primastroje, s.r.o., ktorá má svoje sídlo v rodinnom dome v blízkosti špeciálnej školy).

Ochranné pásmo tohto hospodárskeho dvora je cca 100 m a zasahuje do časti zastavaného územia obce. Vzhľadom na nedôsledné dodržiavanie princípov nitrátovej direktívy sú znečisťované spodné vody, ktoré stekajú smerom do obytného územia obce bez vybudovaného vodovodu.

Rastlinná výroba formou orby a pestovania poľnohospodárskych plodín je realizovaná aj na plochách s BPEJ 7-9, pričom bonity nad 6 vyššie sú Európskou úniou podporované na výsadbu lesov. Orba prebieha na mnohých plochách kolmo na vrstevnice, čo spôsobuje pôdnu a vodnú eróziu a mení tieto plochy na potenciálne zosuvné územia.

Polyfunkčne využívaný je rodinný dom na západnom konci obce v blízkosti rieky Hornád, kde firma Auto-Moto, s.r.o. prevádzkuje pneuservis a údržbu áut so zámerom rozširovania prevádzkových plôch.

Na plochách rodinných domov vznikajú aj ďalšie menšie prevádzky drobnej výroby, predovšetkým drevospracujúcej, ktoré majú negatívny vplyv na okolité plochy bývania.

Plochy lesnej výroby , resp. legálne plochy pre spracovanie dreva vyťaženého v k.ú. Richnava absentujú.

6.3.1. Poľnohospodárska výroba

" Exhaláty z krompašských zdrojov sú dlhodobým faktorom, ktorý výrazne ovplyvnil kvalitu pôd ich kontamináciou, a tým spôsobil aj následné zníženie ich úrodnosti a využiteľnosti. Pôsobí toxicky na koreňový systém lesných porastov a narúša odolnosť lesných drevín voči ďalším škodlivým faktorom, najmä biologickým škodcom. Ťažké kovy a ďalšie škodliviny v pôdach ovplyvňujú i kvalitu na nich dorábaných plodín a chovaných zvierat, ale i lesných plodov a zveriny a kontaminujú potravinový reťazec nielen v poľnohospodárskej veľkoprodukcii, ale aj v záhradách rodinných domov. Preto Ministerstvo pôdohospodárstva SR nariadilo na kontaminovanom území v katastri obce reguláciu pestovania poľnohospodárskych plodín a chovu úžitkových zvierat." (Citované zo správy ÚPN-O Richnava z r. 2003- kap. 10.1. Znečistenie ovzdušia a pôdy).

Vzhľadom na vyššiespomenutú dlhodobú kontamináciu pôd ovplyvňujúcich aj pestovanie plodín a chov úžitkových zvierat a ovplyvňujúcim celý potravinový reťazec navrhujeme obci Richnava spolu s okolitými obcami požiadať Ministerstvo pôdohospodárstva SR o zopakovanie rozborov pôdy v zmysle §8 odst. 5 Zákona č.220/2004 Z.z. (Zákon o ochrane a využívaní PP a o zmene zákona č.245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole

znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a o **stanovenie aktuálnej regulácie pestovania poľnohospodárskych plodín a chovu úžitkových zvierat na tomto území.**v zmysle §6 odst.1b) Zákona č.307/1992 Z.z. (Zákon o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu) v súlade s §24 odst. (2) Zákona č. 39/2013 Z.z. (Zákon o integrovanej prevencii ŽP...).

6.3.1.1. Živočíšna výroba :

Nakoľko sa obec rozhodla pre ponechanie funkcie hospodárskeho dvora (HD) PD Kluknava vo svojom zastavanom území obce nad obytnými plochami, je v ÚPN-O navrhovaná zmena spôsobu získavania živočíšnej bielkoviny na HD za ekologickejši, nezaťažujúci životné prostredie (napr. chov a spracovanie červov a pod.).

Pri súčasnom využití hospodárskeho dvora je v ÚPN-O Richnava navrhnuté:

- nezvyšovať počet ustajnených zvierat v areáli hospodárskeho dvora;
- pri súčasnom chove hospodárskych zvierat na HD zabezpečiť dodržiavanie zákona č. 39/2007 Z.z. (o veterinárnej starostlivosti);
- zabezpečiť ekologické zneškodnenie biologických odpadov súvisiacich s chovom hospodárskych zvierat v zmysle platnej legislatívy z dôvodu ochrany spodných vôd pred znečistením;
- zabezpečiť estetizáciu priestoru HD rekonštrukciou objektov, vnútroareálových komunikácií a doplnením izolačnej zelene vzhľadom na dominantnosť jeho lokalizácie;
- zabezpečiť realizáciu opatrení na zadržiavanie dažďovej vody vo vlastnom areáli a odvádzanie prívalových dažďových vôd revitalizáciou občasného potoka pretekajúceho areálom;
- pri pasienkoch dodržiavať stanovený limit zvieracích jednotiek na hektár;
- konvenčné spôsoby získavania živočíšnych bielkovín postupne premieňať za alternatívne - ekologické.

Chov domácich hospodárskych zvierat v obytných zónach minimalizovať tak, aby svojim hlukom a zápachom neznehodnocovali bývanie na susedných pozemkoch. Chov úžitkových zvierat podmieniť súhlasom obyvateľov susedných nehnuteľností v okruhu 100m od chovného miesta.

Pri chove psov je potrebné dodržiavať zákon č. 282/2002 Z.z. (o podmienkach držania psov) .Pri chove akýchkoľvek zvierat v obci Richnava je potrebné dodržiavať Zákon č.39/2007 (o veterinárnej starostlivosti). Konkrétne opatrenia, ktoré by upravovali povinnosti a práva chovateľov všetkých zvierat k spoluobčanom a životnému prostrediu, určili by základné podmienky chovu, evidencie a držania zvierat na území obce Richnava je potrebné prijať v samostatnom VZN o regulácii chovu zvierat v z.ú.o. Richnava na základe § 4 odst. 3 písm. f),g) a m) a s použitím § 6 odst.1 zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení vychádzajúc z platnej legislatívy v oblasti veterinárnej starostlivosti a hygieny.

6.3.1.2. Rastlinná výroba:

V oblasti rastlinnej výroby na katastrálnom území obce Richnava bude potrebné :

- rešpektovať veľkosť a tvar itenzívne poľnohospodársky využívaných pôdnych celkov navrhovaných v ÚPN-O nielen z hľadiska ekonomickej efektívnosti, ale aj z hľadiska krajinnoeekologického, pôdochranného, ako aj z hľadiska ochrany pred povodňami v zmysle preventívnych opatrení na poľnohospodárskej pôde navrhovaných v „Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu“ schváleného ako implementáciu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík, s ktorými súvisia nasledovné návrhy:
 - ochranné zatrávenie na zníženie zmyvu pôdy a na ochranu údolnic odvádzajúcich povrchový odtok , t.j. zatrávniť pôdu v zmysle štandardizovanej normy STN 75 4501 (protierózna ochrana poľnohospodárskej pôdy) s kódom svahovitosti BPEJ 4-9 (t.j. silná až extrémna erózia)- v k.ú. Richnava sa jedná o rozorané lúky s nasledovnými BPEJ : 0778465/8, 0782685/9,0776562/8;

- ochranné zalesnenie formou plošného zalesnenia nad plochami poľnohospodárskej pôdy , príp. aj vsakovacie lesné pásy, ktoré je vhodné použiť na prerušenie dĺžky svahu s odporúčením doplnenia priekopou
- zakladanie vetrolamov zahrňujúcich aj funkciu vsakovacích pásov napr. s kombináciou priekop
- vrstevnicové obrábanie pôdy s orbou a výsevom v smere vrstevníc, orba sa obracia proti svahu. Obrábanie pôdy v smere vrstevníc znižuje zmyv pôdy na svahu so sklonom 2-7% až o 40% a na svahu 7-12% až o 30% (svahy nad 12% nevyužívať na orbu- zatrávniť)
- vytvorenie siete remízok, resp. medzí slúžiacich okrem protierozívnej funkcie ako refúgiá živočíchov v otvorenej poľnohospodárskej krajine
- sanácia výmoľov zalesnením, odvedenie prítoku do výmoľov pomocou priekop alebo prielohov
- protierozívne oševné postupy s vylúčením plodín s nízkym protierozívnym účinkom (zelenina, zemiaky, kukurica, slnečnica a jariny)
- pásové striedanie plodín spočíva v striedaní plodín s nízkym protierozívnym účinkom a pásmi plodín s vysokým protierozívnym účinkom (strukoviny, repka ozimná, oziminy, krmoviny a lúky);
- výsev do ochrannej plodiny alebo strniska, príp. do trávneho porastu ak ide o plodiny širokoriadkové
- jamkovanie (pri zemiakoch, kukurici)
- využívanie alternatívnych spôsobov spracovania pôdy – napr. bezorbové technológie majú dobrý protierozívnym účinkom a pod.

Hĺbkové kyprenie a podrývanie pôdy doporučované v Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu je na k.ú. obce Richnava nevhodné vzhľadom na kontamináciu pôdy imisiami z krompašských priemyselných podnikov(vid' sprievodná správa ÚPN-O Richnava z r. 2004 – str. 51), ktorá nebola doteraz vylúčená.

- zaradovanie sukcesiou lesa prirodzene zarastajúcich plôch postupne do lesných pôd v zmysle. §9 odst.1 a §10 odst.2a) Zákona č. 220/2004 Z.z (Zákon o ochrane a využívaní PP a o zmene zákona č.245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a zmenu druhu pozemku na lesný v súlade s §3 odst. (2) Zákona č.326/2005 Z.z. (o lesoch);
- zrušenie poľných ciest kolmých na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia a návrh zmeny ich trasovania s malým pozdĺžnym sklonom umožňujúcim výstavbu rigolov, resp. odvodňovacích priekop na odvádzanie prebytočnej dažďovej vody z územia do recipientu , a tým realizovať ochranu tohto územia pred vodnou a pôdnou eróziou a výsadbu vegetačných pásov pozdĺž týchto poľných ciest na zadržiavanie vody v území a zároveň plniacich úlohu biokoridorov, resp. interakčných prvkov;
- zamedzenie prítoku erózneho odnosu starostlivosťou o brehové porasty (sprievodnú vegetáciu tokov) - v zmysle implementácie GAEC (Good Agricultural and Environmental Condition) na poľnohospodárskej pôde majú byť lesné brehové ochranné pásy povinné od r. 2012.
- obmedziť aplikácie priemyselných hnojív a pesticídov, ktoré ohrozujú existenciu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev ako aj čistotu podzemných a povrchových vôd dodržiavať zákon 136/200 Z . o hnojivách v plnom rozsahu (vrátane §10b, nakoľko obec nemá verejný vodovod);
- prijať opatrenia na zníženie množstva dusičnanov v pôde;
- konvenčné hospodárenie na pôde postupne premieňať na alternatívne ekologické poľnohospodárstvo.

6.3.2. Lesné hospodárstvo

V oblasti lesného hospodárstva v katastrálnom území obce Richnava je v ÚPN-O navrhované :

6.3.2.1. V oblasti zakladania, pestovania lesa a ochrany lesa:

Lesohospodárske opatrenia zamerať na :

- ozdravenie lesných porastov udržaním každého druhu dreviny,
- rekultiváciu lesnej pôdy
- výsadbu odolných drevín- predovšetkým listnatých
- zlepšenie odtokového režimu a hydrickej účinnosti lesných plôch.

Na zabezpečenie zlepšenia odtokového režimu a hydrickej účinnosti lesných plôch na k.ú. obce Richnava je potrebné:

- zväčšovať biomasu lesných drevín
- zalesňovať nezalesnené plochy na lesnej pôde vhodným drevinovým zložením (napr. na dielci 121b – Lesná oblasť Hornádska kotlina, LHC Spišské Vlasy)
- zakladať infiltračné (vsakovacie) lesné ochranné protierózne pásy v miestach bez možnosti súvislého plošného zalesnenia, čím dôjde k premene rýchleho povrchového odtoku na pomalší podpovrchový (neúrodné lesné pozemky s porad. číslom 17 a 18 – LC SL014- Zvyšok LHC Spišské Vlasy)
- delimitovať poľnohospodárske plochy nevyužívané, resp. znehodnotené vodnou a pôdnou eróziou na lesné pozemky (napr. v lokalite „Šibenica“)
- využívať hospodárske spôsoby neznižujúce hydrickú účinnosť lesného ekosystému
- v maximálnej možnej miere obmedziť holorubný spôsob v zmysle platnej legislatívy
- holiny vhodne protierózne upraviť a zalesniť najneskôr do dvoch rokov od ich vzniku
- zrealizovať rekonštrukcie lesa v zmysle platnej legislatívy na celom k.ú. obce Richnava
- uprednostňovať prirodzenú obnovu, v prípade umelej alebo kombinovanej navrhnuť stanovištné vhodné dreviny
- výchovu lesa zabezpečovať prírode blízkymi postupmi
- chrániť pred negatívnymi činiteľmi pôsobiacimi abioticky (vietor, sneh, námraza, lavíny, ľadovec , sucho, vysoká teplota, mraz, nadbytok vlhkosti, nedostatok alebo prebytok živín) , pred biotickými škodcami a antropogénnymi činiteľmi (napr. nepovolený výrub drevín a pod.)
- zabezpečiť čo najrýchlejšie odstránenie následkov kalamít a okamžite zakladať nové lesné porasty so zohľadnením stanovištných podmienok
- v rámci ochrany pred požiarimi :
 1. odstrániť zneprístupnenie lesov
 2. realizovať spevňovacie protipožiarne pásy, izolačné pruhy, priesečky , rekonštrukcie lesných ciest a výstavbu navrhovaných, vhodne trasovaných lesných ciest
 3. realizovať výstavbu protipožiarnych nádrží s návrhom jej pravidelnej údržby

6.3.2.2. V oblasti lesnej ťažby, sústreďovania , prepravy dreva a využitia mechanizácie je navrhované::

- minimalizovať negatívne dopady ťažby na pôdu s potrebou úpravy narušenej pôdy a obnovy jej vodozádržnej funkcie po prejazdoch mechanizmov a vlečení kmeňov vrátane starostlivosti o nadložný humus zohrávajúci dôležitú úlohu pri premene povrchového odtoku na podpovrchový

- dôsledne odstraňovať zvyšky po ťažbe dreva z koryt vodných tokov a z odvodňovacích zariadení lesných ciest (priekopy, rigoly, odrážky, kalové jamy a pod.) ako aj z ich blízkosti
- pri sústreďovaní dreva nie je prípustné využívať korytá vodných tokov ako zväžnice, približovacie linky v pozdĺžnom ani v priečnom smere (v príp. nutnosti križovať priečne vodný tok je nutné vybudovať dočasné premostenie a po ukončení činnosti miesto revitalizovať
- eliminovať hrozbu zvýšenia nebezpečenstva pri povodniach skladovaním drevnej hmoty na brehoch vodných tokov a v ich inundačných územiach
- využívať vhodné mechanizmy (obsluhované kvalifikovaným personálom) a postupy s najmenšími negatívnymi dopadmi na pôdu, dreveniny a ostatné súčasti lesných ekosystémov s minimálnym vplyvom na zhutňovanie pôdy.

6.3.2.3. V oblasti lesnej cestnej siete

je navrhované:

- optimalizovať hustotu lesnej cestnej siete aj v súvislosti s hydrickou, vodohospodárskou a vodoochrannou funkciou lesných ekosystémov (vo výkrese č. 4.1. a 4.2. grafickej časti je navrhovaná smerná lesná cestná sieť, ktorú bude potrebné upresniť v ďalších stupňoch PD podľa upresnených podkladov – výškopisného a polohopisného zamerania)
- lesnú dopravnú sieť v ďalšom stupni PD navrhovať v zmysle STN 73 6108 s vylúčením vysokých pozdĺžnych sklonov (zrýchlenie odtoku), ako aj s nulovým sklonom (poškodzovanie mechanizmami a vlečení dreva pri nespevnených cestách)
- ochranu cestného telesa pri dolinových cestách v pozdĺžnom trasovaní s príľahlým vodným tokom zabezpečiť v zmysle STN 48 2506
- optimalizovať návrh osadenia svahových ciest z hľadiska minimalizácie poškodenia terénu, okolitých porastov a optimalizácie terénnych prác
- protierózne opatrenia s funkciou ochrany výkopov a násypov svahov lesných ciest realizovať čo najskôr po ukončení zemných prác pri novovybudovaných cestách
- rekonštruovať jestvujúce a doplniť chýbajúce odvodňovacie zariadenia na jestvujúcej lesnej cestnej sieti ako aj navrhovanej lesnej cestnej sieti (zvodnice- odrážky, rigoly, priekopy, kalové jamy, priepusty atď.)
- zabezpečiť pravidelnú údržbu a plnú funkčnosť jestvujúcich odvodňovacích zariadení
- používanie nespevnených ciest zabezpečiť podľa možnosti vo vhodných klimatických podmienkach (zabrániť ich rozbahneniu)
- zabezpečiť pravidelnú údržbu a okamžité opravy na lesných cestách (predovšetkým na nespevnených- rýhy, výmole, koľaje a pod.)
- realizovať asanáciu nevyužívaných nespevnených lesných ciest ich zalesnením, príp. zatrávením
- križovanie lesných ciest s vodnými tokmi vyznačené schematicky vo výkresoch č. 4.1. a 4.2. grafickej časti ÚPN-O je potrebné dimenzovať v zmysle STN 48 2506 Lesníckotechnické meliorácie- zahrádzanie bystrín a strží.

6.3.2.4. V oblasti starostlivosti o lesné brehové porasty

je navrhované :

- zabezpečiť pravidelnú starostlivosť o brehové porasty odstraňovaním odumretých, poškodených a naklonených drevín - min. dvakrát ročne (príp. viackrát – napr. bezodkladne bezprostredne po kalamite) zrezávaním drevinových a kosením travinnobylinných porastov s následným odstránením odrezkov a pokosenej hmoty z koryta a jeho blízkosti

- doplňovať drevinovú vegetáciu v travinnobylinných pozdĺžnych spevneniach koryt tokov z dôvodu zníženia profilovej rýchlosti a eróznej ohrozenosti brehov a prilahlých pozemkov
- 6.3.2.5. V oblasti lesníckych meliorácií a zahrádzaní bystrín
je potrebné:
- zabezpečiť stabilizáciu dna a svahov koryta bystrín prírode blízkymi opatreniami ako aj starostlivosť o brehové porasty
 - revitalizovať nevhodne upravené, príp. zdevastované korytá bystrín (vegetačným, kombinovaným alebo ekologicky akceptovateľným nevegetačným spevnením – drevo, kameň a pod.) - pri významnejšom poškodení brehov eróziou napr. kamennou nahádzkou alebo rovnatinou a pod.
 - obnoviť činnosti zahrádzania bystrín s hydraulicky účinnými priečnymi objektmi (prehrádzkami) prípadne suchými nádržami (suchými poldrami) s konsolidačnou a retenčnou funkciou a pozdĺžnym spevnením na významne neustálených úsekoch toku, ktorej návrh a výstavbu musia vykonávať odborníci s adekvátnym zabezpečením ich stability s ohľadom na konkrétne podmienky (vzhľadom na vylúčenie možnosti ohrozenia nižšiepoloženého územia)
 - zabezpečiť pravidelné čistenie zrealizovaných opatrení na bystrinách
 - identifikovať a odstrániť príčiny zamokrenia (príčinou sú odlesnenia a nevhodné hospodárenie na poľnohospodárskych pôdach nad plochami lesov - odstránenie príčin sa navrhuje sčasti zalesnením- viď výkres č. 6.2. grafickej časti ÚPN-O Richnava a sčasti návrhom protierozívnych opatrení na poľnohospodárskej pôde uvedeným v časti 10.3.2. tejto sprievodnej správy) ;
 - zabezpečiť odvodňovanie zamokrených lesných pôd za účelom zlepšenia rastových podmienok drevín a obnovy retenčnej kapacity daných lokalít desukciou - výsadbou melioračných drevín so schopnosťou koreňovými systémami odčerpávať vodu, príp. použitím technických spôsobov odvodnenia použitím záchytných, zberných a odvodňovacích priekop s vyústením do recipientu.

Realizáciou vyššienavrhovaných opatrení na lesnej a poľnohospodárskej pôde je možné zabezpečiť dostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov obce Richnava- ich realizáciou sa minimalizujú možné škody spôsobované povodňami a revitalizáciou územia sa zvýši aj jeho ekonomický potenciál v budúcnosti.

6.3.3. Nezávadná výroba a skladové hospodárstvo

V záujme zvyšovania lokálnej zamestnanosti sú v ÚPN-O Richnava lokalizované ponukové plochy pre nezávadnú výrobu v lokalite vzdialenej od plôch bývania (v dotyku s k.ú. Kropachy medzi cestou II/547 a terajšou železničnou traťou č.180) pre prevádzky s vyšším hlukom a vibráciami (píla a pod.)

Územné a priestorové podmienky pre vznik menších zariadení a prevádzok drobnej výroby a služieb sú vytvorené v blízkosti navrhovanej čistiarne odpadových vôd.

Plochy jestvujúcej výroby, ktoré sú v tesnej blízkosti bývania, resp. na plochách bývania, navrhujeme postupne premiestňovať na navrhované plochy nezávadnej výroby.

Na plochách bývania nie je možné realizovať podnikateľské aktivity, ktoré by znehodnocovali životné prostredie a zdravie obyvateľov obce hlukom a vibráciami nad prípustnú mieru, čiže na týchto plochách je možné realizovať len aktivity nevýrobného charakteru, t.j. služby (obchody, kaderníctva, cukrárne, kaviarne, požičovne športových potrieb a pod.) v intenciách stavebného zákona.

ÚPN-O Richnava vytvára priestorové predpoklady na vytvorenie pracovných miest pre obyvateľov obce v minimálnej miere vzhľadom na rozsiahle ponukové plochy schválené pre rozvoj výroby v ÚPN-O Krompachy ležiace v tesnej blízkosti obce Richnava.

6.4. Rekreačia, cestovný ruch a kultúrnohistorické hodnoty územia

• Historický vývoj obce Richnava

Prvá písomná zmienka o obci Richnava sa datuje do roku 1246, kedy sa nazývala Rihno. V ďalšom historickom vývoji sa jej názov menil až po dnešný názov z roku 1948- Richnava. Od roku 1790 obec používala pečať zobrazujúcu na trojvrší stojaceho bájneho vtáka Fénixa s roziahnutými krídlami, ktorý sa pozerá do slnka. Táto sa stala predlohou aj súčasného erbu obce.

V Richnave bol založený v roku 1261 kláštor križovníkov svätého hrobu.

Prvým známym majiteľom bol comes Eugen, syn Jána „de Rychnou“ v roku 1300. Zomrel asi v roku 1304 bez dediča. Na prelome 18. a 19. storočia bol vybudovaný Kostol sv. Márie Magdalény.

Po bitke pri Rozhanovciach od roku 1336 sa Richnava dostala do majetku Perínskych (Perényi) a v ich držbe zostala až do polovice 15. storočia.

V 15. storočí v obci vznikol strážny hrad a obec sa stala strediskom hradného panstva, ktoré tvorili Richnava, Kluknava, Hrišovce, Olcava, Kaľava, Folkmár, Jaklovce, Žakarovce, Margecany, Slovinky, Krompachy.

V roku 1442 sa vlastníkmí stali bratrci pod vedením kapitána hradu Jána Talafúsa, až do roku 1460, kedy sa stala majetkom Zápoľských. Po nich dostali panstvo Thurzovci.

Po roku 1543, keď umiera Alexius Thurzo, sa v Richnave usadil Andrej Báthory, manžel Alexiovej najstaršej dcéry. Po vymretí Thurzovcov Richnavské panstvo získal Ján Rottal a jeho brat. Po ich smrti získavajú majetky Csákyovci. V auguste r. 1831 je Richnava na čele s richtárom Jurajom Harmanom ako jedno z centier východoslovenského roľníckeho povstania, ktoré však bolo potlačené a dňa 14. októbra sú vodcovia popravení. V polovici 16. storočia bolo v obci len 7 celých polopodanských usadlostí. Ostatné boli opustené. Hlavnou obživou obyvateľstva bolo v tom čase poľnohospodárstvo, baníctvo, okolité maše, hámre, ťažba dreva a uhliarstvo. V roku 1787 mala obec 61 domov a 436 obyvateľov. V roku 1828 mala 56 domov a 407 obyvateľov. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom a pracovali v priemyselných podnikoch v Krompachoch. Po roku 1918 pracovali v lesoch a poľnohospodárstve. Nemecké vojská koncom II. svetovej vojny obec 20.1.1945 vypálili a 21.1.1945 ju dobyli Sovietske vojská.

Po roku 1881 bola obec administratívne začlenená pod Spišskú župu; pred rokom 1960 pod okres Gelnica, kraj Košice; po roku 1960 pod okres Spišská Nová Ves, kraj Východoslovenský.

• Súčasnoscť:

Obec Richnava patrí do okresu Gelnica, ktorý je súčasťou severozápadnej časti Košického samosprávneho kraja. Leží na okraji rozvojovej osi tretieho stupňa - hornádska rozvojová os Spišský Štvrtok- Spišská Nová Ves- Krompachy- Košice.

Severovýchodná časť katastrálnej hranice obce Richnava je zároveň súčasťou hranice Košického a Prešovského samosprávneho kraja a zdieľa spoločné časti katastrálnych hraníc s obcami Kluknava, Hrišovce, Víťaz, Kaľava a mestom Krompachy.

Obec Richnava sa nachádza vo východnom výbežku Hornádskej kotliny. Kataster obce sa rozprestiera z prevažnej časti na južných svahoch pohoria Branisko, len malá časť na pravom brehu Hornádu za železničnou traťou č. 180 vedúcou z Košíc do Žiliny a za cestou II. triedy II/547 Košice- Spišské Podhradie leží na severných svahoch Slovenského rudohoria.

Samotná obec leží na ceste III. triedy III/3270 (pôvodné značenie III/018187) Richnava- Hrišovce, ktorá sa napája na cestu III/3420 (pôvodné značenie III/018186)

spájajúcu cestu II/547 s cestou I. triedy I/18 v Prešovskom kraji prechádzajúc sčasti cez zastavané územie obce Richnava a osou obytnej zástavby v obci Kluknava.

Obec je plynofikovaná, nemá však verejný vodovod a splaškovú kanalizáciu, čo je vážny problém, ktorý je potrebné urgentne riešiť. Na elektrizačnú sústavu je napojená z 22 kV vonkajšieho vedenia č. 204 Kropachy- Prakovce. Katastrálnym územím obce prechádzajú trasy VN vedenia elektrickej energie 110 a 400 kV sčasti zasahujúc aj časť zastavaného územia obce.

Zaraďuje sa k vidieckym sídlam, ktoré majú poľnohospodársky charakter s prevažujúcou obytnou funkciou. Vzhľadom na tesnú blízkosť priemyselnej časti Kropách je však poľnohospodárska činnosť v katastri limitovaná hygienickými pásmami regulácie pestovania poľnohospodárskych plodín a pôvodne kvalitné prírodné prostredie obklopujúce obec je značne znehodnotené.

Faktorom znehodnocujúcim prírodné, ale aj životné prostredie je nekontrolovane rastúca rímska osada rozprestierajúca sa za cestou II/547 na severných svahoch Slovenského rudohoria. Pešie napojenie tejto osady na obec je riešené pri križovaní so železnicou mimoúrovňovo- podchodmi, avšak križovanie s cestou II/547 je úrovňové a vytvára tak stresové situácie ako pre obyvateľov tejto lokality, tak aj pre prechádzajúcich vodičov osobnej, hromadnej a nákladnej automobilovej dopravy.

Ďalším znehodnocujúcim faktorom je aj poľnohospodárska výroba, ktorá je realizovaná na hospodárskom dvore poľnohospodárskeho družstva so sídlom v Kluknave.

Na hospodárskom dvore sú umiestnené objekty s ustajnením hospodárskych zvierat, ako aj skladovacie priestory a budovy bývalej administratívy, ktoré sú v súčasnosti využívané na drobné prevádzky nezávadnej výroby. Pozemok vykazuje známky značného zanedbania a je potenciálnym zdrojom znečistenia spodných vôd.

V obci sa nachádza niekoľko menších prevádzok (pneuservis s opravou automobilov, pohrebné služby, predaj rakiev a pod.), ako aj menšie zariadenia obchodného charakteru a služieb.

Napriek skutočnosti, že obec (hlavne jej severná časť- Bradlo) dokáže poskytnúť svojim návštevníkom atraktívne prírodné prostredie na regeneráciu formou pobytovej rekreácie, negatívne vplyvy ako sú blízkosť priemyselnej výroby v Kropachoch, ako aj existencia rímskej osady "Ružakovec", zanedbanie objektov občianskej vybavenosti a verejných priestranstiev, nevhodne využívané nadmerné pozemky rodinných domov na skladovanie rôznych, aj nefunkčných, materiálov a pod., v obci spôsobuje nežiaduceho potencionálnych návštevníkov obce o rekreáciu na tomto území.

Cestovný ruch je spojený s primerane vybudovanou technickou štruktúrou a atraktívne upraveným prostredím, ktoré tvoria upravené plochy bývania, občianskej vybavenosti a verejných priestorov.

Nakoľko vyššiespomenuté parametre obec Richnava nespĺňa, cestovný ruch v tejto obci nie je zdrojom príjmov jej obyvateľov.

V katastrálnom území Richnava sa nachádza nasledujúca národná kultúrna pamiatka (ďalej len „NKP“ alebo „kultúrna pamiatka“):

- Škola základná - orient. č. 49, súp. č. 189, parc. č. 150/4 - zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky (ďalej len „ÚZPF SR“) pod č. 669/1 s dátumom vyhlásenia 15.10. 1963 ako príklad "socialistického realizmu"., ktorá je vo vlastníctve: Slovenskej republiky, resp. v správe: Špeciálnej základnej školy, Richnava č. 189, podľa aktuálneho výpisu z lisu vlastníctva č. 1096.

Ide o prízemnú solitérnu budovu stojacu na navýšených základoch (čiastočne zapustený suterén), so sedlovou strechou, v pôdorysnom tvare „C“ (orientácia hlavnej osi SZ-JV), situovanú v zastavanej časti obce, v blízkosti historického jadra sídla, severozápadným smerom od r. k. kostola sv. Michala archanjela. Predmetný objekt predstavuje nehnuteľnú kultúrnu pamiatku a preto podlieha osobitnej ochrane podľa ustanovení pamiatkového zákona. Pri obnove školskej budovy, resp. pri akýchkoľvek úpravách a zásahoch v rámci daného objektu (exteriér/interiér), je nevyhnutné zohľadniť základnú hmotnú, dispozičnú, tvarovú a

architektonickú autenticitu stavby, pri využití tradičných materiálov a technologických postupov, ako aj uchovaní hodnoverných prvkov, a to v čo najväčšej miere a počte.

Súčasťou predmetnej budovy je aj príľahlý oplatený areál - dvor (parc. č. KN-C 150/1) a ihrisko (parc. č. KN-C 150/5), ktorý funkčným využitím priamo nadväzuje na edukačný charakter samotnej NKP. Táto plocha, resp. parcely a jestvujúce stavby na nich nie sú síce súčasťou pamiatkového fondu, tzn., že nie sú predmetom priamej ochrany v zmysle pamiatkového zákona, ale ako bezprostredné okolie kultúrnej pamiatky podliehajú ustanoveniu § 27 odseku 2 pamiatkového zákona, ktorý znie: „V bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.“.

V katastrálnom území Richnava pochádzajú z viacerých polôh archeologické nálezy. Ide o nasledujúce polohy:

- Hrad Richnava z obdobia 13. – 16. storočia sa nachádza v polohe *Pod baštu*, v juhovýchodnej časti zastavaného územia obce. Hradný areál v tvare podkovy bol z južnej strany chránený prirodzeným zrázom, zo severu, východu a západu mohutnou priekopou. Areál hradu bol porušený výstavbou rodinných domov a cestnej komunikácie v jeho severnej časti. Súčasná viditeľná časť mohutného muriva, postavená z lomového kameňa v severnej časti interiéru, je predpokladaným torzom štvorcovej veže, stojacej v čele prístupovej cesty. V jej východnej spodnej časti je badateľný náznak otvoru. Ďalšie torzá južne od popisovaného fragmentu sú pravdepodobne zvyškom palácovej stavby hradu. Pramene uvádzajú jednu obnovu hradu okolo roku 1442, potom, čo ho značne poškodilo obliehanie a dobytie Jánom Jiskrom. V roku 1460 hrad dobyl Ján Zápoľský. Od 16. storočia strácal hrad svoj význam a začiatkom 18. storočia bol z jeho materiálu postavený kaštieľ v Kluknave.
- Kostol sv. Márie Magdalény - okolie s nálezmi zo stredoveku a novoveku (v západnej časti katastrálneho územia obce Richnava) a Jaseňovec, ktorej bližšie časové zaradenie nepoznáme (takisto v západnej časti katastrálneho územia obce Richnava).

• **Návrh:**

Vzhľadom na relatívnu blízkosť stredísk cestovného ruchu a zaujímavých prírodných lokalít v blízkom aj širšom okolí obce Richnava, je možné uvažovať do budúcnosti , po vybudovaní základnej technickej infraštruktúry v obci (vodovod, kanalizácia) a po revitalizácii sociálneho bývania a rekonštrukcii objektov občianskej vybavenosti (kultúrny dom , kostol sv Michala a pod.) , s ubytovaním turistov ako na súkromí, ako aj v navrhovaných plochách určených pre občiansku vybavenosť (stravovanie, ubytovanie, požíciavanie športových potrieb a pod.).

Požiadavky **dennej rekreácie** by mali spĺňať oddychové plochy na navrhovaných verejných priestranstvách s verejnou zeleňou v obci, ako aj :

- menšia rekreačná plocha navrhovaná severne od obce v údolí potoka Slatvinka smerom na obec Hrišovce
- menšia motokrosová dráha navrhovaná v lokalite „ Na skaličku“ severne od obce smerom od špeciálnej školy.

V ÚPN-O navrhujeme vytvoriť podmienky zabezpečujúce väčšiu atraktivitu pre turistov, a tým aj ich záujem o **pobytovú rekreáciu v obci Richnava**, návrhom na :

- turistické trasy:

- doplnenie turistickej trasy č.8731 smerujúcej zo železničnej zastávky Richnava na vrch „Sľubica“ o odbočku k navrhovanému múzeu Richnavského hradu ;
- novú turistickú trasu napájajúcu sa na trasu č.8731 v západnej časti obce smerujúcu súbežne s navrhovanou cestou ku kostolíku sv. Márie Magdalény s pokračovaním cez „Hradisko“ do obce Kaľava (s napojením sa na turistický chodník 5704) ;
- novú turistickú trasu napájajúcu sa na trasu č.8731 v západnej časti obce Richnava s návrhom na trasovanie popri špeciálnej škole a motokrosovej dráhe na vrch „Bradlo“ (s odbočkou do obce Hrišovce a ďalšou do obce Kluknava) , ďalej ku kaplnke v lokalite „Dolina“, k podmorskému zosuvu, ku kostolíku sv. Anny a s napojením sa na turistický chodník č. 2821 pri vrchu „Kol'vek“ (smerujúci buď cez obec Kluknava späť do Richnavy alebo na vrch „Roháčka“, cez Ružín popri vrchu“Sivec“ až do obce Košická Belá) ;
- o cyklistické trasy:
 - cyklotrasa smerujúca na západ z obce Richnava od železničnej stanice cez lokalitu „Sihot“ a „Pod brod“ do Krompách
 - cyklotrasa smerujúca na západ z obce Richnava od potoka Slatvinka ku kostolu sv. Márie Magdalény a ďalej do dvoch smerov- buď po južnom úpätí zalesnenej lokality „Dúbie“ v trase starej cesty smerom do Krompách alebo údolím potoka „Jaseňovec“ do Vojkoviec, príp. do Slatviny;
 - cyklotrasa smerujúca na sever z obce Richnava od špeciálnej školy popri navrhovanej motokrosovej dráhe v lokalite „Na skaličku“ , hrebeňovou časťou lokality „Nad olše“ a údolím potoka „Zlatník“ do obce Vířaz;
 - po zrušení terajšej železničnej trate v jej trase ako súčasť dopravného koridoru spolu s cestou, peším chodníkom a verejnou zeleňou s ihriskami.

V ÚPN-O navrhujeme využiť a zveľadiť jestvujúci **kultúrnohistorický potenciál územia** návrhom na:

- o lokalizáciu múzea Richnavského hradu v blízkosti viditeľného torza hradnej veže vrátane susedných objektov a pozemkov;
 - o ochranu vytipovaných objektov v zastavanom území obce reprezentujúcich ľudovú architektúru z polovice minulého storočia, ďalej kostola sv. Márie Magdalény, rímsko-katolíckeho kostola sv. Michala, objektu bývalej železničnej stanice (v čase jednokoľajky), ako aj budovy terajšej železničnej stanice (po realizácii modernizácie železničnej trate) ako miestnych pamätihodností obce v zmysle § 14 odst.4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu. V niektorom z vytipovaných objektov doporučujeme zrealizovať izbu ľudových tradícií a pod . z dôvodu možnosti lepšej propagácie zaujímavej histórie tejto obce;
 - o rekonštrukciu oplotenia pozemku prislúchajúceho k pamiatkovo chránenému objektu (NKP - Základná škola, č. ÚZPF 699/1) , ktoré by zodpovedalo tvarovému a architektonickému súladu s NKP a zvýšilo by estetickú úroveň celého areálu neporušujúc § 27 zákona č.49/2002 Z.z. (Zákon o ochrane pamiatkového fondu) s jeho miernym posunom a s vytvorením parkovacích stání potrebných pre jestvujúci počet žiakov a pedagogických pracovníkov, ako aj vjazdu na pozemok zo severnej strany;
 - o sprístupnenie kostolov v obci turistom s presným vymedzením návštevnych hodín a zabezpečením sprievodného výkladu o ich histórii;
 - o trasovanie krížovej cesty západne od obce Richnava smerom ku kostolu sv. Márie Magdalény s upresnením počtu zastavení a lokalizácie jednotlivých zastavení v ďalšom stupni PD.
- **Opatrenia na ochranu kultúrno-historických zdrojov:**
 - z dôvodu ochrany možných archeologických nálezísk je stavebník povinný v územnom a stavebnom konaní väčších stavieb a líniových stavieb v katastrálnom území obce

Richnava v zmysle § 36, §37 a § 41 odseku 4 pamiatkového zákona vyžiadať si stanovisko alebo rozhodnutie Krajského pamiatkového úradu Košice;

- požiadavkou KPÚ Košice je, aby akýkoľvek stavebný zámer na území obce bol konzultovaný s Krajským pamiatkovým úradom v Košiciach, nakoľko pri stavebných - výkopových prácach môže dôjsť k objaveniu archeologických nálezov. Podmienky ochrany archeologických nálezísk určí dotknutý orgán podľa § 30 ods. 4 a § 35 ods.7 pamiatkového zákona v územnom a stavebnom konaní stavby. Podľa § 36 odseku 3 pamiatkového zákona dotknutý orgán môže rozhodnúť o povinnosti vykonať archeologický výskum aj na mieste stavby, ktoré nie je evidovaným archeologickým náleziskom, ak sa na tomto mieste dôvodne predpokladá výskyt archeologických nálezov
- zabezpečiť udržiavanie NKP v dobrom stavebnotechnickom stave ;
- vzhľadom na zlý stavebnotechnický stav niektorých reprezentantov miestnej architektúry v centre obce je potrebné tieto vyhlásiť za pamätihodnosti obce a chrániť ich podľa § 14 Zákona č. 49/2002 Z.z. odst. 4;
- zabezpečiť návrhmi stavebných regulatívov v ďalších stupňoch PD jednoliato pôsobiaci charakter obce (prispôsobený pôvodnej architektúre a pôvodnej urbanistickej štruktúre bez použitia nevhodných plochých striech a pod.)

7) Návrh rozvoja hospodárskej základne obce

V súčasnosti sa obec Richnava sa zaraďuje k vidieckym sídlam, ktoré majú poľnohospodársky charakter s prevažujúcou obytnou funkciou. Vzhľadom na tesnú blízkosť priemyselnej časti Krompách je však poľnohospodárska činnosť v katastri limitovaná hygienickými pásmami regulácie pestovania poľnohospodárskych plodín a pôvodne kvalitné prírodné prostredie obklopujúce obec je značne znehodnotené.

Rozbor súčasného stavu, ako aj návrh v jednotlivých oblastiach novej hospodárskej základne pre obec Richnava je popísaný v predchádzajúcich kapitolách (6.2.Očianska vybavenosť, 6.3. Výroba, 6.4. Rekreačia a cestovný ruch).

Základným predpokladom pre akýkoľvek rozvoj v obci je vybudovanie technickej vybavenosti predovšetkým verejného vodovodu a kanalizácie , ale aj ostatných inžinierskych sietí v jednotlivých navrhovaných lokalitách a revitalizácia poľnohospodárskej pôdy ,lesov a sociálneho bývania.

Rozvoj hospodárskej základne navrhovanej v ÚPN-O Richnava je založený na kombinácii vyváženého rozvoja výroby, skladového hospodárstva, lesnej výroby a poľnohospodárskej výroby živočíšnej aj rastlinnej (za podmienok určených Ministerstvom pôdohospodárstva SR, resp. po vykonaní opätovných rozborov pôdy v .k.ú. obce Richnava a susedných obciach z dôvodu určenia nových pásiem hygienickej regulácie pestovania poľnohospodárskych plodín v súlade so Zákonom č. 220/2004 Z.z. - §8 odst.5. a §24 odst.3a) a 3c)) , ale aj rozvoja základne pre cestovný ruch- revitalizáciou krajiny, rekonštrukciou objektov určených ako pamätihodnosti obce, vybudovaním múzea Richnavského hradu , skultivovaním verejných priestranstiev a vybudovaním nových turistických a cyklistických chodníkov a pod. podrobne popísaných v predchádzajúcich kapitolách .

8) Vymedzenie zastavaného územia obce

Napriek tomu, že v ÚPN-O obce Richnava odporúčame predovšetkým intenzívny spôsob zástavby (prieluky, využitie nadmerných pozemkov), bolo potrebné lokalizovať nové (extenzívne) plochy určené pre zástavbu z dôvodu uspokojenia potrieb trvaloudržateľného rozvoja obce (plochy určené na bývanie, šport a rekreáciu, občiansku vybavenosť, dopravu , nezávadnú výrobu, technickú infraštruktúru a zeleň).

Zastavané územie obce (ZÚO) je v súčasnosti vymedzené hranicou ZÚO k 1.1.1990.

Navrhované zastavané územie obce je v ÚPN-O Richnava je schematicky ohraničené hranicou zastavitelnosti , avšak schvaľovanie novej hranice ZÚO podlieha samostatnému procesu mimo obstarávacieho procesu ÚPN-O Richnava, v zmysle katastrálneho zákona, ktorý v súčasnej dobe nemá právnu úpravu umožňujúcu vyhlásenie novej hranice zastavaného územia obce. Odporúčame preto obci, aby v súčinnosti so ZMOS-om požiadala o doplnenie katastrálneho zákona o umožnenie zmeny hranice zastavaného územia v obciach na území SR.

9) Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov

- Do katastrálneho územia obce Richnava zasahujú nasledujúce jestvujúce a navrhované ochranné pásma (OP) a bezpečnostné pásma (BP):
 - OP cesty II. triedy- 25 m od osi vozovky obojstranne mimo z.ú.o.
 - OP ciest III. triedy - 20 m od osi cesty obojstranne mimo z.ú.o.
 - OP železnice- 60m od osi krajnej koľaje obojstranne
 - OP VVN vzdušných vedení elektrickej energie 400 kV - 25 m od krajného vodiča vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie
 - OP VVN vzdušných vedení elektrickej energie 220 kV - 25 m od krajného vodiča vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie
 - OP VVN vzdušných vedení elektrickej energie 110 kV - 15 m od krajného vodiča vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie
 - OP VN vzdušných vedení elektrickej energie 22 kV - 10 m od krajného vodiča vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie
 - OP VTL plynovodu DN 300 OCL / 4 MPa a DN 150 OCL / 4 MPa - 4 m od osi obojstranne
 - BP VTL plynovodu DN 300 OCL / 4 MPa a DN 150 OCL / 4 MPa - 20 m od osi obojstranne
 - BP regulačnej stanice plynu (RS) a objektu odbočkového uzáveru (OOU) - 50 m
 - BP anódovej ochrany VTL plynovodu - 150m
 - OP STL plynovodu mimo zastavané územie obce - 10 m od osi obojstranne
 - OP poľnohospodárskeho areálu - 100m od objektov ustajnenia
 - OP cintorína - 50 m od plôch pohrebísk
 - OP lesa- 50 m od okraja lesa
 - vodojemy - min. 10 m od vonkajšej čiary objektov
 - OP vodovodu a kanalizácie 1,5 m na obidve strany od vonkajšieho obrysu potrubia pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500mm, 2,5, m pri priemere nad 500 mm
 - OP vodných tokov - 10 m od brehovej čiary pri významných vodných tokoch , 5 m pri ostatných vodných tokoch.

- Územná ochrana prírody:

V katastrálnom území obce Richnava nachádza a na základe podkladu poskytnutého ŠOP v Spišskej Novej Vsi sú v dokumentácii ÚPN-O Richnava vyznačené hranice územia európskeho významu Natura 2000 -Stredný tok Hornádu (SKUEV 0928).

V ÚPN-O Richnava je navrhované lokalitu "Podskaly" vyhlásiť za prírodnú pamiatku v zmysle §23 Zákona NR SR 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

10) Návrh riešenia záujmov obrany štátu, civilnej ochrany obyvateľstva, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami

10.1. Riešenie záujmov obrany štátu

Na katastrálnom území obce Richnava sa nenachádzajú žiadne priestory vyžadujúce riešenie záujmov štátu (nenachádzajú sa tu vojenské objekty ani ich ochranné pásma). Civilná ochrana obyvateľstva sa riadi plánom ochrany obce, ktorý zabezpečuje ochranu podľa zákona NR SR č. 42/ 1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v úplnom znení zákona č. 261/1998 Z.z. a podľa všeobecne záväzných právnych predpisov nasledujúcich oblastí :

- ochranu obyvateľstva pri výrobe, preprave, skladovaní a manipulácii s nebezpečnými látkami (vyhláška MV SR č. 300/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov),
- stavebnotechnické požiadavky na stavby a technické podmienky zariadení vzhľadom na požiadavky CO (vyhl. MV SR č. 532/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov),
- hospodárenie s materiálom CO (vyhl. MV SR č. 314/1998),
- technické a prevádzkové podmienky informačného systému (vyhl.MV SR č.348/1998Z.z.).

Ukrytie obyvateľstva obce sa riadi stavebným zákonom č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov (vyhláška č. 297/1994 Z.z. o stavebnotechnických požiadavkách CO a v znení vyhlášky č. 349/1998 Z.z. a vyhlášky č. 202/2002), , pokynmi pre realizáciu stavieb všeobecnými technickými požiadavkami na výstavbu. Stavby pre skladovanie materiálu CO pre zabezpečenie obyvateľstva budú centralizované (vo vlastníctve obce).

Zariadenia pre ochranu obyvateľstva sú určované plánom ukrytia, ktorý je spracovávaný a aktualizovaný orgánmi obce (samostatne, nie je súčasťou ÚPD) a pravidelne sa aktualizuje podľa vyhlášky MV SR č.532/2006 Z.z.

Návrh zabezpečenia ukrytia obyvateľstva bude vychádzať z urbanistického riešenia navrhovaného v tomto ÚPN-O a bude zohľadňovať rozvoj počtu obyvateľstva na území obce (podľa schváleného ÚPN-O).

Obec zabezpečí dopracovanie a schválenie plánu ukrytia obyvateľstva obce v prípade ohrozenia v zmysle vyhlášky MV SR č.532/2006 Z.z. a realizuje zariadenia na signalizáciu a koordináciu činnosti v stave ohrozenia. V nich bude upresnená lokalizácia verejnoprospešných stavieb v oblasti obrany štátu a civilnej ochrany obyvateľstva (stavby zariadení na ukrývanie obyvateľstva v prípade ich ohrozenia a stavby zariadení na signalizáciu a koordináciu činnosti v stave ohrozenia).

V zastavanom území obce- v jej južnej časti sa nachádza v blízkosti rieky Hornád požiarňa zbrojnica. Požiarňa zbrojnica nespĺňa požiadavky plnej funkčnosti (chýbajúce technické vybavenie), čo je alarmujúce vzhľadom na predstavu ohrozenia veľkého množstva obyvateľov pri možnom požiari, hlavne v rómskej osade.

10.2. Riešenie požiarnej ochrany

Z hľadiska požiarnej ochrany sa obec riadi príslušnými ustanoveniami zákona č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi a ÚPN-O ich rieši v návrhu nových miestnych komunikácií s dostatočnými šírkovými parametrami, zabezpečením dostatočného množstva vody pre účely požiarnej ochrany v rámci verejného zásobovania obce vodou. Rozvody vody sú navrhované tak, aby boli zokruhované.

Z hľadiska požiarnej ochrany riešenie ÚPN-O si nevyžaduje podrobnejší návrh (lokalizáciu hydrantov a pod.), tento je predmetom podrobnejších stupňov ÚPD.

10.3. Riešenie ochrany pred povodňami

Katastrálnym územím obce Richnava preteká vodohospodársky významný vodný tok Hornád a jeho ľavostranné prítoky Slatvinka, Zlatník, Jaseňovec, dva bezmenné ľavostranné prítoky v obci vedené zväčša v potrubiach a bezmenný pravostranný prítok pretekajúci rómskou osadou. V správe SVP, š.p. je vodohospodársky významný vodný tok Hornád, potok Zlatník v úseku rkm 0,000-3,200, potok Slatvinka a bezmenný ľavostranný prítok Hornádu (rkm zaústenia cca 94,640). Vodné toky (Hornád a jeho prítoky) sú značne znečistené z dôvodu absencie splaškovej kanalizácie, ako aj absencie vodotesných žump (predovšetkým v rómskej osade).

Vodný tok Hornád má v rkm 94,200- 95,050 zrealizované opevnenie dlažbou z lomového kameňa. Pri prívalových dažďoch dochádza k zaplavovaniu priestorov v blízkosti tohto vodného toku.

V r. 2015 bol ukončený projekt „Mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika vodných tokov Slovenska“, v rámci ktorého sú pre vodný tok Hornád v rkm 93,200 – 75,200 (geografická oblasť Richnava) spracované mapy povodňového ohrozenia (MPO) a mapa povodňového rizika (MPR) v M 1:10 000. MPO sú vypracované pre oblasti s významným povodňovým rizikom, pričom zobrazujú rozsah povodne s rôznou pravdepodobnosťou výskytu, hĺbku vody resp. rýchlosť jej prúdenia.

Do ÚPN-O Richnava bola prevzatá v grafickej časti záplavová čiara Q100- ročných vôd, ktorej priebeh bude prehodnotený po výstavbe protipovodňových opatrení navrhovaných v pláne manažmentu povodňového rizika čiastkového povodia Hornádu.

Ďalej bola do ÚPN-O na základe súborného stanoviska pre vypracovanie návrhu ÚPN-O prevzatá dokumentácia projektu stavby „Úprava vodného toku Slatvinka- opatrenie na zlepšenie protipovodňovej ochrany v obci Richnava“ vypracovaná firmou Druprojekt Prešov v r. 2010 s doporučením úpravy nevhodného smerovania v úseku severne nad mostnou konštrukciou v ďalšej etape PD (realizačnom projekte), aj keď je v rozpore s požiadavkou ŠOP Slovenský raj na ochranu meandrovitej dolnej časti vodného toku Slatvinka.

Na základe implementácie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík bol vypracovaný MŽP SR „Plán manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu“, ktorého výsledkom boli navrhované preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami v lesnom hospodárstve, na poľnohospodárskej pôde, v urbanizovanom prostredí a na vodných tokoch, ako aj vodohospodárske stavby slúžiace na ochranu vybraných území (hlavne zastavaných území obcí) pred povodňovým rizikom hroziacim pri extrémnych situáciách.

V „Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu“ je na k.ú. obce Richnava na zníženie povodňového rizika pri extrémnych situáciách navrhovaná ľavostranná ochranná hrádza toku Hornád v rkm 93,200- 95,200..

V ÚPN-O je navrhnuté vybudovanie pravostrannej ochrannej hrádze v západnej časti k.ú. o. na ochranu ČOV Krompachy a zabránenie potencionalnej hrozbe kontaminácie vôd vo vodnom toku Hornád z environmentálnej záťaže SN (003) Krompachy - Halňa, skládka priemyselného odpadu, EZ s vysokou prioritou (K>65), B potvrdená environmentálna záťaž, C sanovaná, rekultivovaná, ktorá čiastočne zasahuje do k.ú. obce Richnava v jej západnej časti.

„ Významné miesto v riešení retencie vody v poľnohospodárskej krajine má OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE , EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Zelená infraštruktúra – Zveľaďovanie prírodného kapitálu Európy /*COM/2013/0249 final*/.

Zelená infraštruktúra je úspešne vyskúšaný nástroj na zabezpečenie ekologických, ekonomických a spoločenských prínosov **prostredníctvom prirodzených riešení s predchádzaním využívania infraštruktúry, ktorej budovanie je nákladné, keď príroda môže často poskytnúť lacnejšie, trvalejšie riešenia, z ktorých mnohé vytvárajú miestne pracovné príležitosti.**

Zelená infraštruktúra je založená na zásade, že ochrana a zveľaďovanie prírody a prírodných procesov a mnohé prínosy, ktoré príroda poskytuje ľudskej spoločnosti sa vedome začleňujú do priestorového plánovania a územného rozvoja....

...technické opatrenia by mali riešiť extrémny, kde je už príroda nepostačujúca....“

(Zdroj: „Plán manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu“ - str. 124)

Z „Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu“ sú vybrané nasledujúce **preventívne opatrenia**, ktoré ÚPN-O Richnava navrhuje rešpektovať, príp. doplniť nasledovne:

10.3.1.Preventívne opatrenia na dosiahnutie cieľov plánu manažmentu povodňového rizika na lesných pozemkoch:

10.3.1.1. V oblasti zakladania, pestovania lesa a ochrany lesa

Lesohospodárske opatrenia zamerať na zlepšenie odtokového režimu v malých povodiach a hydrickej účinnosti lesných plôch :

- prostredníctvom zväčšovania biomasy lesných drevín
- zalesňovaním nezalesnených plôch na lesnom pôdnom fonde vhodným drevinovým zložením
- zakladať infiltračné (vsakovacie) lesné ochranné protierózne pásy v miestach bez možnosti súvislého plošného zalesnenia, čím dôjde k premene rýchleho povrchového odtoku na pomalší podpovrchový odtok
- delimitovať poľnohospodárske plochy nevyužívané, resp. znehodnotené vodnou a pôdnou eróziou na lesné pozemky
- využívať hospodárske spôsoby neznižujúce hydrickú účinnosť lesného ekosystému
- v maximálne možnej miere obmedziť holorubný spôsob v zmysle platnej legislatívy
- holiny vhodne protierózne upraviť a zalesniť najneskôr do dvoch rokov od ich vzniku
- realizovať rekonštrukcie lesa v zmysle platnej legislatívy
- uprednostňovať prirodzenú obnovu, v prípade umelej alebo kombinovanej navrhnuť stanovištne vhodné dreviny
- výchovu lesa zabezpečovať prírode blízkymi postupmi
- chrániť pred abiotickými činiteľmi pôsobiacimi abioticky (vietor, sneh, námraza, lavíny, ľadovec , sucho, vysoká teplota, mráz, nadbytok vlhkosti, nedostatok alebo prebytok živín) a biotickými škodcami a antropogénnymi činiteľmi (napr. nepovolený výrub drevín a pod.)
- zabezpečiť čo najrýchlejšie odstránenie následkov kalamít a okamžite zakladať nové lesné porasty so zohľadnením stanovištných podmienok
- v rámci ochrany pred požiarimi :
 4. nedovoliť zneprístupnenie lesov, resp. riešiť ich sprístupnenie;
 5. realizovať spevňovacie protipožiarne pásy, izolačné pruhy, priesečky , rekonštrukcie lesných ciest a výstavbu nových vhodne trasovaných lesných ciest;

6. navrhnuť výstavbu protipožiarnych nádrží s návrhom jej pravidelnej údržby.

10.3.1.2. V oblasti lesnej ťažby, sústreďovania , prepravy dreva a využitia mechanizácie
Pri realizácii hospodárskej činnosti v lese je nevyhnutné:

- minimalizovať negatívne dopady ťažby na pôdu s potrebou úpravy narušenej pôdy a obnovy jej vodozádržnej funkcie po prejazdoch mechanizmov a vlečení kmeňov vrátane starostlivosti o nadložný humus zohrávajúci dôležitú úlohu pri premene povrchového odtoku na podpovrchový
- dôsledne odstraňovať zostatky po ťažbe dreva z korýt vodných tokov a z odvodňovacích zariadení lesných ciest (priekopy, rigoly, odrážky, kalové jamy a pod.) ako aj z ich blízkosti
- pri sústreďovaní dreva nie je prípustné využívať korytá vodných tokov ako zväžnice, približovacie linky v pozdĺžnom ani v priečnom smere (v príp. nutnosti križovať priečne vodný tok je nutné vybudovať dočasné premostenie a po ukončení činnosti miesto revitalizovať
- eliminovať hrozbu zvýšenia nebezpečenstva pri povodniach skladovaním drevnej hmoty na brehoch vodných tokov a v ich inundačných územiach
- využívať vhodné mechanizmy (obsluhované kvalifikovaným personálom) a postupy s najmenšími negatívnymi dopadmi na pôdu, dreviny a ostatné súčasti lesných ekosystémov s minimálnym vplyvom na zhutňovanie pôdy.

10.3.1.3. V oblasti lesnej cestnej siete

V oblasti výstavby, rekonštrukcie a starostlivosti o lesnú cestnú sieť vo vzťahu k prevencii pred povodňami a pôdnou a vodnou eróziou je potrebné:

- optimalizovať hustotu lesnej cestnej siete aj v súvislosti s hydrickou, vodohospodárskou a vodoochrannou funkciou lesných ekosystémov (odtokový súčiniteľ sa zvyšuje so zvyšujúcou hustotou lesnej cestnej siete , čím sa zabraňuje nadmernému zamokreniu lesných porastov)
- lesnú dopravnú sieť navrhovať v zmysle STN 73 6108 s vylúčením vysokých pozdĺžnych sklonov (zrýchlenie odtoku), ako aj s nulovým sklonom (poškodzovanie mechanizmami a vlečení dreva pri nespevnených cestách)
- ochranu cestného telesa pri dolinových cestách v pozdĺžnom trasovaní s príľahlým vodným tokom zabezpečiť v zmysle STN 48 2506
- optimalizovať návrh osadenia svahových ciest z hľadiska minimalizácie poškodenia terénu, okolitých porastov a optimalizácie terénnych prác
- zabezpečiť podľa možnosti prestavbu nespevnených lesných ciest nižšej kategórie na lesné cesty vyššej kategórie (napr. 3L na 2L, resp. 2L na 1L)
- protierózne opatrenia s funkciou ochrany výkopov a násypov svahov lesných ciest realizovať čo najskôr po ukončení zemných prác pri novovybudovaných cestách
- rekonštruovať jestvujúce a doplniť chýbajúce odvodňovacie zariadenia na jestvujúcej lesnej cestnej sieti ako aj navrhovanej lesnej cestnej sieti (zvodnice- odrážky, rigoly, priekopy, kalové jamy, priepusty atď.)
- zabezpečiť pravidelnú údržbu a plnú funkčnosť jestvujúcich odvodňovacích zariadení
- používanie nespevnených ciest zabezpečiť podľa možnosti vo vhodných klimatických podmienkach (zabrániť ich rozbahneniu)
- zabezpečiť pravidelnú údržbu a okamžité opravy na lesných cestách (predovšetkým na nespevnených- rýhy, výmole, koľaje a pod.)
- realizovať asanáciu nevyužívaných nespevnených lesných ciest ich zalesnením, príp. zatrávením
- križovanie lesných ciest s vodnými tokmi je potrebné dimenzovať v zmysle STN 48 2506 Lesníckotechnické meliorácie- zahrádzanie bystrín a strží

- zabezpečiť starostlivosť o mostové objekty na lesných cestách (údržba, opravy, rekonštrukcie).
- 10.3.1.4. V oblasti starostlivosti o lesné brehové porasty
 Lesné brehové porasty majú zvlášť dôležitý význam pri spevňovaní brehov koryta vodného toku a ochranou pred eróziou a deštrukciou , preto je potrebné:
- zabezpečiť pravidelnú starostlivosť o brehové porasty odstraňovaním odumretých, poškodených a naklonených drevín - min. dvakrát ročne (príp. viackrát – napr. bezodkladne bezprostredne po kalamite) zrezávaním drevinových a kosením travinnobylinných porastov s následným odstránením odrezkov a pokosenej hmoty z koryta a jeho blízkosti
 - dopĺňovať drevinovú vegetáciu v travinnobylinných pozdĺžnych spevneniach koryt tokov z dôvodu zníženia profilovej rýchlosti a eróznej ohrozenosti brehov a príľahlých pozemkov
- 10.3.1.5. V oblasti lesníckych meliorácií a zahrádzaní bystrín
 Jednou z prvoradých a najdôležitejších úloh v súvislosti s integrovanou ochranou krajiny pred povodňami je komplexná starostlivosť o celé bystrinné povodie so zabezpečením neškodného odtoku, protieróznych opatrení so súčasným zabezpečením dostatku disponibilnej vod a jej kvality, ktorú je potrebné na k.ú. obce Richnava realizovať nasledovne:
- zabezpečiť stabilizáciu dna a svahov koryta bystrín prírode blízkymi opatreniami ako aj starostlivosť o brehové porasty
 - revitalizovať nevhodne upravené, príp. zdevastované korytá bystrín (vegetačným, kombinovaným alebo ekologicky akceptovateľným nevegetačným spevnením – drevo, kameň a pod.) - pri významnejšom poškodení brehov eróziou napr. kamennou nahádzkou alebo rovnatinou a pod.
 - obnoviť činnosti zahrádzania bystrín s hydraulicky účinnými priečnymi objektmi (prehrádzkami) prípadne suchými nádržami (suchými poldrami) s konsolidačnou a retenčnou funkciou a pozdĺžnym spevnením na významne neustálených úsekoch toku , ktorej návrh a výstavbu musia vykonávať odborníci s adekvátnym zabezpečením ich stability s ohľadom na konkrétne podmienky (vzhlľadom na vylúčenie možnosti ohrozenia nižšiepoloženého územia)
 - zabezpečiť pravidelné čistenie zrealizovaných opatrení na bystrinách
 - identifikovať a odstrániť príčiny zamokrenia (príčinou zamokrenia v k.ú. obce Richnava sú odlesnenia a nevhodné hospodárenie na poľnohospodárskych pôdach nad plochami lesov - odstránenie príčin sa navrhuje sčasti zalesnením a sčasti návrhom protierozívnych opatrení na poľnohospodárskej pôde uvedeným v časti 10.3.2., ale aj malá hustota lesnej siete)
 - zabezpečiť odvodňovanie zamokrených lesných pôd za účelom zlepšenia rastových podmienok drevín a obnovy retenčnej kapacity daných lokalít desukciou - výsadbou melioračných drevín so schopnosťou koreňovými systémami odčerpávať vodu, príp. použitím technických spôsobov odvodnenia použitím záchytných, zberných a odvodňovacích priekop s vyústením do recipientu a výstavbou lesných ciest s rigolmi alebo priekopami odvádzajúcimi vodu do recipientu.

10.3.2. Preventívne opatrenia na dosiahnutie cieľov plánu manažmentu povodňového rizika na poľnohospodárskej pôde

Poľnohospodárske plochy v povodí vplývajú na tvorbu a priebeh povodní prerozdelením zrážok na povrchový odtok a infiltrované množstvo. Ak je obrábanie poľnohospodárskych pôd riešené v zmysle §5 Zákona č. 220/2004 Z.z., môže toto územie prispieť ku protipovodňovej ochrane.

Polnohospodárske plochy môžu priamo aj slúžiť na územie s retenčným potencióm – ako záplavové územie pre potreby sploštenia povodňovej vlny (v súlade s §21 zákona č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami).

V ÚPN-O Richnava na ochranu poľnohospodárskej pôdy, zvýšenie vododržnosti územia a prevenciu pred povodňami je potrebné zrealizovať:

- ochranné zatrávenie na zníženie zmyvu pôdy a na ochranu údolnic odvádžajúcich povrchový odtok
- ochranné zalesnenie formou plošného zalesnenia nad plochami poľnohospodárskej pôdy , príp. aj vsakovacie lesné pásy, ktoré je vhodné použiť na prerušenie dĺžky svahu s odporúčením doplnenia priekopou
- zakladanie vetrolamov zahrňujúcich aj funkciu vsakovacích pásov napr. s kombináciou priekop
- vrstevnicové obrábanie pôdy s orbou a výsevom v smere vrstevníc, orba sa obracia proti svahu. Obrábanie pôdy v smere vrstevníc znižuje zmyv pôdy na svahu so sklonom 2-7% až o 40% a na svahu 7-12% až o 30% (svahy nad 12% nevyužívať na orbu- zatrávniť)
- vytvorenie siete remízok, resp. medzí slúžiacich okrem protierozívnej funkcie ako refúgiá živočíchov v otvorenej poľnohospodárskej krajine
- sanácia výmoľov zalesnením, odvedenie prítoku do výmoľov pomocou priekop alebo prielohov
- protierozívne oševné postupy s vylúčením plodín s nízkym protierozívnym účinkom (zelenina, zemiaky, kukurica, slnečnica a jariny)
- pásové striedanie plodín spočíva v striedaní plodín s nízkym protierozívnym účinkom a pásmi plodín s vysokým protierozívnym účinkom (strukoviny, repka ozimná, oziminy, krmoviny a lúky);
- výsev do ochrannej plodiny alebo strniska, príp. do trávneho porastu ak ide o plodiny širokoriadkové
- jamkovanie (pri zemiakoch, kukurici)
- využívanie alternatívnych spôsobov spracovania pôdy – napr. bezorbové technológie majú dobrý protierozívný účinok a pod.

Hĺbkové kyprenie a podryvanie pôdy doporučované v Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu je na k.ú. obce Richnava nevhodné vzhľadom na kontamináciu pôdy imisiami z krompašských priemyselných podnikov(vid' sprievodná správa ÚPN-O Richnava z r. 2004 – str. 51), ktorá nebola doteraz vylúčená.

- zaradovanie sukcesiou lesa prirodzene zarastajúcich plôch postupne do lesných pôd v zmysle §3 odst. (2) Zákona č326/2005 Z.z. (Zákon o lesoch)
- zrušenie poľných ciest kolmých na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia a návrh zmeny ich trasovania s malým pozdĺžnym sklonom umožňujúcim výstavbu rigolov, resp. odvodňovacích priekop na odvádzanie prebytočnej dažďovej vody z územia do recipientu , a tým realizovať ochranu tohto územia pred vodnou a pôdnou eróziou a výsadbu vegetačných pásov pozdĺž týchto poľných ciest na zadržiavanie vody v území a zároveň plniacich úlohu biokoridorov, resp. interakčných prvkov;
- zamedzenie prítoku erózneho odnosu starostlivosťou o brehové porasty (sprievodnú vegetáciu tokov) - v zmysle implementácie GAEC (Good Agricultural and Environmental Condition) na poľnohospodárskej pôde majú byť lesné brehové ochranné pásy povinné od r. 2012.

10.3.3. Preventívne opatrenia na dosiahnutie cieľov plánu manažmentu povodňového rizika na vodných tokoch

Jednou z prvoradých a najdôležitejších úloh v súvislosti s integrovanou ochranou krajiny pred povodňami je komplexná starostlivosť o celé povodie vodných tokov so zabezpečením neškodného odtoku, protierozívnymi opatreniami so

súčasným zabezpečením dostatku disponibilnej vod a jej kvality, ktorú je potrebné na k.ú. obce Richnava realizovať nasledovne:

- zabezpečiť pravidelnú starostlivosť o brehové porasty (kosenie trávnych porastov, odstraňovanie odumretých drevín a omladzovanie vegetačného opevnenia brehov)
- zabezpečiť pravidelné odstraňovanie nánosov z korýt vodných tokov
- zabezpečiť stabilizáciu dna a svahov koryta vodných tokov prírodou blízкими opatreniami
- revitalizovať nevhodne upravené, príp. zdevastované korytá vodných tokov (vegetačným, kombinovaným alebo ekologicky akceptovateľným nevegetačným spevnením – drevo, kameň a pod.) - pri významnejšom poškodení brehov eróziou napr. kamennou nahádzkou alebo rovnatinou a pod.
- obnoviť činnosti zahrádzania bystrín (v horných úsekoch vodných tokov) s hydraulicky účinnými priečnymi objektmi (prehrádzkami),
- v stredných úsekoch vodných tokov zadržiavať privalové vody v území retenčnými vodnými plochami alebo suchými nádržami (suchými poldrami) s konsolidačnou a retenčnou funkciou a pozdĺžnym spevnením na významne neustálených úsekoch toku
- v dolných úsekoch vodných tokov revitalizáciou pôvodných meandrov vodných tokov spomaliť rýchlosť prúdenia vody , a tým aj zabezpečiť zvýšenie vododržnosti územia
- návrh a výstavbu preventívnych technických opatrení na vodných tokoch musia vykonávať odborníci s adekvátnym zabezpečením ich stability s ohľadom na konkrétne podmienky (vzhľadom na vylúčenie možnosti ohrozenia nižšiepoloženého územia)
- zabezpečiť pravidelné čistenie a údržbu zrealizovaných preventívnych opatrení na vodných tokoch
- úpravy tokov na Q 100 a navrhované hydrické biokoridory realizovať biotechnickými metódami (prehĺbením dna , spevnením brehov výsadbou brehových porastov a pod.);
- križovania vodných tokov (aj občasných) s líniovými vedeniami dopravy riešiť mimoúrovňovo – mostnými konštrukciami s dostatočným voľným priestorom pre prietok Q 100 a privalových vôd a prebudovať mostné objekty s nedostatočnou kapacitou;
- realizovať ochranu kanalizačných zberačov a ostatných zariadení technickej a dopravnej infraštruktúry , ktoré sú realizované, alebo navrhované v záplavovom, resp. inundačnom území vodných tokov v k.ú. obce
- nerealizovať cesty kolmé na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia;
- pozdĺž brehov potokov ponechať manipulačné plochy podľa požiadavky správcu toku - 5m pozdĺž drobných vodných tokov a 10 m pozdĺž významných vodných tokov (Hornád).

Návrhy preventívnych protipovodňových opatrení podľa plánu manažmentu povodňového rizika sú považované za dôvod na nariadenie pozemkových úprav. Priestorové objekty, hlavne prvky územného systému ekologickej stability a významné krajinné prvky v návrhu protipovodňových opatrení sa budú považovať za spoločné zariadenia podľa osobitného predpisu.

Reálny postup zmeny usporiadania krajiny v katastroch realizáciou podľa § 12 zákona NR SR č. 330/1991 Z.z. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách ktorý rieši aj návrh spoločných zariadení a opatrení slúžiacich vlastníkom pozemkov v obvode pozemkových úprav a jeho obsahom sú aj vodohospodárske opatrenia ako:

- protierózne opatrenia slúžiace na ochranu pôdy pred veternou eróziou a vodnou eróziou a súvisiace stavby (zatrávnenia, zalesnenia, vetrolamy, vsakovacie pásy, terasy, prehrádzky a priehaly),
- opatrenia na ochranu životného prostredia, ktoré spočívajú hlavne vo vytvorení ekologickej stability a podmienok biodiverzity krajiny (biokoridory, biocentrá, interakčné prvky, sprievodná zeleň)
- vodohospodárske opatrenia, ktoré zabezpečujú krajinu pred prívalovými vodami a podmáčaním a zabezpečujú zdroj vody na krytie vlahového deficitu (vodné nádrže, poldre a pod.)
- ich realizácia mení aj súčasné usporiadanie krajiny zasiahne aj do retencie vody v krajine a následne do priebehu povodní a odtoku z poľnohospodársky využívaného územia.

10.3.4. Preventívne opatrenia v urbanizovaných priestoroch

Zelená infraštruktúra (GI) známa ako low-impact development (LID), je prístup k riešeniu manažmentu dažďových vôd, ktorý kladie dôraz na minimalizáciu odtoku vody z územia.

Pri realizácii ďalších stupňov PD ja potrebné dodržiavať nasledujúce zásady navrhované v ÚPN-O Richnava:

- dôsledne dodržiavať koeficienty zastaviteľnosti územia (nutnosť zadržiavania vody v území vysadením zelene, minimalizovaním nepriepustných plôch);
- odvádzaním dažďových vôd z nepriepustných povrchov (strechy objektov a pod.) do nádrží využívaných na polievanie záhrad, príp. retenčných vodných plôch so zabezpečením postupného odvádzania týchto dažďových vôd do recipientu;
- nerealizovať cesty kolmé na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia;
- zabezpečiť pravidelnú starostlivosť o brehové porasty neupravených vodných tokov v zastavanom území obce;
- križovania vodných tokov (aj občasných) s navrhovanými líniovými vedeniami dopravy riešiť mimoúrovňovo – mostnými konštrukciami s dostatočným voľným priestorom pre prietok Q_{100} a prívalových vôd a prebudovať jestvujúce mostné objekty s nedostatočnou kapacitou;
- kanalizačné zberače, čistiarne odpadových vôd, výrobné, skladové, ako aj obytné plochy je potrebné zabezpečiť proti zaplaveniu povrchovými prietokmi Q_{100} a prívalovými vodami
- akúkoľvek výstavbu na lokalitách, ktoré v súčasnosti nie sú chránené pred prietokom Q_{100} -ročných veľkých vôd vodných tokov podmieniť zabezpečením ich adekvátnej protipovodňovej ochrany;
- pozdĺž brehov potokov ponechať manipulačné plochy podľa požiadavky správcu toku - 5m pozdĺž drobných vodných tokov a 10 m pozdĺž významných vodných tokov (Hornád).

11) Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení

11.1. Charakteristika územia

Riešeným územím je katastrálne územie obce Richnava s výmerou 697 ha a hustotou obyvateľstva v súčasnosti 430 obyv. / km². Stred obce leží v nadmorskej výške 370 m n.m., nadmorská výška katastra sa pohybuje v rozmedzí 350-648 m n.m..

Katastrálne územie obce Richnava sa nachádza v prvom stupni územnej ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny, mimo veľkoplošných a maloplošných chránených území a mimo území NATURA 2000.

Severnou časťou katastrálneho územia obce Richnava prechádza nadregionálny biokoridor BN/4 (Humenec, Sivec, Vozárska- Rajtopiky) južnou časťou regionálny biokoridor tok rieky Hornád pretekajúcej zo západu z k.ú. mesta Kropachy smerom na východ na k.ú. obce Kluknava s hodnotnými brehovými porastmi , v strednej časti toku s rozsiahlymi skalnými aluviálnymi medzami , mokradami a menšími lužnými lesmi.

Podľa NECONET (Národnej ekologickej siete Slovenska, ktorá je súčasťou Európskej ekologickej siete) výbežok Braniska, ktorého časť sa nachádza na severe k.ú. Richnava - je súčasťou jadrového územia národného významu N19b a územie Volovských vrchov v južnej časti k. ú. Richnava by malo plniť funkciu ochrany jadrového územia európskeho významu E22 Hnilecké vrchy nachádzajúceho sa mimo riešené územie.

Osobitne chránené časti prírody a krajiny sa v katastrálnom území obce Richnava nenachádzajú, avšak nachádzajú sa tu hodnotné biotopy na úrovni chránených biotopov na území Slovenska (podrobnejšie popísané v kapitole 11.4.)

Z geomorfologického hľadiska katastrálne územie obce Richnava územie patrí z väčšej časti do celkov Branisko a Hornádska kotlina, ktoré sú súčasťou provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne západné Karpaty a oblasti Fatransko- tatranskej a z menšej časti na pravom brehu Hornádu do celku Volovských vrchov, ktoré sú súčasťou provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne západné Karpaty a oblasti Slovenské rudohorie.

Charakter prírodného prostredia je členitý podhorský a horský- značne dramatický.

Hlboký zárez Hornádu rozdeľuje kataster obce na vyššiespomenuté celky - zo severnej strany členitý reliéf úpätia Braniska, ktoré je z väčšej časti odlesnené a kultúrnym využívaním vegetačne druhotne premenené. Krajina je pestrá oráčino- lúčno- lesná. Lesná oblasť je charakterizovateľná ako podhorská, so zbytkami bukových a smrekovo- jedľových lesov prevažne zničených a silne poškodených.

11.1.1. Reliéf, pôda

Geologicky je územie charakterizované stretom viacerých tektonicko-geologických častí Západných Karpát, ktoré patria k významným horopisným celkom - k Branisku, Čiernej hore, Volovským vrchom. Podložie katastra obce tvoria hlavne horniny mladšieho paleozoika - permu (pieskovce a bridlice).

Severnú časť katastra tvoria paleogénne pieskovce a zlepence. Lokalitu Pod skalami tvoria spodnotriasové kremence (druhoory). V oblasti rieky Hornád a miestnych potokov sa nachádzajú fluviálne sedimenty - štrky a piesky.

Južná časť katastra (južne od rieky Hornád) je ako súčasť širšej kropašskej oblasti zaujímavá ako z geologickej tak aj z ložiskovo- mineralogickej stránky.

Prevládajúcim pôdnym typom sú rendziny. Pôdne druhy sú prevažne piesčito-hlinité.

11.1.2. Voda, klíma

Katastrálnym územím obce preteká rieka Hornád a jeho ľavostranné prítoky Slatvinka, Zlatník, Jaseňovec, dva bezmenné ľavostranné prítoky v obci vedené zväčša v rigoloch a potrubiach a bezmenný pravostranný prítok pretekajúci rómskou osadou.

Územie Richnavy patrí do klimatickej oblasti na rozhraní mierne teplej a mierne chladnej s chladnou zimou. Priemerná ročná teplota vzduchu je +6°C, vo vegetačnom období(apríl - september) + 13°C.

Ročný úhrn priemerných zrážok je 7 mm, priemerný počet dní so snežením je 30 , priemer maximálne dosahovanej snehovej pokrývky je 30 cm. Prevládajú zrážky v letnom období a ich intenzita je pomerne veľká.

Tvar terénu usmerňuje aj smer prevládajúcich vetrov, ktoré sú prevažne východo- západného smeru.

Priemerné percentuálne údaje o smerovaní vetrov sú nasledovné:

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	Bezvetrie
1,5	5,2	14,3	2,1	2,1	8,4	15,1	4,8	46,5%

Celý stredný Spiš patrí k málo veterným oblastiam a Krompachy s okolím majú najväčší počet bezveterných dní v roku (172), čo v minulosti spôsobilo zaťaženie okolia Krompách toxickým spádom z Krompaškého imisného areálu.

11.1.3. Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra predstavuje antropicko - biotický komplex, ktorý tvoria súbory prirodzených a človekom čiastočne, alebo úplne pozmenených dynamických systémov, ako aj novovytvorené umelé prvky.

V prvkoch súčasnej krajinnéj štruktúry (ďalej SKŠ) je synteticky vyjadrené hľadisko spôsobu využitia zeme, biotického obsahu a priestorovej štruktúry.

Na katastrálnom území obce Richnava môžeme vyčleniť nasledovné prvky SKŠ:

- lesná vegetácia
- nelesná drevinová vegetácia
- krovínové a kríkové biotopy
- nelesné rastlinné spoločenstvá.
-

• Lesná vegetácia

Lesné porasty sú v katastrálnom území obce Richnava zastúpené plochami lesov na juhovýchode (Volovské vrchy), severovýchode a sčasti aj na severozápade (Branisko) katastrálneho územia obce.

Lesná oblasť je charakterizovateľná ako podhorská, so zbytkami bukových a smrekovo-jedľových lesov prevažne zničených a silne poškodených imisiami, zväčša s výrazne zmenenou drevinovou skladbou, ktoré však v poslednom období vykazujú známky začínajúcej sa prirodzenej obnovy náletovými drevinami (zväčša brezami). Na k.ú. Richnavy sú vysadené aj porasty, v ktorých výrazne prevládajú nepôvodné, príp. invázne druhy drevín.

Prirodzené lesné porasty s pôvodným drevinovým zložením na zodpovedajúcom stanovišti, hrúbkovo a vekovo diferencované, vekovo a priestorovo štruktúrované sa v k.ú. obce Richnava nachádzajú už len na malej ploche v lokalite "Pod skaly".

• Nelesná drevinová vegetácia , krovínové a kríčkové biotopy

Rozšírenie nelesnej drevinovej vegetácie (NDV) je kvôli intenzívnemu obhospodarovaniu krajiny obmedzené. Vyskytuje sa v menších skupinách, najmä v krovitej forme najmä okolo poľných ciest , v erózných medziach a poskytuje prirodzené úkryty pre jestvujúcu poľnú zver, ako aj hniezdiská pre vtáctvo medzi rozľahlými parcelami ornej pôdy a v oblasti Bradla, kde je stabilnejšie, s prírode blízkym drevinovým zložením, štruktúrované, ýškovo a vekovo diferencované.

• Nelesné rastlinné spoločenstvá

Nelesné rastlinné spoločenstvá plnia v území funkciu bioklimatickú, hydrologickú, pôdoochrannú, produkčnú a kultúrnovedeckú.

V katastrálnom území obce Richnava sa nachádzajú vo forme lúk a pasienkov v údolí Slatvinky a v doline Zlatník a v lokalite Bradlo (popísané sú v kapitole 11.2) , ďalej vo forme antropicky podmienených burinových a ruderálnych spoločenstiev, ktoré nie sú predmetom prvoradého záujmu ochrany prírody, sú však významné výskytom niektorých vzácných a ohrozených taxónov flóry Slovenska , ako aj sídelnou vegetáciou v obci, ktorá je reprezentovaná predovšetkým záhradami s ovocnými sadiami a sprievodnou zeleňou miestnych potokov a rieky Hornád a sčasti aj sprievodnou zeleňou líniovej dopravy- ciest a

železnice. Parkové úpravy v obci sú minimálne- reprezentované zeleňou na cintoríne a vysadenou parkovou zeleňou pri hostinci na rázcestí.

11.1.4. Charakteristika fauny územia - databanka

Zo zoologického hľadiska sa v katastrálnom území obce Richnava vyskytujú tieto typy spoločenstiev živočíchov:

1. Synantropné spoločenstvá zastavaného územia

Predstavujú pozmenené, málo stabilné spoločenstvá s typickými synantropnými druhmi. Charakteristickými druhmi tohto spoločenstva sú: lastovička obyčajná (*Hirundo rustica*), vrabec domový (*Passer domesticus*), vrabec poľný (*Passer montanus*) myš domová, potkan obyčajný, v blízkom okolí tchor obyčajný, kuny, lasice a ďalšie druhy.

2. Spoločenstvá alúvií vodných tokov

Predstavujú významné, ale vplyvom osídlenia značne pozmenené a narušené spoločenstvá. Napriek tomu sú súčasťou vodných biokoridorov. Charakteristickými druhmi týchto spoločenstiev sú trasochvost horský (*Motacilla cinerea*), vodnár obyčajný (*Cinclus cinclus*), užovka obyčajná (*Natrix natrix*);

3. Lesné a lúčne spoločenstvá svahov dolín

Predstavujú stabilnejšie ekosystémy s charakterom výrazne prechodných (ekotonálnych) spoločenstiev. Charakteristickými druhmi týchto spoločenstiev sú strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), červienka obyčajná (*Erithacus rubecula*), myšiak hôrny, salamandra škvrnitá, ropucha obyčajná, hraboš poľný, užovka hladká a iné.

4. Spoločenstvá hrebeňových častí lesných komplexov

Patria medzi najstabilnejšie ekosystémy s typickou zoocenózou komplexu lesných porastov. Charakteristickými druhmi sú sýkorka uhliarka (*Parus ater*), králik zlatohlavý (*Regulus regulus*), jeleň obyčajný (*Cervus elaphus*) a i. , z vrcholových predátorov medveď hnedý (*Ursus arctos*) a vlk obyčajný (*Canis lupus*).

11.1.5. Antropogénne prvky

V katastrálnom území obce Richnava sa nachádzajú tieto antropogénne prvky:

- plochy obytné, občianskeho vybavenia, poľnohospodárskej výroby a technického vybavenia (ČOV Krompachy)
- energovody a produktovody (VTL a STL plynovody, vzdušné elektrické vedenia VVN 400 a 110 kV, VN 22 kV, a pod.);
- dopravné línie (cesta II. triedy II/547, cesty III. triedy- III/3420, III/3270 a železnica - trať č. 180).

Pôsobením týchto antropogénnych prvkov dochádza k stresovým javom popísaným v nasledujúcej kapitole.

11.1.6. Stresové javy a zdroje

Z hľadiska priestorovej syntézy stresových faktorov leží širšie okolie obce a takmer celý kataster vo veľmi zaťaženom území a západný okraj v území silne a stredne zaťaženom.

Životné prostredie v katastrálnom území obce Richnava je aktívne aj potencionálne ohrozované nasledovnými stresovými javmi viažucimi sa na vývoj osídlenia celého regiónu (na priemyselnú výrobu, na poľnohospodársku veľkovýrobu, na líniovú a priestorovú technickú a dopravnú infraštruktúru):

- kontaminácia pôdy (súvisí so znečistením ovzdušia a dôsledkom imisií z krompašských priemyselných podnikov v minulosti);
- znehodnocovanie lesných porastov, v ktorých sa nachádzajú podpovrchové zdroje vôd a prameništia potokov pôsobením vyššiespomenutej kontaminácie pôd, ale aj nelegálnym výrubom zo strany rómskeho obyvateľstva v lokalitách "Ružakovec" (miestni Rómovia) a "Dubie" (Rómovia z Krompách bývajúci v na ul. Hornádskej), ale aj poľnohospodárskeho subjektu hospodáriaceho na poľnohospodárskych plochách v k.ú. Richnava (PD Kluknava);
- absencia kanalizácie a ČOV v obci Richnava , ale aj vo vyššiepoložených obciach (Hrišovciach a obciach, ktorými preteká rieka Hornád a jej prítoky);

- existencia nelegálnych skládok tuhého komunálneho odpadu (predovšetkým v rómskej osade "Ružakovec");
- druhotné znečistenie pri prívalových dažďoch spolu s vodou v minulosti kontaminovanou pôdou z krompašských priemyselných podnikov, ale aj z občasného potoka z osady „Ružakovec“;
- v minulosti (ale aj v súčasnosti) realizované odlesnenia, rekultivácie a nevhodné využívanie poľnohospodárskych pôd - rozoranie TTP, nevhodná orba kolmo na vrstevnice, likvidácia remízok -poškodenie vegetácie v rámci sceľovania honov a pod., ktorých realizáciou sa na svahoch v suchých rokoch prejavuje prerušovanie pôdneho profilu a silná demineralizácia , vodná a pôdna erózia a v konečnom dôsledku vznikajú svahovodeformačné plochy;
- nevhodne trasovanie poľných a lesných ciest (vedené kolmo na vrstevnice a stávajúce sa "potokmi" pri prívalových dažďoch) spôsobujúce vodnú a pôdnu eróziu;
- vybrežovanie vodných tokov dôsledkom slabého zadržovania vôd vo vyššiepoložených územiach (orba kolmo na vrstevnice, odstránenie remízok, odlesnenie a pod.);
- nedostatočné dodržiavanie hygienických zásad pri chove hospodárskych zvierat vedúce k zvyšovaniu obsahu dusíkatých látok v pôde, príp. aj vo vodných tokoch a k rozvoju nitrofilnej vegetácie a ochudobňovaniu fauny;
- používanie agrochemikálií pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy ;
- nevhodné uskladňovanie prírodných dusíkatých hnojív na poľných hnojiskách v záplavovom území, ako aj nad obytnými plochami bez verejného vodovodu v svahovitom teréne;
- trasy VTL plynovodov v k.ú. sú trvalým latentným zdrojom nebezpečenstva pre vodné zdroje, povrchové aj podpovrchové vody;
- trasy elektrovodov - vzdušných vedení VVN a VN sú ohrozením ornitofauny a odlesnením územia z dôvodu zabezpečenia ochranných pásiem spôsobujú v tomto území vodnú a pôdnu eróziu a zhoršenie povodňových stavov pri prívalových dažďoch;
- znečistenie ovzdušia, pôdy a následne aj podpovrchových vôd v blízkosti ciest II. a III. triedy exhalátmi z výfukových plynov a uniknutých ropných produktov z automobilovej dopravy.

11.2. Environmentálne problémy

Súčasný stav životného prostredia v obci Richnava je výsledkom antropogénnej činnosti v danom území a jeho širšom okolí, ktorá zasiahla do všetkých zložiek životného prostredia (a síce: vody, pôdy, ovzdušia a bioty).

V dôsledku pôsobenia stresových javov popísaných v kap. 11.1.6. vznikajú následovné typy environmentálnych problémov:

- problémy ohrozenia prvkov ÚSES:

- v katastrálnom území obce Richnava ide o ohrozenie jestvujúceho hydrického regionálneho biokoridoru - Hornádu znečisťovaného nielen pôsobením poľnohospodárskej a priemyselnej činnosti, ale aj jeho prítokmi prechádzajúcimi obcami znečistenými v dôsledku absencie splaškovej kanalizácie a ČOV (vrátane potokov na území k.ú. Richnava);
- možnosť kontinuálnej interakcie fauny miestnymi terestrickými biokoridormi k regionálnemu hydrickému biokoridoru- rieke Hornád je v južnej časti k.ú. obce Richnava prerušovaná líniovými bariérami- cestou II. triedy II/547 a železničnou traťou č.180
- nadregionálny biokoridor BN/4 prechádzajúci severnou časťou k. ú. Richnava je v lesných spoločenstvách znehodnocovaný výrubom drevín v ochrannom pásme VVN a VN elektrovodov a potencionálne ohrozovaný tým, že tieto plochy jestvujúcich lesov nie sú v katastrálnej mape správne označené ako druh pozemku les, ale ako ostatné plochy, takisto nie je v LGIS zaradený do žiadnej kategórie lesa, čo neumožňuje riadnu starostlivosť o tieto lesy;

- problémy ohrozenia priestorovej stability územia:
 - kompaktilita obce Richnava je vo vzťahu k lokalite, v ktorej žije najväčší počet jej obyvateľov, k rómskej osade "Ružakovec", narušená prieťahom cesty II. triedy II /547, ako aj železničnou traťou č.180, čím je výrazne ohrozená priestorová stabilita tohto územia;
 - priestorová stabilita obce je ohrozovaná aj zlým stavebnotechnickým stavom objektov v tejto rómskej osade, o ktoré sa nedokážu postarať ich majitelia, a ktoré sú postavené na majetkoprávne nevysporiadaných pozemkoch;
 - pocit priestorovej nestability spôsobujú aj nevhodne vytýčené katastrálne hranice medzi obcami Richnava a Kluknava (v lokalitách "Ružakovec", "Zlatník" a "Juhovýchod") a medzi k. ú. Richnava a mestom Krompachy (v lokalite pri ČOV);

Ďalšími prvkami ohrozujúcimi priestorovú stabilitu k. ú. sú:

 - v minulosti realizované sceľovanie honov likvidáciou remízok;
 - v minulosti realizované rušenie meandrov potokov;
 - odlesňovanie územia a rozorávanie trvalých trávnych porastov, ktoré je dôsledkom preferovania momentálnej ekonomickej efektívnosti pred rozumným hospodárením v krajine;
- problémy ohrozenia životného prostredia vrátane prírodných zdrojov :

Životné prostredie vrátane prírodných zdrojov je v k.ú. obce Richnava ohrozované týmito faktormi:

 - kontamináciou pôdy súvisiacou so znečistením ovzdušia dôsledkom imisí z krompašských priemyselných podnikov v minulosti;
 - znehodnotením lesných porastov, v ktorých sa nachádzajú podpovrchové zdroje vôd a prameništia potokov pôsobením vyššiespomenutej kontaminácie pôd, ale aj nelegálnym výrubom hlavne zo strany rómskeho obyvateľstva v lokalitách "Ružakovec" (miestni Rómovia) a "Dubie" (Rómovia z Krompách bývajúci v na ul. Hornádskej) a PD Kluknava;
 - plochy jestvujúcich lesov nie sú v katastrálnej mape v niektorých lokalitách správne označené ako druh pozemku les, ale ako ostatné plochy (ani v LGIS nie sú zaradené do žiadnej kategórie lesa), čo neumožňuje riadnu starostlivosť o tieto lesy;
 - absenciou kanalizácie a ČOV v obci Richnava , ale aj vo vyššiepoložených obciach (Hrišovciach a obciach, ktorými preteká rieka Hornád a jej prítoky);
 - existenciou nelegálnych skládok tuhého komunálneho odpadu (predovšetkým v rómskej osade "Ružakovec");
 - druhotným znečistením pri privalových dažďoch spolu s vodou aj v minulosti kontaminovanou pôdou z krompašských priemyselných podnikov;
 - chemickými látkami používanými v poľnohospodárstve (agrochemikálie), ale aj nadmerným používaním dusíkatých hnojív, čím znečisťujú spodné vody, ničia flóru a faunu
 - znečistením ovzdušia, pôdy a následne aj podpovrchových vôd v blízkosti ciest II. a III. triedy exhalátmi z výfukových plynov a uniknutých ropných produktov z automobilovej dopravy;
 - nedostatočným dodržiavaním hygienických zásad pri chove hospodárskych zvierat , ktoré vedie k zvyšovaniu obsahu dusíkatých látok v pôde, príp. aj vo vodných tokoch a podpovrchových vodách, k rozvoju nitrofilnej vegetácie a ochudobňovaniu fauny;
 - trasy VTL plynovodov v k.ú. sú trvalým latentným zdrojom nebezpečenstva pre vodné zdroje, povrchové aj podpovrchové vody;
 - trasy elektrovodov - vzdušných vedení VVN a VN sú ohrozením ornitofauny;
- problémy ohrozenia kultúrno-historických zdrojov:
 - individuálne chránená národná kultúrna pamiatka Základná škola- č. ÚZPF 699 je udržiavanom stave, okolie pamiatky však nie je adekvátne upravené vrátane parkovísk a prvkov urbanistického designu (lavičky, zeleň, osvetlenie, smetné koše a pod.) ;

- ohrozená je evidovaná archeologická lokalita v polohe hrad Richnava z obdobia 13. - 16. storočia nachádzajúca sa v zástavbe rodinných domov bez akejkoľvek ochrany;
- evidovaná archeologická lokalita- kostol sv. Márie Magdalény - okolie s nálezmi zo stredoveku a novoveku a Jaseňovec sú ohrozované vodnou a pôdnou eróziou spôsobovanou odlesnením v minulosti a v trase elektrických vedení VVN a VN a poľnohospodárskou činnosťou nad týmito lokalitami;
- v zastavanom území obce sa zachovalo viacero pôvodných ľudových murovaných domov vrátane ich hospodárskeho zázemia, ktoré sú vhodnými reprezentantmi ľudovej architektúry, avšak sú v stále sa zhoršujúcom stavebnotechnickom stave.

11.3. Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability, zachovania prírodných zdrojov a biodiverzity

11.3.1. Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity:

Na zabezpečenie ekologickej stability a druhej biodiverzity v k. ú. Richnava je potrebné:

- rešpektovať a chrániť nadregionálny biokoridor BN/4 na severe k.ú. obce a regionálny biokoridor- rieku Hornád v južnej časti k.ú. obce (obzvlášť navrhované priestory Natury 2000 SKUEV 0928 Stredný tok Hornádu a SKUEV Čierna hora);
- chrániť lokalitu " Podskaly" navrhovanú na zaradenie do kategórie "Prírodná pamiatka" (schematicky vyznačená v grafickej časti);
- vypracovať miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES) s rešpektovaním navrhovanej kostry MÚSES;
- chrániť všetky pramene v k.ú. obce Richnava ako miestne biocentrá;

v oblasti hospodárenia na vodných tokoch:

- zachovať brehové porasty v okolí jestvujúcich vodných tokov (aj občasných potokov), ktoré významne prispievajú nielen pri zachovaní biodiverzity ako miestne biokoridory, ale prispievajú svojou brehoochranou a pôdoochrannou funkciou aj k zachovaniu ekologickej stability územia;
- obnoviť meandre na potokoch a zabrániť rýchlemu odtoku vody z územia - obnoviť pôvodné korytá potokov vrátane výsadby pôvodných druhov brehových porastov;
- nové úpravy potokov realizovať biotechnickými metódami (obnovou pôvodných meandrov, prehĺbením dna potoka, vysadením vodomilných rastlín a pod.), s vytvorením retenčných jazierok spomaľujúcich odtok vody z územia na ochranu nižšiepoloženého územia pred povodňami a prirodzeným zadržaním vody v území (upresní sa v ďalšom stupni PD- doporučené zrealizovať nad obcou Hrišovce na vodnom toku Slatvinka a jeho prítokoch, nakoľko k.ú. obce Hrišovce leží nad obcou Richnava);
- rešpektovať hydrické biokoridory - sledujú smer prúdenia dažďovej vody v teréne. Nerešpektovanie ich smerovania v území napríklad neriešením ich mimoúrovňového križovania s akoukoľvek líniovou dopravou (chodníky, cesty, železnice a pod.) spôsobuje degradáciu pôdy v daných bodoch a tlaky na danú prekážku – t.j. dané teleso líniovej dopravy a môžu spôsobiť jej zničenie. Križovania vodných tokov s líniovými vedeniami dopravy a technického vybavenia navrhujeme riešiť mimoúrovňovo- mostnými konštrukciami.
- mostné konštrukcie nad vodnými tokmi musia byť dimenzované s dostatočným voľným priestorom pre prietok Q 100 (upresní sa v ďalšom stupni PD);
- v záujme zachovania biodiverzity chrániť mokrade v katastri ako významný prvok krajiny, ktorý má nezastupiteľné miesto v prírode a veľký kultúrny, vedecký a ekonomický význam. Mokrade sú životným prostredím veľkého množstva rastlinných a živočíšnych druhov. V kultúrnej krajine vytvárajú funkčnú sústavu, ktorá umožňuje výmenu genetických informácií nevyhnutných pre život populácií jednotlivých druhov a vhodné podmienky pri ich sezónnych migráciách;

v oblasti hospodárenia v lesoch:

- revitalizovať a chrániť lesy viažúce pôdu a vodu v záujme ochrany pramenísk potokov;
- na základe zistenia nesúladu skutočného stavu so stavom v katastrálnej mape zmeniť druh pozemku na lesný, v súlade s §3 odst. (2) Zákona č.326/2005 Z.z. (o lesoch) , t.č. v severozápadnej, v juhozápadnej časti k.ú. a v severovýchodnej časti k.ú. Richmava (vyznačené v grafickej časti) v zmysle §9 odst.1 a §10 odst.2a) Zákona č. 220/2004 Z.z (Zákon o ochrane a využívaní PP a o zmene zákona č.245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
- plochy jestvujúcich lesov v severovýchodnej časti k.ú. Richmava (v lokalite „Bradlo“ a „Pod skaly“), ako aj plochy jestvujúcich lesov južne od cesty II/547 navrhujeme vyhlásiť za ochranné v súlade s §16 odst.(1) Zákona č.326/2005 Z.z. (o lesoch) – resp. rozšíriť jestvujúce plochy ochranného lesa v týchto lokalitách;
- sukcesiou lesa prirodzene zarastajúce plochy trvalých trávnatých porastov v blízkosti lesov, navrhujeme postupne zaraďovať do LP v zmysle §3 odst. (2) Zákona č.326/2005 Z.z. (Zákon o lesoch) z dôvodu zadržiavania vody v území (protipovodňové opatrenie);
- plochy s vysokou potenciálnou eróziou pôd a vysokou dynamikou transportu vody a materiálu zalesniť z dôvodu zadržiavania vody v území (protipovodňové opatrenie);
- nepripustiť holorubný spôsob hospodárenia v lesoch;
- lesný hospodársky plán zosúladiť s návrhmi hospodárenia v navrhovaných biokoridoroch a s navrhovanými protipovodňovými opatreniami;
- lesohospodárske snaženia smerovať k podpore výsadby pôvodných drevín ;
- v lesnom hospodárstve prijať stratégiu obnovy prirodzeného lesa;

v oblasti hospodárenia na poľnohospodárskej pôde:

- požiadať Ministerstvo pôdohospodárstva SR o zopakovanie rozborov pôdy v k.ú. obce v zmysle Zákona č.220/2004 Z.z. §8 odst. 5 a o stanovenie aktuálnej regulácie pestovania poľnohospodárskych plodín v zmysle zákona č.307/1992 Z.z. §6 odst.1b);
- rešpektovať navrhovanú veľkosť a tvar intenzívne poľnohospodársky využívaných pôdnych celkov, ktoré boli posúdené nielen z hľadiska ekonomickej efektívnosti, ale aj z hľadiska krajinnoeekologického, pôdoochranného, ako aj z hľadiska ochrany pred povodňami v zmysle „ Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu“ -vid' kapitola 10.3.2. tejto správy) ;
- pri súčasnom obhospodarovaní pôd dodržiavať protierózne opatrenia v zmysle Zákona č. 220/2004 Z.z. §5 (orba po vrstevniciach, striedanie poľnohospodárskych plodín, vytvorenie protieróznych pásov zelene);
- nedovoľovať výruby krovín a drevín za účelom scelovania pozemkov , zachovať krovinné zárasty, ktoré sú významnou zložkou vegetácie krajinného priestoru, prípadne ich obnoviť vo vyrúbaných priestoroch (okrem druhej biodiverzity zabezpečujú aj vododržnosť územia);
- nepripustiť dlhodobé odstránenie vegetačného krytu, t.j. rozoranie lúk ;
- prijať opatrenia na zníženie množstva dusičnanov v pôde a obmedziť aplikácie priemyselných hnojív a pesticídov, ktoré ohrozujú existenciu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev ako aj čistotu podzemných a povrchových vôd;
- konvenčné hospodárenie na pôde postupne premieňať na alternatívne ekologické poľnohospodárstvo;

v zastavanom území obce:

- zabezpečiť možnosť kontinuálnej interakcie fauny pozdĺž potokov (miestne biokoridory hydrické) bez kolízie s dopravou a inými možnými prekážkami.
- vniesť do zastavaného územia čo najviac biomasy a rozmanitosti vegetácie, ktorá je potrebná z hľadiska:
 - urbanisticko-architektonicko-estetického (pozdĺž peších ťahov, v parčíkoch, na terasách a verandách rodinných domov, vytváraním živých plotov a pod.)
 - zadržania (retencie) vody v krajine
 - zvyšovania a skvalitňovania zásob genofondu;
- v zastavanom území obce na určených plochách realizovať náhradnú výsadbu zelene v zmysle § 9 Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny;
- znižovať komunálne znečisťovanie ovzdušia a znečisťovanie ovzdušia dopravou (vybudovaním izolačnej zelene pozdĺž líniových dopravných koridorov, podporou využívania alternatívnych obnoviteľných zdrojov vykurovania - slnečná energia, príp. biomasa a pod.);
- znižovať znečistenie povrchových a podpovrchových vôd okrem dôsledného dodržiavania navrhovaných opatrení pri hospodárení na poľnohospodárskej pôde vybudovaním splaškovej kanalizácie, ČOV, likvidáciou divokých skládok a dôsledným systémovým riešením odstraňovania odpadu v súlade s POH obce a návrhom na lokalizáciu zberného dvora a obecného kompostoviska.

11.3.2. Opatrenia na ochranu prírodných zdrojov:

Tieto opatrenia sa principiálne zhodujú s opatreniami spomenutými v predchádzajúcich opatreniach na zabezpečenie ekologickej stability, nakoľko ekologická stabilita je úzko spätá s prírodnými zdrojmi (zdroje vody, bióty a pod.), takže na ochranu prírodných zdrojov je potrebné prioritne:

- **rešpektovať všetky opatrenia uvedené v kap. 11.3.1. a ďalej:**
- dodržiavať pásma hygienickej ochrany (PHO) vodných zdrojov
- vyvíjať tlak na znižovanie imisí zo zdrojov v Krompachoch
- urýchlene vybudovať vodovod a splaškovú kanalizáciu a ČOV
- urýchlene zlikvidovať nelegálne skládky TKO
- podľa možnosti renaturalizovať vodné toky mimo zastavaného územia obce
- v osade „Ružakovec“ občasný potok uchrániť pred znečistením jeho úpravou - vedením v rúre s dimenziou na Q100 popod plánovanú miestnu komunikáciu
- križovania vodných tokov s komunikáciami riešiť mimoúrovňovo s dimenzovaním mostných konštrukcií na Q100;
- postupne realizovať kabelizáciu elektrického vedenia príp. zabezpečiť na jestvujúcich vzdušných vedeniach VN a VVN inštaláciu zariadení na ochranu ornitofauny a riadnu protierozívnu starostlivosť o pôdu v ochranných pásmach VVN a VN v zmysle §5 Zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

11.4. Ochrana krajiny a významné krajinárske a ekologické štruktúry

❖ Územná ochrana

Katastrálne územie obce Richnava sa nachádza v 1. stupni územnej ochrany zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, mimo veľkoplošných a maloplošných chránených území a mimo území NATURA 2000.

• Súčasný stav

V zmysle Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability (GNÚSES SR) severnou časťou katastrálneho územia obce Richnava prechádza nadregionálny biokoridor BN/4 (Humenec, Sivec, Vozárska- Rajtopiky).

Podľa NECONET (Národnej ekologickej siete Slovenska, ktorá je súčasťou Európskej ekologickej siete) výbežok Braniska, ktorého časť sa nachádza na severe k.ú. Richnava - je súčasťou jadrového územia národného významu N19b a územie Volovských vrchov v južnej časti k. ú. Richnava by malo plniť funkciu ochrany jadrového územia európskeho významu E22 Hnilecké vrchy nachádzajúceho sa mimo riešené územie.

V regionálnom územnom systéme ekologickej stability – RÚSES bol v južnej časti katastrálneho územia obce Richnava vyčlenený ako regionálny biokoridor tok rieky Hornád pretekajúci zo západu z k.ú. mesta Krompachy smerom na východ na k.ú. obce Kluknava s hodnotnými brehovými porastmi , v strednej časti toku s rozsiahlymi skalnými aluviálnymi medzami , mokraďami a menšími lužnými lesmi.

Osobitne chránené časti prírody a krajiny sa v katastrálnom území obce Richnava nenachádzajú, avšak nachádzajú sa tu hodnotné biotopy. Jedná sa o lokality: Bradlo - rozsiahle lúčne a pasienkové spoločenstvá porastené náletovými drevinami s osobitne významnými malými plochami pramenísk, na ktorých sú vyvinuté slatiniskové a rašeliniskové spoločenstvá, ďalej Pod skalami (na okraji Braniska) -mohutné skalné útvary podkovitého tvaru s chudobnými monotónnymi rastlinnými spoločenstvami skál, v okolí ktorých sa nachádzajú dobre vyvinuté dubovo- hrabové prirodzené lesy lokálne sutinového charakteru a v spádovej oblasti Zlatníka- slatinisko s dobre vyvinutými teplomilnými, miestami mezofilnejšími lúčnymi a pasienkovými spoločenstvami s roztrúsenými a líniovými kriačninami predstavujúce významný biotop s mnohými chránenými a vzácnymi druhmi živočíchov, najmä bezstavovcov.

Ďalšími hodnotnými prírodnými biotopmi na území katastra sú :

- pravobrežná časť Hornádu, s rozsiahlymi skalnými aluviálnymi medzami, mokraďami a lužnými lesíkmi
- porast č. 653 predstavujúci fragment lužných a sutinových lesov
- Jaseňovec- prirodzene tečúci bohato meandrujúci ľavostranný prítok Hornádu, na sútoku s Hornádom tvoriaci deltu s mokraďovými spoločenstvami a vrbovými krovínami
- Popod Gavart- pri kostolíku s výskytom xerothermných spoločenstiev
- Slatvinka- ľavostranný prítok Hornádu v dolnej časti pretekajúci obcou s lokálne vyvinutými porastami a mokraďovými rastlinnými spoločenstvami
- komplex pôvodných lúčnych a pasienkových spoločenstiev na južných svahoch údolia Hornádu
- Zlatník - ľavobrežný prítok Hornádu prirodzene tečúci a bohato meandrujúci s brehovými porastami a močiarnymi spoločenstvami v úzkom alúviu a v dolnom úseku zasahujúceho do zastavaného územia obce
- pasienky v strednej časti potoka Zlatník porastené prirodzenými rastlinnými spoločenstvami prevažne xerothermného charakteru s roztrúsenými kriačninami
- časť pasienkov severne od zastavaného územia obce prirodzene zarastajúca náletovými drevinami (predovšetkým brezami).

• **Návrh:**

V ÚPN-O sú na základe podkladu poskytnutého ŠOP SR - Správa NP Slovenský raj v Spišskej Novej Vsi vyznačené navrhované plochy na k.ú. Richnava:

- návrh Natura 2000 SKUEV Čierna hora
- návrh Natura 2000 SKUEV 0928 Stredný tok Hornádu.

Lokalitu "Podskaly" navrhujeme v ÚPN-O na vyhlásenie za prírodnú pamiatku (PP) v zmysle §23 Zákona NR SR 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Navrhovaná plocha SKUEV Čierna hora je v ÚPN-O na k.ú. Richnava zväčšená o plochy navrhovanej prírodnej pamiatky „Podskaly“ a vzdušné vedenie 110 kV elektrického vedenia prechádzajúce priamo cez skaly spôsobujúce vodnú a pôdnu eróziu je pretrasované mimo navrhovanej PP a západnej časti SKUEV Čierna hora.

V ÚPN-O bola navrhnutá **kostra Miestneho územného ekologického systému stability (MÚSES)**, ktorá bude dopracovaná do väčších podrobností v MÚSES, ktorý by mala dať obec následne po schválení ÚPN-O vypracovať. V tejto kostre MÚSES navrhujeme lokalizáciu týchto prvkov MÚSES:

- o miestne biocentrá terestrické v priestoroch na okraji Braniska v lokalite "Bradlo", lokalite "Podskaly"
 - o miestne biocentrá hydrické - prameniská potokov, mokrade a slatiniská
 - o miestne biocentrá terestrické- križovania hydrických a terestrických biokoridorov
 - o miestne biokoridory hydrické -vedené pozdĺž vodných tokov aj občasných potokov.
- V k.ú. obce Richnava sa jedná hlavne o brehové a pobrežné porasty pozdĺž vodných tokov v katastri obce:
- Hornád a jeho bezmenné prítoky
 - Slatvinka a jej prítoky
 - Zlatník a jeho prítoky
 - Jaseňovec a jeho prítoky (aj občasný).

Šírka týchto biokoridorov je cca 20 - 50m, minimalizovaná je pri prechode zastavaným územím obce.

- o miestne biokoridory terestrické - schematicky vyznačené trasy pohybu hlavne srnčej a jelenej zveri predovšetkým z lesných geobiocenóz - z hrebeňových častí lesných komplexov cez poľnohospodársku krajinu k hydrickým biokoridorom. Šírka biokoridorov v lesných biocenózach sa pohybuje okolo 50m, pri prechode poľnohospodárskou krajinou ide o šírku cca 15 m. Tieto biokoridory pri prechode poľnohospodárskou krajinou navrhujeme v hrebeňových častiach terénu zalesniť, resp. vysadiť aspoň líniovú zeleň pozdĺž poľných ciest.

Križovania biokoridorov s komunikáciami (cestnými, pešími, cyklistickými) je potrebné **riešiť mimoúrovňovo** – u hydrických biokoridorov mostnými konštrukciami dimenzovanými na Q100.

Návrhom na tunelové riešenie trasovania železnice prevzatého z DÚR Modernizácia železničnej trate Krompachy (mimo) –Kysak sa zabezpečí bezkolízne križovanie terestrického biokoridoru so železnicou.

- **Lokality genofondovo významných segmentov flóry a fauny (mokrade)**

V katastrálnom území obce sa nachádzajú mokrade lokálneho významu v alúviu dolných tokov potokov Zlatník (mimo z.ú.o.), Slatvinka (mimo z.ú.o.) a Jaseňovec, ako aj mokrade v alúviu vodného toku Hornád, ktoré sú súčasťou navrhovaného územia Natura 2000 SKUEV 0928 Stredný tok Hornádu. Mokrade navrhujeme v týchto lokalitách chrániť ako významný prvok krajiny, ktorý má nezastupiteľné miesto v prírode a veľký kultúrny, vedecký a ekonomický význam. V kultúrnej krajine vytvárajú funkčnú sústavu, ktorá umožňuje výmenu genetických informácií nevyhnutných pre život populácií jednotlivých druhov a vhodné podmienky pri ich sezónnych migráciách.

- **Ochrana dochovávaných genofondových zdrojov** sa zabezpečuje Zákomom NR SR 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

- **Ochrana pôdných zdrojov**

Ochrana pôdných zdrojov sa zabezpečuje Zákomom č.220/2004 Z.z. (o ochrane a využívaní PP a o zmene zákona č.245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a Zákomom č. 307/1992 Zb. z. (o ochrane PP).

Z hľadiska ochrany pôdných zdrojov je v ÚPN-O Richnava navrhnutá v súlade s STN 75 4501 (protierózna ochrana poľnohospodárskej pôdy) zmena druhu pozemkov využívaných v súčasnosti ako orná pôda na BPEJ so svahovitou terénom so sklonom k extrémnej erózii na pôvodný druh pozemku- trvalý trávny porast (lokalita severne nad obcou).

- **Ochrana lesných zdrojov**

Ochrana lesných zdrojov sa zabezpečuje Zákonom NR SR č.326/2005 Z.z o lesoch v znení neskorších predpisov.

V ÚPN-O Richnava navrhujeme :

- na základe zistenia nesúladu skutočného stavu so stavom v katastrálnej mape , v zmysle. §9 odst.1 a §10 odst.2a) Zákona č. 220/2004 Z.z (Zákon o ochrane a využívaní PP a o zmene zákona č.245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov) zmeniť druh pozemku na lesný, v súlade s §3 odst. (2) Zákona č.326/2005 Z.z. (o lesoch) , t.č. v severozápadnej, v juhozápadnej časti k.ú. a v severovýchodnej časti k.ú. Richnava (v lokalite „Bradlo“ a „Pod skaly“);
- plochy jestvujúcich lesov v severovýchodnej časti k.ú. Richnava (v lokalite „Bradlo“ a „Pod skaly“), ako aj plochy jestvujúcich lesov južne od cesty II/547 navrhujeme vyhlásiť za ochranné v súlade s §16 odst.(1) Zákona č.326/2005 Z.z. (o lesoch);
- sukcesiou lesa prirodzene zarastajúce plochy trvalých trávnatých porastov v blízkosti lesov, navrhujeme postupne zaraďovať do LP v zmysle §3 odst. (2) Zákona č.326/2005 Z.z. (Zákon o lesoch) z dôvodu zadržovania vody v území (protipovodňové opatrenie).

- **Ochrana vodných zdrojov**

Ochrana vodných zdrojov sa zabezpečuje Zákonom č.364/2004 Z.z. (vodný zákon) .

12) Návrh verejného dopravného a technického vybavenia

12.1. Doprava

12.1.2. Železničná doprava

- **Súčasný stav :**

Katastrálnym územím obce Richnava prechádza železničná dráha Košice- Žilina - dvojkolajná elektrifikovaná železničná trať č. 180 so železničnou zastávkou Richnava (km 141,020) s traťovou rýchlosťou v traťovom úseku č. 20601 Margecany -Kropachy 100 km/h s počtom vlakov 162/24 hod., z toho pre osobnú dopravu 70/24 hod.

- **Návrh :**

V ÚPN-O Richnava je rešpektovaná navrhovaná nová trasa železničnej trate č.180 - chránené sú priestory pre železničný dopravný koridor - modernizáciu železničnej trate Žilina -Košice , úsek trate Kropachy(mimo)-Kysak pre rýchlosť 160 km/h s riešením novej trasy železničnej trate a novej zastávky Richnava.Modernizovaný úsek železničnej trate Kropachy (mimo) – Kysak je súčasťou dvojkolajnej železničnej trate Bratislava – Žilina – Košice – Čierna nad Tisou – št. hranica s Ukrajinou. Uvedená trať je vetvou Krétskeho koridoru č. Va. , súčasťou trasy E40 v zmysle dohody AGC (európska dohoda o medzinárodných železničných magistrálach, rok 1985) a súčasťou trasy C-E 40 v zmysle AGTC (európska dohoda o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy, rok 1993).

Návrh ÚPN-O Richnava je riešený v súlade s podkladmi DÚR poskytnutými firmou SUDOP Košice, a. s. týkajúcimi sa úseku prechádzajúceho katastrálnym územím obce Richnava nasledovne:

" *Modernizácie železničnej trate rieši zvýšenie traťovej rýchlosti v traťovom úseku Kropachy – Kysak na traťovú rýchlosť do 160 km/h vrátane tak, aby rýchlosť bola dosahovaná v čo najdlhších úsekoch bez obmedzujúcich rýchlostných skokov.*

Modernizácia železničnej trate predstavuje prestavbu železničnej dopravnej cesty v požadovanom rozsahu za účelom rozšírenia jej vybavenosti a použiteľnosti zabudovaním moderných, progresívnych prvkov a zariadení s cieľom zlepšenia technických parametrov jestvujúcej trate pri zvýšení efektívnosti železničnej prevádzky.

Železničná dopravná cesta zahŕňa mimo samotnej železničnej trate aj pozemky, objekty a zariadenia železničných tratí a stavieb, telekomunikačnú a zabezpečovaciu techniku, zariadenia energetiky a elektrotechniky ako aj riadenia dopravy.

Modernizácia traťového úseku začína pred ŽST Krompachy v sžkm 143,200 a končí v ŽST Kysak v sžkm 113,183. Dĺžka riešeného úseku (stavebná dĺžka koľají) je 30,017 km. V súčasnej dobe predmetný úsek nespĺňa požadované kritériá a požiadavky pre modernizované trate (traťová rýchlosť je max. 120 km/h s obmedzeniami na 100 km/h)."

V smere od Kysaku je nová trasa železničnej trate v DÚR riešená od katastrálneho územia obce Kluknava smerom na k. ú. Richnava nasledovne:

"V tomto úseku pri obci Kluknava je riešená aj úprava toku Hornád. Po druhom premostení Hornádu navrhovaná trať križuje jestvujúcu a vchádza do železničného tunela – Kluknavský. V tomto úseku je nová trať vedená južne od jestvujúcej trate, pričom dochádza ku križovaniu s cestou č. III/018 186¹. Kluknavský železničný tunel bude realizovaný ako hĺbený respektíve „razený pod korytnačkou“. Z uvedeného dôvodu bude cesta č. III/018 186¹ do Kluknavy a Richnavy počas výstavby tunela dočasne preložená a následne vrátená do jestvujúcej polohy. Za Kluknavským tunelom bude zriadená nová zastávka Richnava. Prístup k zastávke je navrhovaný po novej prístupovej komunikácii a chodníku napojených na miestnu komunikáciu. Jestvujúce nástupište na zastávke ako aj opustené železničné teleso budú odstránené. Trať za zastávkou vchádza do železničného tunela Túrniko. Tunel je navrhovaný s únikovou chodbou nachádzajúcou sa v strede tunela. K portálom a únikovej chodbe vedú nové prístupové komunikácie. Západná časť tunela križuje cestnú komunikáciu č. II/547. Nakoľko táto časť tunela bude realizovaná hĺbením, cestná komunikácia sa preloží do novej definitívnej polohy nad razenú časť tunela, čím nebude nutné riešiť provizórne stavy. Za tunelom Túrniko pred železničnou stanicou Krompachy, kde je koniec riešeného úseku, je trať napojená na jestvujúce železničné teleso."

Poznámka 1: Cesta č. III/018 186 bola prečíslovaná na III/3420.

V ÚPN-O sú k novej zastávke Richnava, ako aj k portálom a únikovej chodbe navrhované prístupové komunikácie nadväzujúce na jestvujúci a navrhovaný komunikačný systém obce v rozdielnych trasách ako boli navrhované vo vyššiespomenutej DÚR. Návrh ÚPN-O uvažuje aj s menšou korekciou trasy preložky cesty II/547 navrhovanej v DÚR, ktorá bude eliminovať výstavbu niekoľkých zárubných múrov s rigolmi nad sebou v strmom svahu lesa patriaceho do kategórie ochranných lesov v tesnej blízkosti svahovodeformačného územia navrhovaných v DÚR.

Opustené železničné teleso je v ÚPN-O navrhované využiť na doplnenie komunikačného systému obce (miestna komunikácia, cyklistický chodník, pešie chodníky) a zelene, na väčších plochách aj s detskými a športovými ihriskami.

• **Ochranné pásmo železnice a ochrana proti hluku**

Ochranné pásmo železnice je 60 m od osi krajnej koľaje.

Súčasnú ochrannú pásmo vzhľadom na navrhované zrušenie pôvodnej trasy vo vyššiespomenutej DÚR sa ruší a navrhované ochranné pásmo sa posúva smerom od obce.

Prakticky bude hluk zo železničnej dopravy figurovať len v úseku prechádzajúcom po povrchu v časti medzi portálmi železničných tunelov "Turnisko" a "Kluknavský", kde je situovaná nová zastávka "Richnava". V DÚR je navrhované v časti tohto úseku realizovať protihlukovú stenu, ktorú v ÚPN-O navrhujeme doplniť na celú dĺžku úseku trasovaného na úrovni terénu

Negatívne účinky zo železničnej dopravy navrhujeme v ÚPN-O Richnava znížiť aj realizáciou izolačnej zelene (doporučené parkové úpravy), ktoré budú účinné aj pre zníženie hluku z cestnej dopravy, nakoľko cesta II. triedy II/547 ide v súbahu so železnicou.

12.1.2. Cestná doprava

o **Súčasný stav :**

Obec Richnava je na nadradený cestný dopravný systém -cestu II. triedy II/547 (Spišské Vlachy - Margecany) napojená cestou III/3420 (Kluknava- Široké), ktorá prechádza zastavaným územím obce Kluknava a napája sa smerom severným cez obec Široké na diaľnicu D1.

Samotná obec Richnava je na cestu III/3420 napojená cestou III/3270 (Richnava-Hrišovce) prechádzajúcou strednou časťou obce a pokračujúcou do obce Hrišovce.

Na tento nadradený dopravný systém sa napája sieť miestnych obslužných komunikácií. V zastavanom území obce sú vytvorené neupravené parkovacie plochy pri zariadeniach občianskeho vybavenia, pri obecnom úrade sú tieto plochy upravené. Chodníky pre peších sú vybudované sporadicky - hlavne pri ceste III. triedy ako jednostranné. Autobusové zastávky nie sú riešené mimo jazdných pruhov.

• **Návrh nadradenej cestnej siete:**

Intenzita dopravy na uvedených úsekoch cesty II. triedy II/547 a III/3420 bola zistená podľa profilového sčítania prevedeného Slovenskou správou ciest v roku 2010.

Intenzita dopravy za 24 hod. v rokoch 2010 až 2040 je vypočítaná pomocou výhľadových koeficientov nárastu jednotlivých druhov motorových vozidiel a je uvedená v nasledujúcich tabuľkách:

Tab. č.1 Cesta č.II/547 - sčítací úsek č. 02000 (Krompachy- odbočka Kluknava) :

Rok	Druh motorových vozidiel			
	T (ťažké)	O (osobné)	M (motocykle)	Spolu
	Počet motorových vozidiel			
2010	437	4405	13	4855
2020	470	4760	15	5245
2030	550	5500	20	6070
2040	800	6500	35	7335

Tab. č.2 Cesta č.II/547 - sčítací úsek č. 02010 (Kluknava- Margecany):

Rok	Druh motorových vozidiel			
	T (ťažké)	O (osobné)	M (motocykle)	Spolu
	Počet motorových vozidiel			
2010	300	3114	9	3423
2020	323	3365	12	3700
2030	360	3710	15	4085
2040	490	4370	40	4900

Tab. č.3 Cesta č.III/3420 - sčítací úsek č. 03629 (odbočka Kluknava - hranica s Prešovským samosprávnym krajom):

Rok	Druh motorových vozidiel			
	T (ťažké)	O (osobné)	M (motocykle)	Spolu
	Počet motorových vozidiel			
2010	523	2042	2	2567
2020	570	2230	5	2805
2030	622	2440	8	3070
2040	680	2700	20	3400

ÚPN-O Richnava navrhuje v ďalších stupňoch PD rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie jestvujúcich a navrhovaných ciest následovne:

- mimo zastavané územie: cesta II. triedy II/547 je navrhovaná v kategórii C 9,5/70 a cesty III. triedy v kategórii C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101.
- v zastavanom území obce: cesta II. triedy v kategórii MZ 11,5/50, resp. MZ 8,5/50 vo funkčnej triede B2 a cesty III. triedy v kategórii MZ 8,5/50, resp. MZ 8,0/50 vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 6101.

Jestvujúcu križovatku cesty II/547 s cestou III. triedy III/3420 je potrebné zrekonštruovať tak, aby zabezpečila plynulosť cestnej premávky- ÚPN-O rieši túto dopravnú závalu posunutím cesty II. triedy a križovatky bližšie k obci s vymedzením priestoru pre upresnenie jej tvaru v ďalších stupňoch PD.

V súvislosti s modernizáciou železničnej trate ÚPN-O preberá riešenie v DÚR navrhovanej preložky cesty II. triedy II/547 v západnej časti k. ú. Richnava nad navrhovaným tunelom "Turnisko" s menšou korekciou trasy eliminujúcej výstavbu niekoľkých zárubných múrov s rigolmi nad sebou v strmom svahu lesa patriaceho do kategórie ochranných lesov v tesnej blízkosti svahovodeformačného územia .

Riešenie dopravnej závaly- križovatky cesty II. triedy II/547 s prístupovou obslužnou komunikáciou sprístupňujúcou rómsku osadu „Ružakovec“ je v ÚPN-O navrhované z dôvodu bezkonfliktného križovania mierne odkloniť z pôvodnej trasy cesty II. triedy II/547 bližšie k obci - rekonštrukciu tejto cesty v danom úseku riešiť v ďalšom stupni PD takým spôsobom, aby bol umožnený peší podchod z osady smerom do obce Richnava (grafické riešenie je schematické, upresní sa v ďalších stupňoch PD).

Priestor navrhovaný na lokalizáciu týchto križovatiek je potrebné rešpektovať ako plochy bez možnosti výstavby objektov.

Dopravnú závalu- neprehľadný výjazd lesnej cesty na cestu II. triedy II/547 v západnej časti k.ú. o. je v ÚPN-O navrhované riešiť rekonštrukciou časti lesnej cesty vyúsťujúcej na túto cestu II. triedy.

• **Návrh komunikačnej siete v zastavanom území obce:**

V ÚPN-O Richnava navrhuje :

- sieť existujúcich obslužných komunikácií postupne prestávať na kategóriu MOK 7,5/40, príp. na kategóriu MOK 6,5/30 (dvojpruhovú miestnu komunikáciu v stiesnených podmienkach v zmysle STN 73 6110) so šírkou vozovky 5,5 m s jednostranným peším chodníkom min. šírky 1,5 m;
- miestne komunikácie, ktorých tesná zástavba neumožňuje rozšírenie uličného priestoru, navrhujeme dobudovať cesty na kategóriu MOK 3,75/30- ide o jednopruhovú komunikáciu s obojsmernou premávkou s výhybňami, resp. kde je to možné, tak tieto cesty navrhujeme zjednosmerniť;
- v navrhovanej zástavbe IBV navrhujeme výstavbu komunikácií vo funkčnej C3 kategórie MO(MOU) 6,5/40(30) - obytné ulice v nízkopodlažnej zástavbe s priamou obsluhou všetkých objektov za stanovených podmienok premávky (rýchlosť max. 30 km/h, prednosť chodcov pred automobilovou dopravou, tvorba mikropriestorov so zeleňou a pod.) ;
- v ďalšom stupni PD je potrebné riešiť napojenie objektov a komunikácií v súlade s STN 73 6110 a STN 73 6102;
- komunikácie navrhujeme povrchovo upraviť na strednú živičnú úpravu a kde je to priestorovo možné (ako aj u všetkých navrhovaných komunikácií) doplniť peším chodníkom;
- pri návrhu miestnych komunikácií v ďalších stupňoch ÚPD a PD rešpektovať zásadu trasovania týchto ciest v smere vrstevníc s minimálnym sklonom ciest a s minimálnou dĺžkou úsekov kolmých na vrstevnice z dôvodu zabezpečenia vododržnosti územia, a tým aj vhodnej mikroklimy v obci;
- rekonštrukciu mosta nad Hornádom spájajúceho južnú časť obce so severnou , ktorého stabilita môže byť pri povodniach ohrozená zvýšením hladiny Hornádu a môže sa stať reálnou prekážkou pri prietoku privalových vôd. Rekonštrukciu tohto mosta navrhujeme

realizovať s dostatočnými výškovými a šírkovými parametrami aj na umiestnenie pešieho a cyklistického chodníka.

• Pravidelná autobusová doprava

Obec Richnava je na sieť pravidelnej autobusovej dopavy (ďalej PAD) napojená prímestskými linkami , ktoré majú zriadené zastávky na ceste III/34020 a III/34070 v zastavanom území obce. Jestvujúce rozmiestnenie zastávok dopravy PAD pokrýva dochádzkovou vzdialenosťou 500m k jednotlivým zastávkam podstatnú časť obce (s výnimkou rómskej osady), avšak nevyhovuje z hľadiska plynulosti cestnej premávky, nakoľko zastávky v zastavanom území obce Richnava nie sú riešené všade mimo jazdných pruhov z dôvodu nevyhovujúcej šírky verejných priestranstiev.

V zastavanom území obce navrhujeme zvýšiť počet autobusových zastávok vo vzťahu k navrhovaným funkčným plochám a zriadiť samostatné zastavovacie pruhy pre zastavovanie liniek hromadnej autobusovej dopravy.

○ Statická doprava

V ÚPN-O sú vyznačené priestory pre lokalizáciu parkovísk, ktoré je potrebné rešpektovať. Potreba parkovacích státí sa však upresní v ďalších stupňoch PD podľa navrhovaných kapacít občianskej vybavenosti . V ďalších stupňoch PD budú pre objekty služieb a občianskej vybavenosti navrhované parkovacie stáčia pre stupeň automobilizácie 1 : 3,5 v počte podľa ukazovateľov STN 736110.

Je potrebné vytvoriť dostatok navrhovaných parkovacích stojísk, vytvára sa tak bezstresová situácia pre domáce obyvateľstvo aj pre návštevníkov a zabraňuje sa devastácii prírodných nespevnených plôch pri mimoriadnych špičkových nárokoch.

U ponukových plôch, ktoré sú navrhované na polyfunkčné využitie – pre distribúciu, služby a bývanie ako aj pre plochy ďalších podnikateľských aktivít, nezávadnej výroby, občianskej vybavenosti komerčného charakteru, či pri zmene funkčného využitia už existujúcich objektov alebo areálov je potrebné požadovať zabezpečenie potrieb statickej dopravy v zmysle ukazovateľov STN 73 6110 na vlastnom pozemku.

Taktiež pri zmene funkčného využitia už existujúcich objektov je potrebné požadovať zabezpečenie potrebného počtu parkovacích státí na vlastnom pozemku, čím sa zabráni parkovaniu vozidiel na prírodných nespevnených plochách.

Statická doprava v obytnej zástavbe je navrhovaná so stálymi stáťiami na vlastných pozemkoch (v uličných profiloch - krátkodobé stáčia).

Navrhované parkoviská v ďalšom stupni PD je potrebné riešiť s lapačmi ropných produktov (ochrana spodných vôd).

• Pešie komunikácie

Samostatné pešie chodníky sú v obci vybudované len sporadicky- v niektorých úsekoch popri ceste III/34070. Na ostatných cestách chodníky zrealizované nie sú, na účel pešieho pohybu je využívaná vozovka.

V ÚPN-O obce Richnava na úseku peších komunikácií navrhujeme :

○ v zastavanom území obce:

- verejný priestor pre vybudovanie peších chodníkov pozdĺž hlavnej komunikačnej siete obce - pozdĺž ciest III. triedy pešie chodníky min. šírky 1,5 m v celej dĺžke v zastavanom území obce aspoň jednostranné, príp. obojstranné ;
- verejný priestor pre vybudovanie peších chodníkov pozdĺž všetkých jestvujúcich a navrhovaných miestnych ciest - v navrhovaných lokalitách je potrebné v rámci uličného priestoru vybudovať aspoň jednostranné, príp. obojstranné pešie chodníky min. šírky 1,5 m v súlade s platnými ukazovateľmi STN 73 6110 ;
- v blízkosti zariadení občianskej vybavenosti verejný priestor pre vybudovanie spevnených peších priestranstiev so zeleňou;
- peší chodník spájajúci obec s rómskou osadou je riešený v križovaní s cestnou a železničnou dopravou mimoúrovňovo.

Uvedené pešie komunikácie a pešie priestranstvá, ako aj detaily ich križovania s automobilovou a železničnou dopravou sa upresnia v ďalších stupňoch PD.

o mimo zastavaného územia obce:

- turistický chodník napájajúci sa v západnej časti obce Richnava na jestvujúci turistický chodník č. 8731 smerujúci na Sľubicu (žltá značka) . Nový turistický chodník navrhujeme trasovať popri kostole sv. Márie Magdalény a popri Hradisku nad obcou Kaľava do obce Vojkovce, kde sa napojí na turistický chodník č.5704 (zelená značka) smerujúci na Sľubicu alebo do Krompách cez Kaľavu a Kolinovce;
- ďalší turistický chodník navrhujeme na Bradlo (714 m n.m.) trasou, na ktorú sa napojí aj turistický chodník navrhovaný do obce Hrišovce, v pokračovaní ku kaplnke v lokalite „Dolina“ a k prírodnej zaujímavosti- Podmorský zosuv v pokračovaní ku kostolíku sv. Anny nad obcou Ovčie a na modrý turistický chodník č.2821 vedúci cez Kluknavu späť do Richnavy alebo na Koľvek a Roháčku v pokračovaní k vodnej nádrži Ružín, príp. až do obce Košická Belá.

o **Cyklistické trasy**

V ÚPN-O navrhujeme cykloturistické trasy zrealizovať :

- na jestvujúcich a navrhovaných poľných cestách, sčasti na zrušenom železničnom telese, príp. sčasti po ľavobrežnej ochrannej hrádzi na vodnom toku Hornád ako spojnicu cyklotrasy č.021 (z Gelnice) a cyklotrasy č.014 (zo Spišských Vlachov);
- v navrhovaných trasách vyššiespomenutých turistických chodníkov;
- v samostatných trasách s napojením sa na susedné obce Vítaz, Vojkovce a mesto Krompachy.

V ďalšom stupni ÚPD bude upresnená segregácia automobilovej pešej a cyklistickej dopravy v zastavanom území obce detailnejším riešením verejného uličného koridoru vrátane zelene a šírkové usporiadanie v zmysle STN 73 6110.

• **Cestné ochranné pásma a negatívne účinky cestnej dopravy**

Základné cestné ochranné pásma v extravilánových úsekoch ciest pre cestu II. triedy (II/547) v k.ú. obce Richnava (podľa vyhlášky FMD č. 35 z r. 1984) je 25 m obojstranne od osi, pre cesty III. triedy (III/3420 a III/3470) je 20 m obojstranne od osi.

Za hlavný líniový zdroj hluku od automobilovej dopravy považujeme prieťahy ciest II. a III. triedy.

Pre obytné súbory stanovená najvyššie prípustná hodnota hladiny hluku vo vonkajších priestoroch pozdĺž základnej komunikačnej siete max.60 dB (A) je vyznačená vo výkrese č.4.1. grafickej časti . Izofóny hluku sú maximálne bez vyhodnocovania útlmov spôsobených konfiguráciou terénu. Po prepočítaní výhľadovej hlučnosti z dopravy možno konštatovať, že okrem hluku zo železnice , ktorý presahuje 60 dB vo vzdialenosti 160 m od osí koľají, je hlukom z dopravy automobilovej zasiahnutý predovšetkým úsek cesty č.II/547 - sčítací úsek č. 02000 (Krompachy- odbočka Kluknava) , ktorý presahuje hranicu 60 dB vo vzdialenosti 102 m od osi cesty , ďalej úsek cesty č.II/547 - sčítací úsek č. 02010 (Kluknava-Margecany), ktorý presahuje hranicu 60 dB vo vzdialenosti 98 m od osi cesty a č.III/3420 - sčítací úsek č. 03629 (odbočka Kluknava - hranica s Prešovským samosprávnym krajom) , ktorý presahuje hranicu 60 dB vo vzdialenosti 95 m od osi cesty.

Pri ďalšej výstavbe je potrebné dodržiavať nasledujúce doporučená:

➤ doporučená pre zníženie hladín hluku

Je potrebné uvažovať o dopravných, technických a vegetačných prostriedkoch obmedzujúcich škodlivé pôsobenie hluku ako:

- zriaďovanie ochrannej zelene medzi cestou II. triedy a zástavbou
- protihlukové izolácie okien a fasád

➤ doporučená pre zníženie účinkov cestnej dopravy na čistotu ovzdušia

Koncepčný návrh opatrení na zníženie absolútneho množstva emisií je nasledovný :

- 1) zaistiť na cestách II. a III. triedy plynulosť dopravy riešením dopravných závad (nevhodne riešených križovatiek)

- 4) vzdialenosť medzi cestami II. a III. triedy a stavebnou čiarou zástavby v ďalších stupňoch PD maximálne zväčšiť
- 5) pri projektovaní nových budov členením fasád priľahlých ku cestám II. a III. triedy do cieľiť zvýšenie mechanickej turbulencie
- 6) medzi cestami II. a III. triedy a obytnou zástavbou zriadiť navrhovaný ochranný vegetačný pás.

V ďalších stupňoch PD pri riešení konkrétnych nových automobilových komunikácií, pri rekonštrukcii existujúcich, ako aj pri riešení konkrétnych parkovacích plôch, chodníkov, autobusových zastávok a pod. je potrebné pri ich projektovej príprave spolupracovať s okresným úradom Spišská Nová Ves, odborom cestnej dopravy a pozemných komunikácií a s OR PZ-ODI Sp. Nová Ves.

12. 2. Vodné hospodárstvo

12.2.1. Zásobovanie pitnou vodou

• Súčasný stav

Obec Richnava nemá vybudovaný verejný vodovod a kanalizáciu. Zásobovanie je riešené formou individuálnych studní. V obci je evidovaných 6 verejných studní, kvalita vody však nevyhovuje požiadavkám STN. Areál poľnohospodárskeho družstva má vlastný zdroj vody s malou akumuláciou vo vodojeme s kapacitou 50m³ a vlastným rozvodom vody.

Obec sa snažila riešiť zásobovanie pitnou vodou návrhom na vybudovanie vodojemu v blízkosti lokality „Ružakovec“ - avšak navrhované vodné zdroje nevyhovovali v radiologických ukazovateľoch.

• Návrh

ÚPN-O Richnava navrhuje zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou v obci Richnava riešiť spoločne s obcou Kluknava, ale aj s obcou Hrišovce, s ktorou sa v riešení "Krompašského skupinového vodovodu" , ako aj v ÚPN-VÚC Košického kraja neuvažovalo.

Podľa vyjadrenia Podtatranskej vodárenskej spoločnosti, a.s., a to jej investičného riaditeľa - p. Ing. Petra Ďurošku riešenie "Krompašského skupinového vodovodu" spočíva vo využití vodných zdrojov v oblasti Galmus s prieskumnými vrtmi s očakávanou výdatnosťou 7-15 l/s.

V ich blízkosti by mali byť odvrtané nové vrty pre zabezpečenie pitnej vody pre Spišské Vlchy a Bystrany. Ak nebudú kapacitne postačovať, tak potom by sa zrealizovalo plánované prepojenie vodovodov Spišský Hrušov- Bystrany a celá oblasť by sa spojila so Spišsko-popradskou vodárenskou sústavou.

Zásobovanie pitnou vodou obcí Richnava a Kluknava navrhované v ÚPN-VÚC Košického kraja z povrchového vodného zdroja na k. ú. Hrišovce, sa návrhom "Krompašského skupinového vodovodu" ruší.

V ÚPN-O Richnava sa navrhuje preveriť kapacitu a kvalitu nových vytipovaných vodných zdrojov nachádzajúcich sa mimo zón ohrozenia kontaminácie pôdy toxickými prašnými spádmi, či nadmernými koncentraciami SO₂ , ako aj mimo zón ohrozenia lesov imisiami z priemyselnej činnosti realizovanej v minulosti v Krompachoch, ktoré by mohli byť buď doplňujúcimi vodnými zdrojmi pre "Krompašský skupinový vodovod", alebo zdrojmi pre samostatné zásobovanie pitnou vodou obcí Hrišovce, Richnava a Kluknava – a to nasledovne: v k.ú. obce Hrišovce (vrty 1-3) a v k.ú. Kluknava (vrty 4-6) - vid' výkres č.1 grafickej časti ÚPN-O Richnava.

V ÚPN-O Richnava je ponechaný koridor pre verejný vodovod a kanalizáciu v súlade s projektom „Vodovody a kanalizácie Spiša a Tatier - stavba 7.02 Kluknava- Výstavba novej stokovej siete a je navrhnuté napojenie prívodného vodovodného potrubia v k.ú. Krompachy na „Krompašský skupinový vodovod“ s trasovaním smerom cez lokalitu „Turnisko“ do osady „Ružakovec“ (v ktorej je navrhovaná odbočka k vodojemu č.1 a č.2 pre 2. a 3. tlakové pásmo) , s pokračovaním do obce Richnava k vodojemu č.3 (pre existujúce a navrhované funkčné plochy v obci Richnava a Kluknava v 1. tlakovom pásme) lokalizovaného severne

nad obcou a s pokračovaním pozdĺž jestvujúcich a navrhovaných poľných ciest k vodojemom č.4 a č.5 lokalizovaným v k.ú. Hrišovce (pre 2. a 3. tlakové pásmo). Pre plochy jestvujúce a navrhované v 2. tlakovom pásme v obci Kluknava navrhujeme umiestniť samostatný vodojem č.6 na k.ú. Kluknava zásobovaný prívodným potrubím „Krompašského skupinového vodovodu“ odbočujúcim z navrhovanej trasy prívodného potrubia k vodojemu č.3 v juhovýchodnej časti z.ú.o. Richnava.

Dimenzie prívodných potrubí a veľkosť ATS sa upresnia v ďalšom stupni PD.

Pri výpočte potreby vody sa vychádza z Vyhlášky č.684/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií:

- Potreba vody v súčasnosti:

Obec Richnava:

bytový fond (3000 obyvateľov):

- priemerná denná $Q_p = 3\,000 \times 0,135 = 405\text{m}^3\text{d}^{-1}$

občianska a technická vybavenosť:

- priemerná denná $Q_p = 3\,000 \times 0,025 = 71\text{m}^3\text{d}^{-1}$

V ÚPN-O sa počíta pri zásobovaní obyvateľov pitnou vodou s počtom obyvateľov v r. 2040 v obci Richnava 6400. V obci Kluknava sa počíta s návrhovým stavom 2000 obyvateľov a v obci Hrišovce 700 obyvateľov.

- Potreba vody pre navrhovaný stav:

(samostatne pre obec Richnava) :

bytový fond:

- priemerná denná $Q_p = 6400 \times 0,135 = 864\text{m}^3\text{d}^{-1}$

občianska a technická vybavenosť:

- priemerná denná $Q_p = 6400 \times 0,04 = 256\text{m}^3\text{d}^{-1}$

Potreba vody celkom:

- priemerná denná potreba vody $Q_p = 1120\text{m}^3\text{d}^{-1}$

- maximálna denná potreba vody $Q_m = Q_p \times 1,4 = 1568\text{m}^3\text{d}^{-1}$

- Potreba vody pre navrhovaný stav:

(samostatne pre obec Kluknava) :

bytový fond:

- priemerná denná $Q_p = 2000 \times 0,135 = 270\text{m}^3\text{d}^{-1}$

občianska a technická vybavenosť:

- priemerná denná $Q_p = 2000 \times 0,025 = 50\text{m}^3\text{d}^{-1}$

Potreba vody celkom:

- priemerná denná potreba vody $Q_p = 320\text{m}^3\text{d}^{-1}$

- maximálna denná potreba vody $Q_m = Q_p \times 1,6 = 512\text{m}^3\text{d}^{-1}$

- Potreba vody pre navrhovaný stav:

(samostatne pre obec Hrišovce) :

bytový fond:

- priemerná denná $Q_p = 700 \times 0,135 = 94,5\text{m}^3\text{d}^{-1}$

občianska a technická vybavenosť:

- priemerná denná $Q_p = 700 \times 0,015 = 10,5\text{m}^3\text{d}^{-1}$

Potreba vody celkom:

- priemerná denná potreba vody $Q_p = 105\text{m}^3\text{d}^{-1}$

- maximálna denná potreba vody $Q_m = Q_p \times 2 = 210\text{m}^3\text{d}^{-1}$

Na k.ú obce Richnava sú navrhované tri vodojemy v troch tlakových pásmach na zabezpečenie potrebných tlakových pomerov v rozvážacích potrubíach pre riešené katastrálne územie.

Vodojem č.1 v lokalite „Ružakovec“ pre navrhované a jestvujúce funkčné plochy v tejto lokalite je navrhovaný v 3. tlakovom pásme (s dolnou hranicou 440,00 a hornou hranicou 480,00 m n.m.) s lokalizáciou ATS zabezpečujúcou vhodné tlakové pomery aj pre obytné plochy navrhované v tejto lokalite nad hornou hranicou tlakového pásma .

Vodojem č.2 v lokalite „Ružakovec“ pre navrhované a jestvujúce funkčné plochy v tejto lokalite je navrhovaný v 2. tlakovom pásme (s dolnou hranicou 400,00 a hornou hranicou 440,00 m n.m.). Plochy nachádzajúce sa v 1. tlakovom pásme (s hornou hranicou 400,00 m n.m.) v lokalite „Ružakovec“ budú zásobované rozvádzacím vodovodom z vodojemu č.3 zásobujúceho vodou obec Richnava v 1. tlakovom pásme.

Vodojem č.3 na k.ú. obce Richnava je navrhovaný pre jestvujúce a navrhované funkčné plochy v obci Richnava a aj obec Kluknava - v 1. tlakovom pásme (s dolnou hranicou 360 m n.m. a hornou hranicou 400,00 m n.m.).

Vodojemy č. 4 a č. 5 situované v k.ú. Hrišovce sú navrhované pre jestvujúcu a navrhovanú zástavbu tejto obce v dvoch tlakových pásmach a vodojem č. 6 je situovaný v k.ú. Kluknava pre navrhovanú zástavbu obce Kluknava nad hornou hranicou 1. tlakového pásma (nad 400 m n.m.).

Na základe vyššiespomenutých skutočností minimálne veľkosti vodojemov riešených na k.ú. Richnava pre návrhový stav počtu obyvateľov v r. 2040 sú nasledovné:

Vodojem č.1 s kótou dna 500,00 m n.m

zásobujúci cca 650 obyv. obce Richnava, t.j. 10% z Q_m :

Maximálna denná potreba vody : $Q_m = 174 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$

Min. veľkosť vodojemu č.1 : $V1 = 174 \times 0,6 = \text{min. } 104 \text{ m}^3$

Navrhovaná kapacita vodojemu : $1 \times 10 \text{ m}^3$

Vodojem č.2 s kótou dna 460,00 m n.m

zásobujúci cca 3050 obyv. obce Richnava, t.j. 48% z Q_m :

Maximálna denná potreba vody : $Q_m = 736 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$

Min. veľkosť vodojemu č.2 : $V2 = 736 \times 0,6 = \text{min. } 442 \text{ m}^3$

Navrhovaná kapacita vodojemu : $2 \times 250 \text{ m}^3$

Vodojem č.3 s kótou dna 420,00 m n.m.

zásobujúci cca 2 700 obyv. obce Richnava, t.j. 42% z Q_m + 1350 obyv. obce Kluknava, t.j. 68 % z Q_m :

Maximálna denná potreba vody : $Q_m = 658 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1} + 512 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1} = 1170 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$

Min. veľkosť vodojemu č.3 : $V3 = 1170 \times 0,6 = \text{min. } 702 \text{ m}^3$

Navrhovaná kapacita vodojemu : $2 \times 150 \text{ m}^3 + 2 \times 250 \text{ m}^3$

Katastrálnym územím obce Richnava prechádza navrhovaná trasa prívodného potrubia do vodojemu navrhovaného v súbehu s výtlačným kanalizačným potrubím navrhovaným v projekte „Vodovody a kanalizácie Spiša a Tatier - stavba 7.02 Kluknava- Výstavba novej stokovej siete“.

12.2.2. Odvádzanie odpadových vôd

❖ Odvádzanie splaškových vôd

• Súčasný stav

V súčasnej dobe nemá obec Richnava vybudovanú kanalizáciu ani čistiareň odpadových vôd (ďalej len ČOV). Splaškové odpadové vody v obci sú v súčasnosti odvádzané do individuálnych žúmp, príp. septikov, ktorými sú vybavené aj budovy občianskej vybavenosti. Časť splaškových odpadových vôd je vypúšťaná do cestných rigolov zaústených do povrchových vodných tokov.

Stav v odvádzaní splaškových odpadových vôd je nevyhovujúci a spôsobuje zhoršenie kvality podzemných vôd.

Všetky doteraz vypracované prípravné projekty vrátane predchádzajúceho ÚPN-O z r. 2004 navrhovali riešiť odvádzanie splaškových vôd z obce Richnava výtlačkom do ČOV v Krompachoch.

• Návrh riešenia

Obec Richnava, ako aj susedné obce Kluknava a Hrišovce ležia na území nižšiepoloženom ako je ČOV v Krompachoch. Predpokladaný nárast počtu obyvateľstva v týchto obciach v návrhovom období v r. 2040 je spolu 9100 obyvateľov, z toho v obci Richnava 6400, v obci Kluknava 2000, v obci Hrišovce 700. Súčasne s nárastom počtu bytových jednotiek dôjde k rozšíreniu plôch občianskej a technickej vybavenosti, nezávadnej výroby, ako aj plôch športu a rekreácie.

V ÚPN-O navrhujeme riešiť odvádzanie splaškových vôd pre jestvujúcu aj navrhovanú zástavbu prioritne gravitačným spôsobom z materiálu PVC profilu DN 300-500 mm (nevyhnutné miesta prečerpávania, ako aj dimenzie potrubí sa upresnia v ďalších stupňoch PD) a s riešením lokalizácie vlastnej čistiarne odpadových vôd ČOV (s ochranným pásmom 50m), do ktorej budú odvádzané gravitačne aj splaškové vody z obce Hrišovce (príp. aj obce Kluknava) okrem plôch nezávadnej výroby nachádzajúcich sa v blízkosti ČOV Krompachy, ktorých splašky budú gravitačne odvádzané do ČOV Krompachy (s ochranným pásmom 100 m).

ÚPN-O Richnava rešpektuje koridor pre odvádzanie splaškových vôd z obce Kluknava, ktoré je riešené v projekte „Vodovody a kanalizácie Spiša a Tatier - stavba 7.02 Kluknava-Výstavba novej stokovej siete“ kombináciou gravitačnej a tlakovej splaškovej kanalizácie s odvedením splaškových vôd cez k.ú. Richnava výtlačným potrubím do ČOV Krompachy.

ÚPN-O Richnava umožňuje riešenie odvádzania splaškových vôd kombináciou gravitačnej a tlakovej splaškovej kanalizácie s odvedením splaškových vôd výtlačným potrubím do ČOV Krompachy v súbehu s výtlačným potrubím rezervovaným pre obec Kluknava v projekte „Vodovody a kanalizácie Spiša a Tatier - stavba 7.02 Kluknava-Výstavba novej stokovej siete“.

• **Určenie množstva splaškových odpadových vôd**

Množstvá splaškových odpadových vôd vychádzajú z potrieb vody.

Pri výpočte potreby vody sa vychádza z Vyhlášky č.684/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií:

- Maximálne denné množstvo splaškových odpadových vôd je dimenzované aj na odvádzanie splaškových vôd pre obec Hrišovce a predstavuje :

$$Q_d = 1778 \text{ m}^3 \cdot \text{d}^{-1}$$

Veľkosť ČOV bude pre 7100 EO. Vzhľadom na lokalizáciu navrhovanej ČOV v z.ú.o. Richnava je potrebné v ďalšom stupni PD uvažovať s uzavretou stavbou s návrhom na riešenie opatrení v konštrukcii stavby tak, aby boli eliminované pachy vyvedením odvetrania nad strechu, príp. so sorbciou pachov a pod., ako aj adekvátnou protipovodňovou ochranou, ak by k výstavbe došlo pred realizáciou ľavobrežnej ochrannej hrádze na vodnom toku Hornád. Ochranné pásmo tejto ČOV za splnenia vyššieuvedených podmienok bude 50m.

V ďalšom stupni PD - pri konkrétnom riešení ČOV- je potrebné zabezpečiť, aby vyčistené odpadové vody boli vypúšťané do recipientu s dostatočným prietokom vody preukázaným dokladmi relevantnej organizácie (SHMÚ, SVP) a navrhnuť tak, aby boli dodržané emisné limity znečistenia vo vypúšťaných odpadových vodách v súlade s platnou legislatívou a imisné limity znečistenia v povrchovom toku v súlade s požiadavkami NV SR č.269/2010 Z.z. príloha č.6, časť A.1 a príloha č.5. Pri výstavbe objektu ČOV je potrebné zabezpečiť protipovodňovú ochranu na prietok Q100-ročnej veľkej vody .

Rovnocennou možnosťou odvádzania splaškových vôd pre obec Richnava je tlaková splašková kanalizácia s vyústením do ČOV Krompachy s čerpacími stanicami a gravitačnou stokovou sieťou v spoločnom koridore s verejným vodovodom.

Do doby vybudovania splaškovej kanalizácie v obci Richnava je potrebné v súlade s §36 odst.3 vodného zákona riešiť akumuláciu produkovaných splaškových vôd a osobitných odpadových vôd v nepriepustných žumpách so zabezpečením ich zmluvného vývozu na ČOV s dostatočnou hydraulickou a látkovou kapacitou vybavenou nádržou na zvoz žumpových vôd a prevádzkovanú odbornou spôsobilým subjektom. Prevádzkovanie septikov je v rozpore s platným vodným zákonom a je potrebné nahradiť tieto septiky vodotesnými žumpami zodpovedajúcej kapacity.

❖ **Odvádzanie dažďových vôd**

Vzhľadom k tomu, že v ÚPN-O sa uvažuje iba so splaškovou kanalizáciou, navrhujeme dažďové vody odvádzať z terénu cestnými priekopami a navrhovanými rigolmi (osadenými vodomilnou zeleňou) do miestnych potokov. Pri podrobnejšom riešení je nevyhnutné zaradiť pred vyústením do potokov sedimentačné nádrže.

Pri realizácii parkovísk a pri realizácii navrhovaných ciest bude potrebné umiestniť lapače olejov na likvidovanie znečistenia zaolejovaných splachov z komunikácií a parkovísk z dôvodu ochrany vodných tokov.

Pri rozširovaní ciest, či budovaní chodníkov nad týmito priekopami či rigolmi (v najnevyhnutnejších prípadoch - pri stiesnených priestorových pomeroch) bude potrebné vybudovať dažďovú kanalizáciu s čo najväčším priemerom (upresní sa v ďalšom stupni PD) vyúsťujúcu do retenčných jazierok (ich lokalizácia sa upresní v ďalšom stupni PD), príp. v zmysle platnej legislatívy do recipientov- miestnych potokov.

Plochy výroby budú mať vypracovaný a schválený havarijný plán podľa zákona 364/2004 o vodách a vyhlášky 100/2005 Z. z.. Skladovanie a manipulácia so škodlivými látkami sa bude vykonávať v súlade s ustanoveniami vodného zákona č.364/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Problémy spôsobované prívalovými vodami navrhujeme riešiť komplexne v zmysle opatrení navrhovaných v kapitole č. 10- ochrana pred povodňami.

12.2.3. Vodné toky

• Súčasný stav

Katastrálnym územím obce preteká vodohospodársky významný vodný tok Hornád a jeho ľavostranné prítoky Slatvinka, Zlatník, Jaseňovec, dva bezmenné ľavostranné prítoky v obci vedené zväčša v potrubiach a bezmenný pravostranný prítok pretekajúci rómskou osadou. V správe SVP, š.p. je vodohospodársky významný vodný tok Hornád, potok Zlatník v úseku rkm 0,000-3,200, potok Slatvinka a bezmenný ľavostranný prítok Hornádu (rkm zaústenia cca 94,640). Vodné toky (Hornád a jeho prítoky) sú značne znečistené z dôvodu absencie splaškovej kanalizácie, ako aj absencie vodotesných žump (predovšetkým v rómskych osadách).

V r. 2015 bol ukončený projekt „Mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika vodných tokov Slovenska“, v rámci ktorého sú pre vodný tok Hornád v rkm 93,200 – 75,200 (geografická oblasť Richnava) spracované mapy povodňového ohrozenia (MPO) a mapa povodňového rizika (MPR) v M 1:10 000. MPO sú vypracované pre oblasti s významným povodňovým rizikom, pričom zobrazujú rozsah povodne s rôznou pravdepodobnosťou výskytu, hĺbku vody resp. rýchlosť jej prúdenia.

Do ÚPN-O Richnava bola prevzatá v grafickej časti záplavová čiara Q100- ročných vôd, ktorej priebeh bude prehodnotený po výstavbe protipovodňových opatrení navrhovaných v pláne manažmentu povodňového rizika čiastkového povodia Hornádu.

Ďalej bola do ÚPN-O prevzatá dokumentácia projektu stavby „Úprava vodného toku Slatvinka- opatrenie na zlepšenie protipovodňovej ochrany v obci Richnava“ vypracovaná firmou Druprojekt Prešov v r. 2010, aj keď je v rozpore s požiadavkou ŠOP Slovenský raj na ochranu meandrovitej dolnej časti vodného toku Slatvinka.

• Návrh

Pre výkon správy vodných tokov je potrebné v zmysle §49 zákona č.364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov ponechať nezastavaný prístup v šírke 10m pozdĺž oboch brehov Toku Hornád a 5m pozdĺž brehov ostatných vodných tokov a ich prítokov.

Výstavba na plochách navrhovaných v záplavovom území vymedzenom záplavovou čiarou na Q100- ročné vody môže byť realizovaná na ľavom brehu vodného toku Hornád až po výstavbe ľavobrežnej ochrannej protipovodňovej hrádze. Do ukončenia realizácie tejto hrádze musia byť v území vymedzenom záplavovou čiarou rešpektované obmedzenia

využitia územia v zmysle §20 zákona č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov.

Nakoľko priebeh záplavovej čiary pre prietok Q100-ročnej veľkej vody toku Hornád zasahuje do veľkej časti zastavaného územia obce Richnava, bolo potrebné navrhnuť účinné protipovodňové opatrenia, ktoré by zabránili možným škodám na týchto pozemkoch.

V „Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu“ je na k.ú. obce Richnava na zníženie povodňového rizika pri extrémnych situáciách navrhovaná ľavostranná ochranná hrádza toku Hornád v rkm 93,200- 95,000.

V ÚPN-O je navrhnuté vybudovanie pravostrannej ochrannej hrádze v západnej časti k.ú. o. na ochranu ČOV Kropachy a zabránenie potencionalnej hrozbe kontaminácie vôd vo vodnom toku Hornád z environmentálnej záťaže SN (003) Kropachy - Halňa, skládka priemyselného odpadu, EZ s vysokou prioritou (K>65), B potvrdená environmentálna záťaž, C sanovaná, rekultivovaná, ktorá čiastočne zasahuje do k.ú. obce Richnava v jej západnej časti.

„ Významné miesto v riešení retencie vody v poľnohospodárskej krajine má OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE , EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Zelená infraštruktúra – Zveľaďovanie prírodného kapitálu Európy /*COM/2013/0249 final*/.

Zelená infraštruktúra je úspešne vyskúšaný nástroj na zabezpečenie ekologických, ekonomických a spoločenských prínosov **prostredníctvom prirodzených riešení s predchádzaním využívania infraštruktúry, ktorej budovanie je nákladné, keď príroda môže často poskytnúť lacnejšie, trvalejšie riešenia, z ktorých mnohé vytvárajú miestne pracovné príležitosti.**

Zelená infraštruktúra je založená na zásade, že ochrana a zveľaďovanie prírody a prírodných procesov a mnohé prínosy, ktoré príroda poskytuje ľudskej spoločnosti sa vedome začleňujú do priestorového plánovania a územného rozvoja....

...technické opatrenia by mali riešiť extrémny, kde je už príroda nepostačujúca....“

(Zdroj: „Plán manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu“ - str. 124)

Z „Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu“ sú vybraté **preventívne opatrenia na dosiahnutie cieľov plánu manažmentu povodňového rizika** na lesnej pôde, na poľnohospodárskej pôde, na vodných tokoch a v urbanizovaných priestoroch zamerané na zadržiavanie vody v území (uvedené v kapitole 10.3. tejto správy), ktoré ÚPN-O Richnava navrhuje rešpektovať, príp. doplniť. **Návrhy preventívnych protipovodňových opatrení podľa plánu manažmentu povodňového rizika sú považované za dôvod na nariadenie pozemkových úprav.**

Dokumentáciu projektu stavby „Úprava vodného toku Slatvinka- opatrenie na zlepšenie protipovodňovej ochrany v obci Richnava“ vypracovanú firmou Druprojekt Prešov v r. 2010 je v úseku severne od existujúcej mostnej konštrukcie nad potokom Slatvinka v z.ú.o. doporučené pri realizačnom projekte zmeniť v úseku severne od mostnej konštrukcie trasovaním tejto úpravy smerom západným (oddialenie od cesty III. triedy) , nakoľko navrhovaným skrátením dĺžky vodného toku zrušením jeho meandrov dôjde k zvýšeniu kinetickej energie vody , ktorá nesprávnym smerovaním môže spôsobiť pri privalových dažďoch ohrozenie stability cestného telesa cesty III. triedy III/3270 vedúcej do Hrišoviec , ako aj stability mostnej konštrukcie nad vodným tokom Slatvinka v z.ú.o. Richnava.

Z hľadiska ochrany vôd pred znečistením je potrebné:

- výstavbu navrhovaných funkčných plôch v ďalšom stupni PD podmieniť vybudovaním technickej vybavenosti (predovšetkým vodovodu a delenej kanalizácie);
- zabezpečiť a realizovať opatrenia na čo najväčšie zadržanie odtoku zrážkových vôd v celom k.ú. obce – vodozadržným hospodárením na poľnohospodárskej pôde, na lesnej pôde, ako aj na vodných tokoch (vid' kapitola č. 10 tejto správy- časť ochrana pred povodňami) v súlade s OZNÁMENÍM KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU,

RADE, UERÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Zelená infraštruktúra- zveľaďovanie prírodného kapitálu Európy /*COM/2013/0249 final*/ - podrobnejšie informácie vid' kapitola 10.3. tejto správy;

- v z.ú. o. odvádzanie vôd z povrchového odtoku z objektov pri navrhovanej zástavbe riešiť zadržiavaním vody v nádržiach a využívaním na polievanie záhrad a pod. , príp. samostatnou dažďovou kanalizáciou s vyústením do recipientu s dostatočnou prietokovou kapacitou koryta pri súčasnom rešpektovaní platnej legislatívy;
- v ďalšom stupni PD - pri konkrétnom riešení ČOV- je potrebné zabezpečiť, aby vyčistené odpadové vody boli vypúšťané do recipientu s dostatočným prietokom vody preukázaným dokladmi relevantnej organizácie (SHMÚ, SVP) a navrhnúť tak, aby boli dodržané emisné limity znečistenia vo vypúšťaných odpadových vodách v súlade s platnou legislatívou;
- do doby vybudovania splaškovej kanalizácie v obci Richnava je potrebné v súlade s §36 odst.3 vodného zákona riešiť akumuláciu produkovaných splaškových vôd a osobitných odpadových vôd v nepriepustných žumpách so zabezpečením ich zmluvného vývozu na ČOV s dostatočnou hydraulickou a látkovou kapacitou vybavenou nádržou na zvoz žumpových vôd a prevádzkovanú odborne spôsobilým subjektom. Prevádzkovanie septikov je v rozpore s platným vodným zákonom a je potrebné nahradiť tieto septiky vodotesnými žumpami zodpovedajúcej kapacity;
- z hľadiska ochrany pred znečisťovaním navrhujeme pravostranný prítok Hornádu pretekajúci osadou „Ružakovec“ v navrhovanom zastaviteľnom území viesť v potrubí s dostatočnou dimenziou na Q100 pod navrhovanou miestnou prístupovou komunikáciou (dimenzia sa upresní v ďalšom stupni PD) .

12.3. Zásobovanie vykurovacím plynom

• Súčasný stav

Katastrálnym územím obce Richnava prechádza vetva distribučného VTL plynovodu DN 300 OCL tlakovej úrovne 4 MPa. Z tohto plynovodu je napojená vetva distribučného VTL plynovodu DN 150 OCL tlakovej úrovne 4 MPa smer Kropachy a regulačná stanica (RS) Richnava slúžiaca pre zásobovanie distribučnej siete obce Richnava a Hrišovce s výkonom 1200 m³ / hod., ktorá sa nachádza v ochrannom pásme 110kV vzdušného vedenia elektrickej energie v obytnej zástavbe a v bezprostrednej blízkosti jediného prístupu do koncovkej obce Hrišovce- cesty III. triedy III/3270.

V juhozápadnej časti k.ú. o. západne od z.ú.o. sa nachádza zariadenie anódovej ochrany, ktorého bezpečnostné pásmo (150m) zasahuje do súčasne zastavaného územia obce a obmedzuje rozvoj obce v tejto lokalite. V bezpečnostnom pásme

V obci je vybudovaná STL distribučná sieť tlakovej úrovne 100 kPa z materiálu PE. Lokalita medzi železničnou traťou a riekou je zásobovaná z distribučnej siete obce Kluknava tlakovej úrovne STL 100 kPa z materiálu PE a oceľ.

Súčasný stav v zásobovaní plynom je vyhovujúci. Plynovodná sieť vrátane regulačnej stanice a prívodného potrubia je kapacitne pre súčasný stav vyhovujúca.

• Určenie potrieb plynu

Potreby plynu pre obyvateľstvo počítajú s navrhovaným počtom 6400 obyvateľov a počtom b.j. 1685 nasledovne :

- hodinová $Q_p = 1685 \text{ domov} \times 1,5 \text{ m}^3\text{h}^{-1} = 2\,527,50 \text{ m}^3\text{h}^{-1}$
- ročná $Q_r = 1685 \text{ domov} \times 2425 \text{ m}^3 = 4\,086,125 \text{ tis m}^3$.

Pri prepočte boli použité vstupné údaje uvedené v Technických podmienkach prevádzkovateľa distribučnej siete zverejnené na www.spp-distribucia.sk.

Potreby pre vybavenosť sú predpokladané v množstve 10-20% z potrieb pre obyvateľstvo.

Z uvedeného vyplýva potreba zvýšenia kapacity regulačnej stanice plynu VTL/STL.

• Návrh

Plynovodnú STL sieť navrhujeme rozšíriť na celé riešené územie v k.ú. obce Richnava. Rozšírenie plynovodnej siete bude budované súbežne s výstavbou nových lokalít z rúr PE

profilov D63 (výnimočne 50) - 150mm (dimenzie STL plynovodu je potrebné navrhnuť na základe hydraulického posúdenia siete v ďalšom stupni PD pre jednotlivé lokality).

Regulačná stanica (RS) je na základe určenia potrieb plynu v návrhovom období kapacitne nepostačujúca. Ku kapacite distribučnej siete a lokalizácii nových RS sa SPP opätovne vyjadrí v ďalších stupňoch riešenia výstavby v obci na základe aktuálneho stavu požiadaviek pre zásobovanie zemným plynom pre jednotlivé lokality. Pri potrebe zvýšenia kapacity RS doporučujeme zmeniť lokalizáciu existujúcej RS mimo obytné územie – jej lokalizáciu a kapacitu posúdi oddelenie prevádzky SPP-D na základe požiadavky obce a stanoví podmienky jej realizácie.

Zástavbu obce pozdĺž trasy bezpečnostného pásma (BP) distribučného VTL plynovodu DN300, PN 4 MPa (20m) vedúceho do regulačnej stanice plynu VTL/STL (s BP 50m) v severozápadnej časti obce je z bezpečnostného hľadiska potrebné v podrobnejších stupňoch PD navrhnuť tak, aby objekty boli chránené - napr. pásmom zelene (záhrad) , či realizáciou zemného valu na vlastnom pozemku umiestneným súbežne s trasou VTL plynovodu a pod..

Poľnú cestu na parc.č. 2078 (reg.“C“) trasovanú nad VTL plynovodom DN 300 OCL/4 MPa v západnej časti obce Richnava smerom na obec Kaľava v ÚPN-O doporučujeme z bezpečnostných dôvodov pretrasovať mimo bezpečnostné pásmo tohto VTL plynovodu pozdĺž potoka Jaseňovec (smerný regulatív). Podľa ustanovenia §79 odst.5 a 6 a ustanovenia §80 ost.4 zákona č.251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov , zriaďovať stavby v ochrannom pásme a bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia a vykonávať činnosti v ochrannom pásme plynárenského zariadenia možno len po predchádzajúcom súhlase prevádzkovateľa siete a za podmienok ním určených v odpovedi na individuálne žiadosti, ktorých vzor je zverejnený na webovom sídle SPP- Distribúcia : www.spp-distribucia.sk.

12.4. Zásobovanie elektrickou energiou

• Súčasný stav

Katastrálnym územím obce (jeho severovýchodnou časťou) prechádza nadzemné elektrické vedenie nadradenej sústavy prevádzkované a vo vlastníctve SEPS a.s. Bratislava -VVN 220 kV (V273 Sučany- Lemešany).

Ďalšie vedenia VVN 110 kV prechádzajú katastrálnym územím obce, pričom 110 kV vedenie č.6727 Krompachy- Margecany križuje aj zastavané územie obce Richnava v jeho západnej časti a v lokalite Zlatník.

Samotná obec je napojená na elektrizačnú sústavu prostredníctvom 22 kV vzdušného vedenia č. 204 Krompachy- Prakovce s napájaním z rozvodne ES Krompachy, vedúceho súbežne so spomínaným 110 kV vedením Krompachy- Margecany a 22 kV vedením č. 217.

Z 22 kV vedenia č. 204 sa na k.ú. obce Richnava napája 9 transformovni 22/0,4 kV, z toho 6 zásobuje elektrickou energiou obec (5 transformovni je vedených v obci Richnava, 1 transformovňa vedená v obci Kluknava napriek skutočnosti, že sa nachádza na k.ú. Richnava) , 2 zásobujúce hospodársky dvor a 1 zásobujúca elektrickou energiou ČOV.

NN vedenie v obci je takisto vzdušné, umiestnené je na betónových a drevených stožiaroch.

Verejné osvetlenie tvoria výbojkové svietidlá upevnené na výložníkoch a stĺpoch sekundárneho vedenia elektrickej energie , ako aj na sadových stĺpových svietidlách s káblovým rozvodom. Ovládací systém je automatický s časovým spínaním.

• Návrh

V ÚPN-O je v severovýchodnej časti katastrálneho územia obce Richnava rezervované územie pre perspektívne umiestnenie plánovaného 2x400 kV vedenia ZVN v koridore existujúceho 220 kV vedenia V273 v zmysle požiadaviek SEPS, schválených Zmien a doplnkov ÚPN VÚC Košického kraja z r. 2014 a v zmysle Zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pozemky v ochrannom pásme VVN vedení nie sú zaradené ako stavebné.

Jestvujúce aj navrhované vzdušné vedenia VN a VVN elektrickej energie navrhujeme zabezpečiť osadením zábran proti dosadaniu vtáctva (ochrana ornitofauny).

V ÚPN- O je navrhnuté realizovať zmenu vzdušného elektrického vedenia VN 22 kV v trase vedenej lesnými pozemkami s veľkým sklonom terénu na káblové uložené v zemi pozdĺž navrhovanej lesnej cesty bez potreby veľkých ochranných pásiem vo svahu po ľavej strane potoka Slatvinka v blízkosti k.ú. Hrišovce z dôvodu eliminácie príčin vzniku svahovodeformačného územia.

V ÚPN-O je navrhované pretrasovanie vzdušného elektrického vedenia VVN 110 kV v severovýchodnej časti katastrálneho vedenia mimo navrhované územie Natura 2000 SKUEV Čierna hora terénom s menšou svahovitosťou z dôvodu zabránenia vzniku svahových deformácií .

Ďalej navrhujeme, aby obec požiadala pôdnu službu na vypracovanie návrhu opatrení v zmysle §4 odsek 2) a 3c) Zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nakoľko v trasách vedení VVN , resp. v ich ochranných pásmach došlo k degradácii poľnohospodárskej pôdy spôsobujúcej vodnú a pôdnu eróziu na katastrálnom území obce Richnava.

Zásobovanie obce Richnava elektrickou energiou bude riešené v rámci existujúcej siete, rekonštrukciou jestvujúcich 22/0,4 kV transformovní, výstavbou nových transformovní, rekonštrukciou časti sekundárnych rozvodov a výstavbou nových NN rozvodov v rámci riešenia nových rozvojových plôch.

Pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie sú vytypované miesta nových transformovní a trás 22 kV vedení. Vzdušné vedenia VVN, ako aj VN po okraje zastavaného územia budú opatrené zariadeniami na ochranu ornitofauny. V navrhovanom zastavanom území obce navrhujeme vedenia VN 22 kV realizovať káblami v zemi v zmysle Zákona č. 251/2012 Z. z. - §45 bod 1/ a 2/ .

Z nových transformovní budú napojené jednotlivé funkčné plochy, pričom je nutné počítať s prepojením nových trafostaníc na jestvujúcu distribučnú NN sieť obce. Plochy nezávadnej výroby navrhovanej sú situované tak, aby bolo možné ich napájanie z trafostaníc podľa požadovaného odberu, účelu, charakteru a technológie nezávadnej výroby.

Celkový navrhovaný počet obyvateľov obce Richnava v návrhovom roku 2040 je cca 6 400 obyvateľov. Inžinierske siete sú dimenzované na celkový navrhovaný počet obyvateľov. aj keď na k.ú. obce Richnava sa počíta s návrhom plôch určených na bývanie len pre časť lokalizovanú na k.ú. Richnava , t .j. s 2050 obyvateľmi (530 b.j.) v návrhovom roku, nakoľko väčšia časť obytných plôch sa nachádza na k.ú. Kluknava.

Z hľadiska zásobovania elektrickou energiou bude bytová výstavba riešená v stupni elektrizácie „A“ podľa STN 33 2130 (tarifa D1,D2 - VSD a.s.).

Súčasne s výstavbou bytov navrhujeme rozšírenie plôch občianskej a technickej vybavenosti a nezávadnej výroby.

Podielové zaťaženie bytového odberu bude nasledovné:

$$P_{bl.} = S_{bl.} \cdot n_l = 1685 \text{ b.j.} \times 1,5 \text{ kW} = 2527,50 \text{ kW}$$

Pre navrhované zariadenia občianskej vybavenosti bude nárast podielového zaťaženia v čase maxima približne (upresní sa v ďalších stupňoch PD) nasledovný:

$$P_{vyb.l.} = 350 \text{ kVA} .$$

Pre pokrytie uvedeného podielového zaťaženia bude potrebný transformačný výkon (účinník 0,98, max.zaťaženie transformátora 80%) :

$$P_T = (1042,50 / 0,98 + 350) / 0,8 = 3661,35 \text{ kVA (min.)}.$$

Pre zabezpečenie rovnomerného a spoľahlivého zásobovania elektrickou energiou navrhujeme rekonštruovať existujúce transformačné stanice výmenou za kioskové, ktoré slúžia na napojenie distribučnej siete, podľa ich typu - na inštalovaný výkon do 400 kVA (podľa konkrétnych požiadaviek) a postaviť v obci nové transformačné stanice o výkone do 400 kVA a napojiť ich 22 kV zemným káblovým vedením v zmysle Zákona č. 251/2012 Z. z. - §45 bod 1/ a 2/.

Ďalej navrhujeme demontovať časť pôvodných vzdušných prípojok 22 kV (v zastaviteľnom území obce), čím sa uvoľní priestor pre výstavbu a dotknuté časti prípojky navrhujeme nahradiť zemným káblovým vedením. Podzemné káblové elektrické vedenie navrhujeme zrealizovať v navrhovanom komunikačnom priestore pred (medzi) obytnými parcelami.

Distribučnú sieť NN v celej obci Richnava, ako aj rozvod verejného osvetlenia a miestneho rozhlasu navrhujeme riešiť zemným káblovým vedením trasovaným v uličných koridoroch a iných verejných priestoroch.

Trasy jednotlivých vedení a umiestnenie transformačnej stanice zakreslené v ÚPN-O sú orientačné, upresnia sa v ďalších stupňoch PD. V prípade riešenia konkrétneho záujmového územia je potrebné požiadať o vyjadrenie k existencii sietí na predpísanom formulári VSD, a.s, kde sa upresní trasa a umiestnenie TS.

12.5. Telekomunikácie

• Súčasný stav

Katastrálnym územím obce Richnava prechádzajú telekomunikačné káble ŽSR popri železničnej trati a diaľkový optický telekomunikačný kábel, ktorý je umiestnený v súbehu s cestou II. triedy II/547 južne od zastavaného územia obce. Pevnú telefónnu sieť na území obce prevádzkuje T-Com. Telekomunikačné rozvody v obci sú vedené kombinovane podzemným aj nadzemným vedením a napojené sú prostredníctvom miestneho telefónneho obvodu (MTO) Kropachy, ktorý je súčasťou primárneho obvodu (PO) Spišská Nová Ves.

V DÚR Modernizácia železničnej trate Žilina - Košice, úsek trate Kropachy(mimo)-Kysak pre rýchlosť 160 km/h je navrhovaná lokalizácia BTS v blízkosti navrhovanej železničnej zastávky Richnava.

• Návrh

Z hľadiska telekomunikačných vedení navrhujeme v ÚPN-O rozšírenie miestnej telefónnej siete riešiť úložnými káblami s kapacitou umožňujúcou 100 % telefonizáciu bytov - $P_p = 1685$ max.

Občianska vybavenosť = 50% z P_p bytových jednotiek.

Celkový navrhovaný počet $P_p + P_p = 2500$ max.

Miestne telefónne vedenia existujúce navrhujeme zrekonštruovať a viesť káblami v zemi (zo strany obce bude potrebné upovedomiť správcu siete o plánovaných rozkopávkach v obci z dôvodu možnosti pripoloženia a rozšírenia miestnej telefónnej siete).

Takisto navrhované miestne telefónne rozvody k navrhovaným plochám bývania, občianskej vybavenosti, športu a pod. navrhujeme realizovať ako kábelové uložené v zemi. Súbežne s káblovými rozvodmi navrhujeme uložiť paralelné kábelové chráničky pre dodatočné uloženie metalických a optických vedení, a to aj pre alternatívnych telekomunikačných operátorov.

Lokalizáciu MAKRO BTS navrhovanej v blízkosti navrhovanej železničnej zastávky Richnava, ktorej negatívne účinky na plochy existujúcej obytnej zástavby sú od cca 50m do cca 500m veľmi silné, navrhujeme prehodnotiť, vypracovať vyhladávaciu štúdiu pre zmenu jej lokalizácie, resp. je potrebné zväžiť negatívne biologické účinky elektromagnetického žiarenia vežovej MAKRO BTS základňovej stanice a nahradiť ju použitím systému PICO a MICKRO staníc s výkonom 10- 1000 krát menším, takže obyvatelia obce nebudú trvale v rizikových zónach, ktoré môžu predstavovať možné zdravotné riziká.

13) Návrh koncepcie starostlivosti o životné prostredie

Súčasný stav životného prostredia v obci Richnava je výsledkom antropogénnej činnosti v danom území a jeho širšom okolí, ktorá zasiahla do všetkých zložiek životného prostredia (a síce: vody, pôdy, ovzdušia a bioty).

Územie katastra obce Richnava bolo zaradené do ohrozenej a osobitne sledovanej Strednospišskej oblasti so silne až extrémne narušeným životným prostredím. Dlhodobo bolo znečisťované z prevádzok banských, úpravárenských a spracovateľských závodov na ťažbu a spracovanie farebných kovov v Slovinkách a Krompachoch. Je ovplyvňované negatívnymi zásahmi a vplyvmi súvisiacimi s odpadovým hospodárstvom, znečisťovaním vodných zdrojov, extrémne znečisteným ovzduším a jeho vplyvom na poľnohospodársku výrobu, rekultiváciami a absenciou tradičného obhospodarovania plôch. Najvýznamnejším zdrojom znečistenia v tomto území sú aj v súčasnosti priemyselne prevádzky v meste Krompachy.

Zdrojom hluku, ktorý zaťažuje zastavané územie, je predovšetkým železničná trať č. 180 Žilina- Košice vedená v smere východozápadnom južnou časťou katastrálneho územia obce, v ktorej blízkosti je súbežne trasovaná aj cesta II. triedy II/547 Margecany- Spišské Vlachy, ktorá okrem hluku produkuje aj exhaláty z výfukových plynov osobných a nákladných vozidiel, autobusov a motocyklov.

Za osobitný problém možno považovať rómsku osadu "Ružakovec", ktorá predstavuje environmentálny problém týkajúci sa znečistenia potoka vlastnými odpadmi vtekajúceho do rieky Hornád ako bezmenný pravostranný prítok, ako aj ohrozením okolitých porastov, ktoré sú primárne poškodené znečistením ovzdušia. Zároveň predstavuje potencionálny zdroj epidémie, nakoľko v tejto lokalite nachádzajúce sa zdroje vody sú napriek ich hygienickej závadnosti používané miestnymi obyvateľmi na pitné účely.

Na území obce vzniká predovšetkým komunálny odpad (KO) produkovaný obyvateľmi obce, ale aj odpad produkovaný podnikateľskými subjektmi (drobní podnikatelia v obci a poľnohospodárske družstvo so sídlom v Kluknave). Zberný dvor ani kompostovisko biologicky rozložiteľného odpadu nemá obec zriadené.

Obec Richnava má spracovaný Program odpadového hospodárstva (POH) obce Richnava do r. 2015 vypracovaný Ing. Petrom Gallovičom, E.P.A., spol. s r.o. Bratislava v nadväznosti na POH KSK, z ktorého sú vybrané nasledovné údaje:

Ukladanie komunálneho odpadu je zabezpečené prostredníctvom zazmluvnenej oprávnenej organizácie- Ekover, spol. S r.o., Spišské Vlachy v zmysle §39 odst. 7 Zákona NR SR č. 223/2001 Z.z. (zákon o odpadoch) .

Na skládku nie nebezpečného odpadu Kúdelník II- 2. Etapa, ktorej prevádzkovateľom je Brantner Nova, spol. S r.o. Spišská Nová Ves, sú ukladané hlavne druhy odpadov : objemový odpad (20 03 07), zmesový komunálny odpad (20 03 01) a drobný stavebný odpad (17 09 04).

- Nakladanie s komunálnym odpadom :
Na území obce je zavedený intervalový zber komunálneho odpadu z domácností podľa harmonogramu zberu 1- krát za dva týždne (vo výnimočných prípadoch môže obec nariadiť nad rámec intervalu)) v zástavbe rodinných domov využívajúci nasledovné typy zberných nádob: 110 a 120l kovové a plastové zberné nádoby pre rodinné domy v obci, 1100 l BOBOR, veľkoobjemové kontajnery.
- Nakladanie s drobnými stavebnými odpadmi:
Obec zabezpečuje na svoje náklady podľa potreby najmenej 2- krát do roka zber a prepravu drobných stavebných odpadov a objemných odpadov od obyvateľov obce prostredníctvom oprávnenej organizácie s použitím veľkoobjemových kontajnerov rozmiestnených na obcou určených stanovištiach.
- Nakladanie s biologicky rozložiteľnými odpadmi zo záhrad, parku a cintorína
Biologicky rozložiteľný komunálny odpad (20 02 01) je zhodnocovaný na kompostoviskách pri rodinných domoch.
Odpad z verejných priestorov je zhodnocovaný v kompostárni v Spišskej Novej Vsi.

- Triedený zber odpadov:
V obci Richnava sa triedia nasledovné druhy odpadov v rodinných domoch do zberných vriec :
 - papier a lepenka (20 01 01)
 - sklo (20 01 02)
 - plasty (20 01 39)
 - kovy (20 01 40)
 - kompozitné obaly (15 01 05) ,

ktorých zber sa vykonáva raz mesačne a vrecia sa vrátia majiteľovi. Materiálové zhodnotenie vytriedených odpadov zabezpečujú oprávnené subjekty zazmluvnené obcou.

Likvidáciu kuchynského a reštauračného odpadu zo zariadenia spoločného stravovania v materskej škole zabezpečuje obec ako zriaďovateľ prostredníctvom zazmluvneného subjektu oprávneného na nakladanie s týmto druhom odpadu. Pre domácnosti tento druh odpadu nie je pre obec Richnava ekonomicky únosné zabezpečiť.

Právnické a fyzické osoby- podnikatelia si zber a likvidáciu vytriedených zložiek odpadov zabezpečujú na vlastné náklady prostredníctvom zazmluvnenej oprávnenej organizácie .

Podľa tabuľkových údajov z vyššie uvedeného POH o objeme vyprodukovaného odpadu na území obce sa medziročne podstatnejšie nemenil.

Pre cieľový rok 2015 bol v POH objem vyprodukovaného odpadu predpokladaný nasledovne:

Zmesový komunálny odpad (O)	410 t
Zmiešaný odpad zo stavieb a demolácií (O)	10 t
Papier a lepenka (O)	1 t
Plasty (O)	4,7 t
Sklo (O)	5,3 t
Kovy (O)	1,6 t
Kompozitné obaly (O)	1,3 t
Vyradené elektrické a elektronické zariadenia (N)	2,0 t
Vyradené zariadenia obsahujúce Cl-F uhľovodíky (N)	0,5 t
Biologicky rozložiteľný odpad	2,7 t
Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	0,1 t
Žiarivky a iný odpad Hg	0,005 t
Objemný odpad	8,5 t

V ÚPN-O je navrhnutá lokalizácia troch zberných dvorov v troch lokalitách z dôvodu priestorovej dostupnosti, a tým potencionálneho zníženia možnosti devastácie životného prostredia.

Pri realizácii zberných dvorov navrhovaných v ÚPN-O Richnava je v potrebné dodržať technické požiadavky na prevádzku zberného dvora v súlade s platnou legislatívou.

13.1. Ochrana vodných zdrojov, povrchových a podpovrchových vôd

Vodné zdroje, povrchové aj podpovrchové vody v katastrálnom území obce Richnava sú aktívne aj potencionálne ohrozované nasledovnými stresovými javmi viažucimi sa na vývoj osídlenia celého regiónu (na priemyselnú výrobu, na poľnohospodársku veľkovýrobu, na líniovú a priestorovú technickú a dopravnú infraštruktúru a pod.):

- znehodnotenie lesných porastov, v ktorých sa nachádzajú podpovrchové zdroje vôd a prameništia potokov;
- absencia kanalizácie a ČOV v obci Richnava , ale aj vo vyššiepoložených obciach (Hrišovciach a obciach, ktorými preteká rieka Hornád a jej prítoky);

- existencia nelegálnych skládok tuhého komunálneho odpadu (predovšetkým v rómskej osade);
- znečistenie ovzdušia- dôsledkom imisií;
- v minulosti realizované rekultivácie poľnohospodárskej pôdy, v dôsledku ktorých sa na svahoch v suchých rokoch prejavuje prerušovanie pôdneho profilu a silná demineralizácia spolu s pôdnou a vodnou eróziou urýchľujúcou odvádzanie vody a pôdy z územia pri príválových dažďoch;
- druhotné znečistenie pri príválových dažďoch spolu s vodou aj v minulosti kontaminovanou pôdou z krompašských priemyselných podnikov a z osady „Ružakovec“;
- nedostatočné dodržiavanie hygienických zásad pri chove hospodárskych zvierat vedúce k zvyšovaniu obsahu dusíkatých látok v pôde, príp. aj vo vodných tokoch a k rozvoju nitrofilnej vegetácie a ochudobňovaniu fauny;
- používanie agrochemikálií pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy
- líniová doprava – exhaláty a oleje z automobilovej dopravy sa podieľajú takisto na znehodnocovaní kvality okolitých pôd a následne aj spodných vôd
- trasy plynovodov VTL plynovodov v k.ú. sú trvalým latentným zdrojom nebezpečenstva pre vodné zdroje, povrchové aj podpovrchové vody;
- v k. ú obce je špecifickým stresovým javom erózia pôd, ktorú spôsobujú :
 - veľkoplošné odlesnenia realizované v ďalekej minulosti
 - rekultivácie poľnohospodárskych pôd a nevhodné využívanie poľnohospodárskych pôd (rozoranie TTP, nevhodná orba kolmo na vrstevnice, likvidácia remízok -poškodenie vegetácie v rámci sceľovania honov a pod.,
 - odlesňovanie v ochranných pásmach elektrovodov VVN a VN a nedostatočné protierozívne opatrenia na týchto pôdach
 - nevhodne trasované poľných a lesných ciest (vedené kolmo na vrstevnice a stávajúce sa "potokmi" pri príválových dažďoch)
 - vybrežovanie vodných tokov dôsledkom slabého zadržovania vôd vo vyššiepoložených územiach .
- **Návrh :**
 - ÚPN- O Richnava rieši zníženie znečisťovania povrchových a podpovrchových vôd návrhom ekostabilizačných opatrení na zachovanie prírodných zdrojov a biodiverzity (viď kapitola 11.3. tejto správy), hlavne však :
 - návrhom na vybudovanie splaškovej kanalizácie pre celú obec vrátane navrhovaných plôch a napojenia na ČOV;
 - lokalizáciou Zberných dvorov na vybrané komodity nebezpečných odpadov a individuálnych kompostovísk ;
 - návrhom na realizáciu protipovodňových opatrení uvedených v kapitole 10.3. tejto správy;
 - ochranou podzemných vôd usmernením lesnej a poľnohospodárskej činnosti s cieľom zachovania prírodných samočistiacich pochodov v pôde (bez narušovania vegetačného krytu);
 - návrhom na obmedzenie aplikácie priemyselných hnojív a pesticídov, ktoré ohrozujú existenciu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev ako aj čistotu podzemných a povrchových vôd;
 - ochranou všetkých prameňov v k.ú. obce Richnava (ako miestnych biocentier), ako aj vodných tokov ako miestnych biokoridorov;
 - návrhom na odstránenie nelegálnych skládok TKO a zabránením vytváraniu skládok nových;
 - odvádzaním vôd z povrchového odtoku cez cestné priekopy do miestnych potokov - v ďalších stupňoch PD riešiť zriadením sedimentačných nádrží, pri cestách a na parkoviskách umiestňovať lapače olejov na likvidovanie zaolejovaných splachov;
 - návrhom na aktualizáciu Programu odpadového hospodárstva (POH) obce Richnava v nadväznosti na POH KSK. Je reálny predpoklad, na základe prognózy demografického rozvoja (kapitola 3.8. tejto správy) , že sa objem vyprodukovaného odpadu bude zvyšovať a v návrhovom roku 2040 sa zdvojnásobí, t.j. je potrebné uvažovať s celkovým odpadom cca 840 t , z toho zmesový komunálny odpad bude tvoriť v r. 2040 cca 820 t.

V roku 2025 bude potrebné vo vzťahu k počtu obyvateľov obce Richnava uvažovať s adekvátnym nárastom objemu vyprodukovaného odpadu- t.j. na cca 630 t celkového odpadu / rok, z ktorého komunálny odpad bude tvoriť cca 615 t.

V aktualizácii Programu odpadového hospodárstva obce Richnava bude potrebné ďalej navrhnúť :

- rozšírenie použitia zberných nádob 110 a 120l kovových a plastových aj pre rodinné domy lokalite „Ružakovec“ v súvislosti s návrhom komunikačnej siete a rozšírením plôch bývania a občianskej vybavenosti v tejto lokalite a návrhom na revitalizáciu jestvujúcich plôch bývania
- obmedzovať reálne vznik odpadov separáciou zberu so zaistením ich zmluvného zneškodňovania
- rekultivovať divoké skládky v k.ú. obce.
- podmieniť činnosť podnikateľských subjektov zabezpečením zneškodňovania nimi vyprodukovaného odpadu
- odpad z búracích prác umiestňovať v lokalite určenej vyhľadávacou štúdiou (potreba vypracovania) - príp. zmluvne - recykláciou
- prebytočnú výkopovú zeminu umiestňovať sčasti na zakrytie odpadu z búracích prác, sčasti na realizáciu parkových úprav v obci
- presviedčať občanov o výhodnosti kompostovania zvyškov rastlín z prídomyých a zeleninových záhrad buď na vlastných záhradách alebo na obecnom kompostovisku.

Obec bude musieť zohrať aktívnejšiu úlohu pri zlepšovaní úrovne propagácie a informovanosti obyvateľov.

13.2. Ochrana ovzdušia a ochrana pred hlukom

Znečistenie ovzdušia v rámci katastrálneho územia obce Richnava spôsobujú :

- hluk a exhaláty z cestnej dopravy (prechádzajúce cesty II. a III. triedy , ktoré svojim hlukom a exhalátmi znehodnocujú bývanie ľudí nielen v blízkosti týchto automobilových komunikácií, ale vzhľadom na konfiguráciu terénu, takmer v celom zastavanom území obce);
- hluk zo železničnej dopravy (prechádzajúca železničná trať č. 180)
- zdrojom zápachu sú odpadové vody vytekajúce do rigolov z rodinných domov (hlavne v rómskej osade) , nakoľko v obci nie je zrealizovaná splašková kanalizácia;
- do kategórie stredných znečisťovateľov ovzdušia v k. ú. obce Richnava patrí chov hospodárskych zvierat - HD Richnava, prevádzkovateľa PD Kluknava a chov prasníc a ošípaných, prevádzkovateľa Kluknavská mliekareň, obchodno - odbytové družstvo Jaklovce.

o Návrh :

Ochranu obyvateľov pred zdrojmi znečistenia ovzdušia a hluku navrhujeme realizovať:

- vybudovaním novej trasy železničnej trate a novej zastávky Richnava v rámci modernizácie železničnej trate Žilina - Košice , úsek trate Krompachy(mimo)-Kysak pre rýchlosť 160 km/h podľa DÚR vypracovanej firmou SUDOP, a.s. Košice, ktorá rieši jej trasovanie na k.ú. v tuneloch " Turnisko" a "Kluknavský" . Prakticky bude hluk zo železničnej dopravy figurovať len v úseku prechádzajúcom po povrchu v časti medzi portálmi železničných tunelov "Turnisko" a "Kluknavský", kde je situovaná nová zastávka "Richnava". V DÚR je navrhované v tomto úseku realizovať protihlukovú stenu, ktorú navrhujeme doplniť po celej dĺžke otvoreného úseku tejto trate medzi navrhovanými portálmi tunelov.

Negatívne účinky zo železničnej dopravy navrhujeme v ÚPN-O Richnava znížiť aj realizáciou izolačnej zelene (navrhované parkové úpravy so športoviskami), ktoré budú účinkovať aj pre zníženie hluku z cestnej dopravy, nakoľko cesta II. triedy III/547 ide v súbehu so železnicou.

- realizáciou koncepčného návrhu opatrení na zníženie absolútneho množstva emisií pri projektovaní ďalších stupňov PD jednotlivých križovatiek ciest II. a III. triedy a úprav na ceste II. triedy, ktorý je nasledovný :

- zaistiť na ceste plynulosť dopravy
- dimenzovať cestu tak, aby zabezpečovala plynulý prejazd pri očakávaných zmenách dopravných intenzít
- pozdĺžny sklon nivelety ciest navrhnuť čo najmenší
- vzdialenosť medzi cestami II. a III. triedy a stavebnou čiarou zástavby maximálne zväčšiť
- pri projektovaní nových budov členením fasád priľahlých ku cestám II. a III. triedy doceliť zvýšenie mechanickej turbulencie.
- medzi cestou II. a III. triedy a obytnou zástavbou zriadiť podľa možnosti ochranný vegetačný pás ;
- vybudovaním splaškovej kanalizácie pre celú obec vrátane navrhovaných lokalít a jej napojením na ČOV
- zabezpečením rekonštrukcie areálu hospodárskeho dvora v z.ú.o
- zabezpečením vypracovania VZN o podmienkach chovu hospodárskych zvierat v obci;
- ochranou pred žiarením- pri navrhovaní nových stavieb a posudzovaní ich vnútorného a vonkajšieho žiarenia postupovať podľa vyhlášky č.406/1992 Z. z. z 23. júna 1992 o požiadavkách ožiarenia z radónu a ďalších prírodných rádionuklidov;
- renaturalizáciou vodných tokov, vysadením protierozívnej zelene a inými úpravami zabezpečujúcimi maximálne zadržanie vody v území (dostatočná vlhkosť je nevyhnutná pre zabezpečenie potrebnej čistoty ovzdušia);
- rekonštrukciou a zachovaním jestvujúcej vegetácie v sídle (podporou ochrany pôvodných druhov drevín, krovín a bylín - pravidelnou kontrolou ich zdravotného stavu a ich obnovou);
- lokalizáciou nových lokalít sídelnej vegetácie (izolačnej zelene pozdĺž líniových dopravných ťahov, nových parkových úprav, miestnych biokoridorov, ako aj zelene ako súčasť peších ťahov a peších priestranstiev pred objektmi občianskej vybavenosti);
- podporou projektov s využitím obnoviteľných zdrojov energie (využitie slnečných kolektorov a fotovoltaiiky pri novostavbách a rekonštrukciách stavieb);
- zabezpečením udržiavania čistoty verejných priestorov (zníženie sekundárnej prašnosti).

13.3. Ochrana pôdy

V k.ú. obce Richnava sú pôdy znehodnocované :

- kontamináciou pôdy (súvisí so znečistením ovzdušia a dôsledkom imisíí z krompašských priemyselných podnikov v minulosti);
- zvyšovaním počtu hospodárskych zvierat (a následným ohrozením pôd dusíkatými látkami);
- pôdy v blízkosti ciest II. a III. triedy sú znehodnocované exhalátmi z výfukových plynov a uniknutých ropných produktov z automobilovej dopravy;
- v k.ú obce sa nachádzajú nelegálnymi skládkami tuhého komunálneho odpadu (predovšetkým v rómskej osade);
- špecifickým stresovým javom sú realizované odlesnenia a rekultivácie poľnohospodárskej pôdy odstránením nelesnej drevinovej vegetácie, rozoraním TTP , nevhodnou orbou kolmo na vrstevnice, likvidáciou remízok a pod , v dôsledku ktorej sa na svahoch v suchých rokoch prejavuje prerušovanie pôdneho profilu a silná demineralizácia , vodná a pôdna erózia a v konečnom dôsledku vznikajú svahovodeformačné plochy;
- odlesnením územia z dôvodu zabezpečenia ochranných pásiem elektrovodov - vzdušných vedení VVN a VN v svahovitých terénoch sa zvyšuje kinetická energia dažďovej vody, ktorá spôsobuje rozsiahle pôdne erózie na území katastra;
- eróziu pôd spôsobujúcimi nevhodne trasovanými poľnými a lesnými cestami (vedenými kolmo na vrstevnice) a vybrežovaním vodných tokov v neupravovaných korytách vodných tokov dôsledkom slabého zadržiavania vôd vo vyššiepoložených územiach nevhodným využívaním poľnohospodárskych pôd.

- **Návrh**

V kapitole 11.3. tejto správy sú podrobne rozpísané ekostabilizačné opatrenia na lesnom pôdnom fonde, v poľnohospodárskej krajine a iné, ktoré by mali zabezpečiť odstránenie negatívnych javov ohrozujúcich kvalitu pôdy v k.ú. obce Richnava (likvidáciou nelegálnych skádok TKO, návrhom ekologicky optimálnych spôsobov hospodárenia na lesnej a poľnohospodárskej pôde - zatrávením časti ornej pôdy a využívaním v kultúre TTP,, vysadením protierozívnej zelene a pod.) V kapitole 10.3. tejto správy sú popísané spôsoby ochrany pred povodňami, ktoré ohrozujú zastavané a iné územia v k.ú. obce (úprava brehov biotechnickými metódami a pod.). Ochrana pôdných zdrojov sa zabezpečuje Zákonom č. 220/2004 Z.z..

Pre obec Richnava je dôležité, aby v súčinnosti so susednými obcami Kluknava , Hrišovce a mestom Kropachy požiadali Ministerstvo pôdohospodárstva SR o :

-zopakovanie rozborov pôdy na týchto k.ú. v zmysle §8 odst. 5 Zákona č.220/2004 Z.z. a o stanovenie aktuálnej regulácie pestovania poľnohospodárskych plodín v zmysle §6 odst.1b) Zákona č.307/1992 Z.z. ;

- vypracovanie návrhu opatrení v zmysle §4 odsek 2) a 3c) Zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s degradáciou poľnohospodárskej pôdy aj v ochranných pásmach VVN prechádzajúcich katastrami týchto obcí a spôsobujúcimi vodnú a pôdnu eróziu a zhoršenie povodňových stavov pri privalových dažďoch.

13.4. Ochrana bióty

Zabezpečenie ochrany bióty ako jednej zo základných zložiek životného prostredia je podrobne rozpísané v kapitole 11.3.. tejto správy.

Obytné stavby alebo stavby s pobytovými miestnosťami na pozemkoch s vyšším ako nízkym radónovým rizikom musia byť chránené proti prenikaniu radónu z geologického podlažia v zmysle §47 ods.7 zák.č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č.528/2007 Z.z. , ktorou sa stanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

13.5. Zestetizovanie životného prostredia v obci

Okrem vyššie spomenutých opatrení, ktoré zabezpečenia skvalitnenie životného prostredia, je potrebné vytvoriť estetické pešie priestranstvá so zeleňou pred objektmi občianskej vybavenosti – v ďalších etapách spracovania PD bude potrebné vypracovať ÚPN zón s podrobnejším návrhom verejných priestranstiev v obci (a následne projektov realizačných so štýlovo zjednotenými prvkami urbanistického designu pre celú obec – lavičky, smetné koše, verejné osvetlenie, mobilnú zeleň a pod.) – s cieľom vytvorenia kvalitného životného prostredia pre obyvateľov obce a jej návštevníkov, následne na tvorbu propagačných materiálov o obci a v konečnom dôsledku aj na zlepšenie možnosti podnikania v oblasti cestovného ruchu, a tým aj zabezpečenie zlepšenia ekonomickej situácie obyvateľov obce.

14) Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

Do katastrálneho územia obce Richnava zasahujú nasledujúce prieskumné územia určené Ministerstvom ŽP SR :

- prieskumné územie P22/06 Kluknava (U, Mo, Cu rudy) , ktorého držiteľom je organizácia Ludvika energy, s.r.o. so sídlom v Banskej Bystrici;
- prieskumné územie P38/07 Kluknava I (U, Mo, Cu rudy) , ktorého držiteľom je organizácia Crown energy, s.r.o. so sídlom v Chorvátskom Grobe.

15) Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu, napr. záplavové územie, územie znehodnotenú ťažbou a pod.

V r. 2015 bol ukončený projekt „Mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika vodných tokov Slovenska“, v rámci ktorého sú pre vodný tok Hornád v rkm 93,200 – 75,200 (geografická oblasť Richnava) spracované mapy povodňového ohrozenia (MPO) a mapa povodňového rizika (MPR) v M 1:10 000. MPO sú vypracované pre oblasti s významným povodňovým rizikom, pričom zobrazujú rozsah povodne s rôznou pravdepodobnosťou výskytu, hĺbku vody resp. rýchlosť jej prúdenia.

Do ÚPN-O Richnava bola prevzatá v grafickej časti záplavová čiara Q100- ročných vôd vodného toku Hornád, ktorej priebeh bude prehodnotený po výstavbe protipovodňových opatrení navrhovaných v pláne manažmentu povodňového rizika čiastkového povodia Hornádu.

Výstavba na plochách navrhovaných v záplavovom území vymedzenom záplavovou čiarou na Q100- ročné vody môže byť realizovaná na ľavom brehu vodného toku Hornád až po výstavbe ľavobrežnej ochrannej protipovodňovej hrádze. Do ukončenia realizácie tejto hrádze musia byť v území vymedzenom záplavovou čiarou rešpektované obmedzenia využitia územia v zmysle §20 zákona č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov.

Zvýšenú ochranu si vyžaduje aj výstavba v blízkosti vodného toku Slatvinka na ľavom brehu a pri bezmennom ľavostrannom prítoku Hornádu (rkm zaústenia cca 94/640) . V prípade realizácie v daných lokalitách bude potrebné zabezpečiť ich adekvátnu protipovodňovú ochranu.

V k.ú. obce Richnava sú evidované enviromentálne záťaž:

- SN (003) Krompachy - Halňa, skládka priemyselného odpadu, EZ s vysokou prioritou (K>65), B potvrdená env. záťaž, C sanovaná, rekultivovaná, ktorá čiastočne zasahuje do k.ú. obce Richnava v jej západnej časti
- GL(005) Richnava - Jaklovce, ťažba rúd, EZ so strednou prioritou (K 35 - 65), A pravdepodobná enviromentálna záťaž.

Vhodnosť a podmienky stavebného využitia je potrebné posúdiť a overiť geologickým prieskumom v ďalších stupňoch PD.

V k.ú. obce Richnava bol zistený výskyt stredného radónového rizika. Vysoké radónové riziko je len v juhozápadnom cípe lokality „Dúbie“ v juhozápadnej časti k.ú. a výskyt nízkeho radónového rizika bol zistený v lokalite „Pod skaly“ v severovýchodnej časti k.ú..

Obytné stavby alebo stavby s pobytovými miestnosťami na pozemkoch s vyšším ako nízkym radónovým rizikom musia byť chránené proti prenikaniu radónu z geologického podlažia v zmysle §47 ods.7 zák.č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č.528/2007 Z.z. , ktorou sa stanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia.

V k.ú. obce Richnava sú evidované zosuvné územia (svahové deformácie) , ktoré sú vymedzené ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu. Vyznačené sú v grafickej časti ÚPN-O (výkresoch č.2 a 3) podľa podkladov poskytnutých MŽP SR, odborom štátnej geologickej správy. Tieto územia v ÚPN-O nie sú navrhované na stavebné využitie.

V ÚPN-O je navrhované zrealizovať v území nad týmito zosuvmi protierozívne a vodozádržné opatrenia, ktoré by umožnili tieto plochy zastabilizovať a postupne revitalizovať.

Pri akejkoľvek výstavbe v rómskej osade "Ružakovec" je potrebné rešpektovať závery „Obhliadkovej správy svahovej deformácie v rómskej osade „Ružakovec“, k.ú. Kluknava“ (z mája 2017 – zodpovedný riešiteľ Mgr. E. Mašlár)- predovšetkým kapitolu 7. „Odporúčané stabilizačné opatrenia“, ktoré je vhodné aplikovať na celú rómsku osadu, t.j. (vybratý text tejto kapitoly):

„ Pre stabilizáciu územia z hľadiska rozvoja svahových deformácií odporúčame zabezpečiť nasledovné opatrenia:

- povrchové odvodnenie územia vo svahu, a to v miestach sústredeného odtoku povrchových vôd z erózných rýh a chodníka nad obytnou zónou,
- panácia erózných rýh zásypom s drenážnym účinkom,
- samostatné povrchové odvodnenie umelej terasy ...tak, aby povrchové vody nestekali na nižšiepoložené umelé terasy,
- realizácia stabilizačných gabiónových múrov pod svahmi umelých terás...
- zamedzenie ďalšej výstavbe a zásahom do svahu (umelé zárezy, zemné práce a pod.) bez stavebného povolenia a vyjadrenia k stabilite svahov vypracovaného odborne spôsobilou právnickou alebo fyzickou osobou...“

V navrhovanej lokalite bývania v lokalite „Ružakovec“ na k.ú. Richnava je pred výstavbou nevyhnutné vykonať inžiniersko- geologický prieskum, ktorý určí podmienky využitia tohto územia na stavebné účely, nakoľko ide o územie zaradené do rajónu nestabilných území so stredným až vysokým stupňom náchylnosti územia k aktivizácii, resp. vzniku nových svahových deformácií vplyvom prírodných podmienok.

16) Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy

Táto problematika je spracovaná vo výkrese č. 6. grafickej časti a v samostatnej textovej prílohe k ÚPN-O Richnava- "B1" -Vyhodnotenie perspektívneho použitia PP na nepoľnohospodárske účely.

Základnými východiskovými podkladmi pri vyhodnotení PP bol druh pozemkov vedený v registri "C" KN , hranice a kódy bonitovaných pôdno - ekologických jednotiek (BPEJ) a hranica zastavaného územia k 1.1. 1990.

Zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v k.ú. Richnava podľa BPEJ podľa Prílohy č.2 k nariadeniu vlády SR č.58/2013 Z. z. :
0711002/5, 0760442/7, 0776265/8, 0776362/8, 0776562/8, 0778465/8.

Vyhodnotenie zámerov na poľnohospodárskej pôde

REKAPITULÁCIA

Rekapitulácia	Spolu (v ha)	V ZÚO (v ha)	Mimo ZÚO (v ha)	Na chránených pôdach spolu (v ha)	Z toho na chránených pôdach v ZÚO (v ha)	Z toho na chránených pôdach mimo ZÚO (v ha)
Celková výmera pôdy spolu	36,5790	13,9756	22,6034			
Z toho poľnohospodárska pôda	21,8306	10,0052	11,8254	14,3259	6,0822	8,2437
Z toho nepoľnohospodárska pôda	14,7484	3,9704	10,778			

17) Vyhodnotenie perspektívneho použitia lesnej pôdy a ochrana lesných pozemkov a porastov

Táto problematika je spracovaná v samostatnej textovej prílohe "B2" (vyhodnotenie perspektívneho použitia lesnej pôdy) a vo výkrese č.7 grafickej časti tohto ÚPN-O (záber LP, zmeny kategórie lesa, resp. druhu pozemku).

Východiskovými podkladmi pri vyhodnocovaní perspektívneho použitia lesnej pôdy boli výkresy č. 2 a 3 grafickej časti tohto ÚPN-O, katastrálna mapa- ROEP, LPIS - Pôdny portál. a LGIS – Lesnícky geografický informačný systém.

Vyhodnotenie zámerov na lesnej pôde:

REKAPITULÁCIA

Rekapitulácia	Záber lesnej pôdy
Celková výmera pôdy	4,7199 ha

V katastrálnom území obce Richnava sú lesy zaradené do lesných oblastí : Branisko, Hornádska kotlina a Volovské vrchy. Lesy patria pod Obvodný lesný úrad Gelnica, LHC Krompachy (LC Lesy Krompachy) a LHC Spišské Vlachy (LC Zvyšok LHC Spišské Vlachy).

Z hľadiska majetkoprávneho je väčšina lesov vo vlastníctve Urbariátu Richnava a súkromných osôb a veľmi malá časť na západnej hranici katastrálneho územia Richnava je vo vlastníctve štátu.

Lesné pozemky sú na k.ú. obce Richnava zaradené do kategórií : O- lesy ochranné, H- lesy hospodárske a druhov pozemkov 8- Neúrodné lesné pozemky a 12- čierne plochy.

Lesy ochranné sú v k.ú. obce Richnava v písmene „d“, t.j. ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy a nachádzajú sa v západnej až severozápadnej časti k.ú. obce na svahoch údolia potoka Jaseňovec v lokalitách „Popod Gavart“ , „Nivky“ a „Do kúta“ (ide o nepriechodné terény, len dielce 1180 sú za určitých klimatických podmienok priechodné), ďalej južne od cesty II. triedy II/547 v západnej časti lokality „Turnisko“ v dotyku s k.ú. Krompachy nepriechodný je len severná časť dielca 505) a v malej časti lokality „Podskaly“ pod Bradlom v severovýchodnej časti katastrálneho územia obce (terén nepriechodný).

Lesy hospodárske sú zastúpené len v minimálnej miere a to plochami lesa v údolí potoka Slatvinka po oboch stranách cesty III. triedy III/3420 vedúcej do Hrišoviec. Sú zamokrené a nepriechodné (priechodný je len dielec č. 1121b).

Neúrodné lesné pozemky sú plošne zastúpené v lokalite „Dúbie“ v juhozápadnej časti k.ú. obce (sú značne erozívne poškodené a neplnia ani funkciu ochranných lesov nakoľko prívalové dažďové vody sú povrchové a odnášajú so sebou pôdu do nižšiepoložených území, resp. do vodného toku Hornád) a v lokalite „Ružakovec“, v ktorej lesné pozemky sú len v tesnej blízkosti osady erodované, väčšia časť týchto lesov plní protierozívnu funkciu nad cestou II. triedy II/547 zadržiavaním prívalovej dažďovej vody. Čierne plochy sú v lokalite „Nad cigáňmi“ a ide o plochy odlesnené a zastavané chatrčami. Lesné porasty v katastrálnom území obce Richnava sú silne poškodené vplyvom imisií z Kovohút, ktoré sa prejavuje kontamináciou lesných pôd (predovšetkým kyslíčnikom siričitým, arzénom a ťažkými kovmi) a zvýšením kyslosti prostredia so stratou asimilácie predovšetkým u ihličnatých drevín (smrek). Katastrálne územie obce Richnava sa z väčšej časti nachádza v zóne ohrozenia“A“ (porasty silne poškodené so značnou stratou asimilačných orgánov , zmenenou pôdnou reakciou a rastlinnou skladbou) , v zóne ohrozenia „B“ sa nachádza len lokalita „Bradlo“ v severovýchodnej časti k.ú. (ide o porasty stredne poškodené , s čiastočnou stratou asimilačných orgánov- cca 40%- nou a zmenenou pôdnou reakciou).Lesné pozemky na k.ú. obce Richnava sú neobhospodarované, realizuje sa ťažba

kalamitná a ťažba nezákonná. Dôsledkom nedostatočnej starostlivosti o lesné pozemky v k.ú. obce Richnava je ich zamokrenie, príp. erózia pôdy a následné vysušenie lesných pozemkov. Na lesných pozemkoch v k.ú. obce Richnava nie sú realizované lesné cesty, ktoré sú základom akejkoľvek starostlivosti o tieto pozemky vrátane protipožiarnej ochrany.

Optimálna hustota lesnej cestnej siete je dôležitá nielen pre zabezpečenie prístupu, ale aj pre zabezpečenie správneho odvádzania prívalových dažďových vôd z územia a tým aj ochrany pred zamokrením (zamokrený les nemôže v krajine plniť funkciu vodozadržnú, ktorá je základným preventívnym opatrením pri znižovaní rizika povodní), ale aj pred eróziou pôdy, ktorá urýchľuje odtok vody a pôdy z územia a tým spôsobuje degradáciu nižšiepoložených poľnohospodárskych plôch a zvýšenie nánosov v korytách priľahlých vodných tokov, čím zvyšuje aj riziko zaplavenia okolitého územia.

V oblasti zakladania, pestovania lesa a ochrany lesa na k.ú. obce Richnava ÚPN-O navrhuje lesohospodárske opatrenia zamerať na :

- ozdravenie lesných porastov udržaním každého druhu dreviny,
- rekultiváciu lesnej pôdy
- výsadbu odolných drevín- predovšetkým listnatých
- zlepšenie odtokového režimu a hydrickej účinnosti lesných plôch.

Na zabezpečenie zlepšenia odtokového režimu a hydrickej účinnosti lesných plôch na k.ú. obce Richnava je potrebné:

- zväčšovať biomasu lesných drevín
- zalesňovať nezalesnené plochy na lesnej pôde vhodným drevinovým zložením (napr. na dielci 121b – Lesná oblasť Hornádska kotlina, LHC Spišské Vlasy)
- zakladať infiltračné (vsakovacie) lesné ochranné protierózne pásy v miestach bez možnosti súvislého plošného zalesnenia, čím dôjde k premene rýchleho povrchového odtoku na pomalší podpovrchový (neúrodné lesné pozemky s porad. číslom 17 a 18 – LC SL014- Zvyšok LHC Spišské Vlasy)
- využívať hospodárske spôsoby neznižujúce hydrickú účinnosť lesného ekosystému
- v maximálnej možnej miere obmedziť holorubný spôsob v zmysle platnej legislatívy
- holiny vhodne protierózne upraviť a zalesniť najneskôr do dvoch rokov od ich vzniku
- zrealizovať rekonštrukcie lesa v zmysle platnej legislatívy na celom k.ú. obce Richnava
- uprednostňovať prirodzenú obnovu, v prípade umelej alebo kombinovanej navrhnúť stanovištne vhodné dreviny
- výchovu lesa zabezpečovať prírode blízkymi postupmi
- chrániť pred negatívnymi činiteľmi pôsobiacimi abioticky (vietor, sneh, námraza, lavíny, ľadovec , sucho, vysoká teplota, mráz, nadbytok vlhkosti, nedostatok alebo prebytok živín) , pred biotickými škodcami a antropogénnymi činiteľmi (napr. nepovolený výrub drevín a pod.)
- zabezpečiť čo najrýchlejšie odstránenie následkov kalamít a okamžite zakladať nové lesné porasty so zohľadnením stanovištných podmienok
- v rámci ochrany pred požiarmi :
 7. odstrániť zneprístupnenie lesov
 8. realizovať spevňovacie protipožiarne pásy, izolačné pruhy, priesečky , rekonštrukcie lesných ciest a výstavbu navrhovaných, vhodne trasovaných lesných ciest
 9. realizovať výstavbu protipožiarnych nádrží s návrhom jej pravidelnej údržby .

18) Hodnotenie navrhovaného riešenia najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov

Najdôležitejším cieľom riešenia územného plánu obce Richnava v návrhovom období do r. 2040 bolo vysporiadanie sa s problémom prognózovaného nárastu počtu obyvateľov predovšetkým rómskej národnosti a územno-technické dôsledky tohto nárastu, ktoré bolo riešené na základe schváleného zadania len na katastrálnom území obce Richnava.

Cieľom ÚPN-O bolo navrhnuť urgentné riešenia v oblasti zásobovania pitnou vodou, odvádzania splaškových vôd a lokalizácie ČOV, lokalizácie plôch bývania a základnej občianskej vybavenosti, zberného dvora, obecného kompostoviska a doplnenia komunikačného systému v obci Richnava, ako aj návrh na riešenie súčasných dopravných závad, resp. určenie plôch pre ich následné detailné riešenie v ďalších stupňoch PD.

Riešenie zásobovania pitnou vodou v ÚPN-O Richnava nadväzuje na koncepciu "Krompaškého skupinového vodovodu", avšak so zmenou lokalizácie vodojemu, resp. vodojemov- a riešením zásobovania pitnou vodou okrem Richnavy a Kluknavy aj obce Hrišovce. Vodojemy sú navrhované v troch tlakových pásmach na zabezpečenie potrebných tlakových pomerov v rozvádzacích potrubíach pre lokalizáciu navrhovaných plôch v navrhovanom území s možnosťou zásobovania pitnou vodou susedných obcí Kluknava a Hrišovce.

ÚPN-O navrhuje preveriť kapacitu a kvalitu nových vytipovaných vodných zdrojov nachádzajúcich sa mimo zón ohrozenia kontaminácie pôdy toxickými prašnými spádmi, či nadmernými koncentraciami SO_2 , ako aj mimo zón ohrozenia lesov imisiami z priemyselnej činnosti realizovanej v minulosti v Krompachoch, ktoré by mohli byť buď doplňujúcimi vodnými zdrojmi pre "Krompašký skupinový vodovod", alebo zdrojmi pre samostatné zásobovanie pitnou vodou obcí Hrišovce, Richnava a Kluknava.

Obec Richnava, ako aj susedné obce Kluknava a Hrišovce ležia na území nižšiepoloženom ako je ČOV v Krompachoch. V ÚPN-O navrhujeme riešiť odvádzanie splaškových vôd pre jestvujúcu aj navrhovanú zástavbu prioritne gravitačným spôsobom s riešením lokalizácie čistiare odpadových vôd (ČOV) samostatnou gravitačnou splaškovou kanalizáciou pre obec Richnava s vlastnou ČOV (príp. aj pre obec Hrišovce), okrem lokality nachádzajúcej sa v blízkosti ČOV Krompachy, ktorej splašková kanalizácia bude gravitačne odvádzať splašky do tejto jestvujúcej ČOV. ÚPN-O Richnava umožňuje riešenie odvádzania splaškových vôd kombináciou gravitačnej a tlakovej splaškovej kanalizácie s odvedením splaškových vôd výtlačným potrubím do ČOV Krompachy v súbehu s výtlačným potrubím rezervovaným pre obec Kluknava v projekte „Vodovody a kanalizácie Spiša a Tatier - stavba 7.02 Kluknava- Výstavba novej stokovej siete“.

Ďalším dôležitým cieľom riešenia ÚPN-O bol návrh na prepojenie miestnej dopravnej infraštruktúry na objekty navrhované v DÚR „Modernizácia železničnej trate Žilina - Košice, úsek trate Krompachy (mimo) - Kysak“ pre rýchlosť 160 km/h s riešením novej trasy železničnej trate, ktorú bolo potrebné v územnom pláne obce zohľadniť. V ÚPN-O Richnava je rešpektovaná „Modernizácia železničnej trate Žilina -Košice, úsek trate Krompachy(mimo)-Kysak“ pre rýchlosť 160 km/h s riešením novej trasy železničnej trate č. 180 a novej zastávky Richnava v súlade s podkladmi DÚR poskytnutými firmou SUDOP Košice, a. s. týkajúcimi sa úseku prechádzajúceho katastrálnym územím obce Richnava, čím sa zabezpečí značné zníženie hluku v obci. Trasovanie preložky cesty II/547 vyplývajúcej z riešenia vyššie spomenutej modernizácie železnice umožní priestorovo umiestniť nové napojenie lokality výroby v blízkosti ČOV a objektov súvisiacich s modernizáciou železničnej trate na nadradený cestný komunikačný systém v juhozápadnej časti katastra smerom od Krompach. Riešenia dopravných závad zvýšia bezpečnosť na cestách II. a III. triedy, ako aj na miestnych komunikáciách. Navrhované cyklistické a turistické prepojenia medzi obcou Richnava a jestvujúcimi turistickými a cyklistickými chodníkmi umožnia obyvateľom obce, ako aj návštevníkom spoznávať okolie obce a môžu priniesť aj ekonomický úžitok, za podmienky realizácie technickej infraštruktúra, ktorá v obci absentuje.

V ÚPN-O je riešená ochrana zastavaného územia obce Richnava pred povodňami nielen návrhom protipovodňových ochranných hrádzí, ktoré sú riešením pre extrémne situácie, ale aj návrhom na realizáciu preventívnych opatrení rešpektovaním „Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hornádu“ nakoľko vhodné hospodárenie v lesoch, na poliach a na vodných tokoch vo vzťahu k zadržiavaniu vody v území môže výrazne ovplyvniť množstvo vôd vo vodných tokoch pri privalových dažďoch.

Vo vzťahu k budúcemu využitiu poľnohospodárskej pôdy, ktorá bola v minulosti kontaminovaná dlhodobým pôsobením imisí z priemyselných závodov v Krompachoch, bude potrebné v súčinnosti so susednými obcami požiadať Ministerstvo pôdohospodárstva SR o zopakovanie rozborov pôdy v k.ú. obce v zmysle Zákona č.220/2004 Z.z. §8 odst. 5 a o stanovenie aktuálnej regulácie pestovania poľnohospodárskych plodín.V ÚPN-O bola posúdená veľkosť a tvar intenzívne poľnohospodársky využívaných pôdnych celkov nielen z hľadiska ekonomickej efektívnosti, ale aj z hľadiska krajinnoeekologického, pôdoochranného, ale aj z hľadiska ochrany pred povodňami a v oblasti ochrany poľnohospodárskej a lesnej pôdy navrhnuté ozdravné opatrenia na celom katastrálnom území obce Richnava, ktoré môžu prispieť nielen k zlepšeniu životného prostredia, ale môžu využívať k ich realizácii miestnu pracovnú silu, čím sa môže zlepšiť aj ekonomická situácia jej obyvateľov. .

Územný plán obce Richnava sa po jeho schválení stane praktickým podkladom pre riadenie stavebnej a inej činnosti v obci s dôrazom na zabezpečenie súladu všetkých činností na celom administratívnom území obce so zreteľom na ochranu životného prostredia, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalej udržateľnosti navrhovaných riešení.

19) Návrh záväznej časti

Záväznými časťami územného plánu obce Richnava sú zásady priestorového usporiadania a funkčného využitia územia obce vrátane regulačných prvkov a limitov funkčného využitia uvedené v textovej časti ÚPN-O - v správe "C" a v grafickej časti ÚPN-O (vo výkresoch č.2 - Komplexný výkres funkčného využitia katastrálneho územia obce a č. 3 - Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia zastavaného územia obce a navrhovaných rozvojových plôch s vyznačením verejnoprospešných stavieb , návrh verejného dopravného vybavenia a energetiky je zdokumentovaný vo výkrese č.4.1. a návrh vodného hospodárstva vo výkrese č. 4.2.

19.1. Zoznam verejnoprospešných stavieb

- Nadradenou dokumentáciou pre vypracovanie ÚPN-O Richnava je územnoplánovacia dokumentácia ÚPN-VÚC Košického kraja a jej doplnky spracované v rokoch 2004, 2009, 2014 a 2017. Pri spracovaní ÚPN-O Richnava bolo potrebné zohľadniť **záväzné časti ÚPN-VÚC Košického kraja a jeho schválených Zmien a doplnkov** týkajúce sa jeho katastrálneho územia a záujmového územia .
V ÚPN-O Richnava sú rešpektované nasledujúce **verejnoprospešné stavby** vyplývajúce z ÚPN VÚC Košický kraj, Z a D 2014 :

VS 001 :

1. Cestná doprava
 - 1.6. cesty II. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy
 - 1.6.2. cesta č. II/547 v úseku Spišské Podhradie (Prešovský kraj, I/18)
Krompachy - Košice, s obchvatmi sídiel Spišské Vluchy, Krompachy, ...

VS 002 :

2. Železničná doprava

2.1. modernizácia železničnej trate hlavného magistralneho ťahu Žilina – Košice – Čierna nad Tisou na rýchlosť 120 – 160 km/hod. ...

VS 003 :

5. Nadradená technická infraštruktúra

5.7. stavby zariadení zabezpečujúcich zásobovanie elektrickou energiou

5.7.2. 2x400 kV vedenie ZVN v súbehu s existujúcimi vedeniami V407 Liptovská Mara- Spišská Nová Ves a V408 Spišská Nová Ves – Lemešany, ...

- Verejnoprospešné stavby navrhované v ÚPN-O Richnava sú spojené s realizáciou záväzných regulatívov územného rozvoja podrobne popísaných v predchádzajúcich kapitolách.

V ÚPN - obce Richnava sú verejnoprospešnými stavbami v k. ú. obce :

A - Verejnoprospešné stavby v oblasti verejnej občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry:

VS 01: Rekonštrukcie existujúcich a vybudovanie navrhovaných objektov štátnej správy, kultúry, sociálnej infraštruktúry (bez sociálneho bývania) a školstva s využitím podkrovných priestorov na umiestnenie klubov pre rôzne vekové skupiny a zamerania a s použitím obnoviteľných zdrojov na vykurovanie týchto objektov a pod. - nesúkromného charakteru.

VS 02 : Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice.

VS 03: Rekonštrukcia objektov určených na vytvorenie múzea Richnavského hradu - nesúkromného charakteru

VS 04 : Rekonštrukcie objektov pamiatkovo chránených a objektov navrhovaných ako miestne pamätihodnosti obce - nesúkromného charakteru.

VS 05 : Dobudovanie športovísk so zázemím a detských ihrísk v obci vrátane zelene izolačnej a parkovej – nesúkromného charakteru.

VS 06: Stavby súvisiace s rekonštrukciou existujúceho cintorína a rozšírenia plôch cintorína

VS 07: Stavby obecných podnikov (podniku obecných služieb a pod.).

B - Verejnoprospešné stavby v oblasti verejnej dopravy a verejného technického vybavenia:**B1 - Verejnoprospešné stavby v oblasti verejnej dopravy:**

VS 08 : Stavby súvisiace s navrhovanou modernizáciou železničnej trate č.180 v k.ú. obce – t. j. stavby využívajúce koridor terajšej železničnej trate č. 180 po jej zrušení (doplnenie miestneho komunikačného systému automobilového, cyklistického a pešieho s verejnou zeleňou a pod.)

VS 09 :Rekonštrukcie existujúcej cesty II. triedy / 547 v kategórii C 9,5/ 70 mimo z.ú.o. a v kategórii MZ 11,5/50, resp.MZ 8,5/50 vo funkčnej triede B2 v z.ú.o. vrátane rekonštrukcie premostení vodných tokov a občasných potokov s dostatočným priestorom pre Q100-ročné vody a peší a cyklistický podchod zabezpečujúci bezkolízny pohyb obyvateľov medzi jadrovou obcou a rómskou osadou „Ružakovec“.

VS 10 : Stavby navrhované v súvislosti s riešením dopravných závad , t.j. stavby križovatiek na cestách III. triedy v súlade s STN 736 110 a STN 736 102, rekonštrukcie a preložky častí ciest súvisiacich s riešením týchto križovatiek ;

VS 11: Rekonštrukcie existujúcich ciest III. triedy v kategórii C 7,5/70 mimo zastavané územie obce v zmysle STN 73 6101 a v kategórii MZ 8,5/50, resp. MZ 8,0/50 vo funkčnej triede B3 v z.ú.o. v zmysle STN 73 6110 vrátane rekonštrukcie premostení vodných tokov a občasných potokov s dostatočným priestorom pre Q100-ročné vody.

- VS 12 : Rekonštrukcie jestvujúcich miestnych ciest na funkčnú triedu C3, kategóriu MOK 7,5(6,5) / 40 (30), príp. na kategóriu MOK 6,5/30 (dvojpruhovú miestnu komunikáciu v stiesnených podmienkach v zmysle STN 73 6110) a rekonštrukcie miestnych komunikácií, ktorých tesná zástavba neumožňuje rozšírenie uličného priestoru na kategóriu MOK 3,75/30 s výhybňami, príp. ich zjednosmernenie, vrátane rekonštrukcie premostení vodných tokov a občasných potokov s dostatočným priestorom pre Q100-ročné vody.
- VS 13 : Stavby navrhovaných miestnych ciest funkčnej triedy C3, kategórie MO 7,5 (6,5)/40(30) vrátane peších a cyklistických chodníkov a zelene v z.ú.o. vrátane premostení vodných tokov a občasných potokov s dostatočným priestorom pre Q100-ročné vody.
- VS 14 : Všetky stavby v koridoroch jestvujúcich a navrhovaných uličných profilov–rekonštrukcie všetkých miestnych komunikácií vrátane chodníkov, verejnej zelene, navrhovaných miestnych automobilových komunikácií, parkovísk, zastávok pravidelnej autobusovej dopravy mimo jazdných pruhov, peších chodníkov a priestranstiev, cyklistických a turistických v zastavanom území obce vrátane navrhovanej krížovej cesty ku kostolu sv. Márie Magdalény a pod. tematických chodníkov vrátane premostení vodných tokov a občasných potokov s dostatočným priestorom pre Q100-ročné vody.
- VS 15 : Stavby navrhovaných turistických, cyklistických a tematických (náučných) chodníkov mimo zastavané územie obce a rekonštrukcia jestvujúcich s upresnením ich šírkového usporiadania v zmysle STN 73 110 vrátane premostení vodných tokov a občasných potokov s dostatočným priestorom pre Q100-ročné vody.
- VS 16 : Stavby verejných parkovísk vrátane sprievodnej zelene, verejného osvetlenia a lapačov ropných produktov mimo zastavané územie obce.
- VS 17 : Rekonštrukcie jestvujúcich a výstavba navrhovaných zastávok pravidelnej autobusovej dopravy mimo jazdných pruhov vrátane prístreškov pre cestujúcich a úpravy okolia mimo zastavané územie obce.
- VS 18: Rekonštrukcie jestvujúcich a výstavba poľných a lesných ciest navrhovaných v zmysle STN 73 6108 a v súlade s preventívnymi opatreniami navrhovanými v „Pláne manažmentu povodňového rizika čiastkového povodia Hornádu“ vrátane rekonštrukcie a výstavby premostení vodných tokov a občasných potokov s dostatočným priestorom pre Q100-ročné vody dimenzovanými v zmysle STN 48 2506.

B2 - Verejnoprospešné stavby v oblasti vodného hospodárstva:

- VS 19: Stavby navrhovaných vodojemov vrátane zariadení na zabezpečenie dostatočných tlakových pomerov a ich rekonštrukcie
- VS 20: Stavby navrhovaných prírodných a rozvádzacích vodovodných potrubí.
- VS 21: Stavby splaškovej kanalizácie vrátane odkanalizovania navrhovaných funkčných plôch.
- VS 22: Stavba navrhovanej ČOV - uzavretej stavby s návrhom na riešenie opatrení v konštrukcii stavby spôsobom eliminovanujúcim pachy vyvedením odvetrania nad strechu, príp. so sorbciou pachov a pod . a rekonštrukcia jestvujúcej ČOV
- VS 23: Stavby cestných rigolov, odvodňovacích priekop resp. dažďovej kanalizácie s odvedením vôd do recipientov s dostatočnou prietokovou kapacitou koryta pri súčasnom rešpektovaní platnej legislatívy vrátane výstavby zariadení na zachytávanie plávajúcich látok pred ich vypustením do recipientu a pri vypúšťaní vôd s predpokladom obsahu znečisťujúcich látok aj vybudovanie zariadení na zachytávanie znečisťujúcich látok v zmysle § 36 odst. 17) Zákona č.364/2004 Z.z. a §9 Zákona č. 269/2010 Z.z..
- VS 24: Stavby súvisiace s protipovodňovou ochranou zastavaného územia obce (ako aj nižšiepoložených obcí) – realizácia opatrení navrhovaných v „Pláne manažmentu povodňového rizika čiastkového povodia Hornádu“ a doplnených v ÚPN-O Richnava:
a) stavby navrhované pre ochranu územia pri extrémnych situáciách :

- a.1. rešpektovaná ľavobrežná ochranná hrádza na vodnom toku Hornád v rkm 93,2- 95,00 navrhovaná v Pláne manažmentu povodňového rizika čiastkového povodia Hornádu - návrh na prehodnotenie dimenzií po realizácii výškopisného zamerania vzhľadom na priebeh záplavovej čiary;
- a.2. doplnená pravobrežná ochranná hrádza navrhovaná smerom západným od jestvujúcej ČOV Kropachy z dôvodu zabránenia potencionalnej hrozby kontaminácie vôd vo vodnom toku Hornád z environmentálnej záťaže SN (003) Kropachy- halňa, skládka priemyselného odpadu, EZ s vysokou prioritou (K>65), B potvrdená environmentálna záťaž, C sanovaná, rekultivovaná, ktorá čiastočne zasahuje do k.ú. obce Richnava v jej západnej časti ;
- a.3. doplnená navrhovaná rekonštrukcia mostných konštrukcií nad Hornádom - prioritne mostnej konštrukcie spájajúcej jadrovú časť obce s lokalitou pri železničnej stanici a rómskou osadou „Ružakovec“ so zmenou jej výškových a šírkových parametrov;
- a.4. doplnená stavba úpravy vodného toku Slatvinka – doporučenie prehodnotenia projektu „Úprava vodného toku Slatvinka- opatrenie na zlepšenie protipovodňovej ochrany v obci Richnava“ vypracovaného firmou Druprojekt Prešov v r. 2010 pri realizácii ďalších stupňov projektovej dokumentácie (so zmenou trasovania severne nad mostnou konštrukciou);
- b) stavby navrhované ako preventívne opatrenia na dosiahnutie cieľov plánu manažmentu povodňového rizika čiastkového povodia Hornádu v celom k.ú. obce - rešpektované opatrenia na lesnej pôde, na poľnohospodárskej pôde, na vodných tokoch a v urbanizovaných priestoroch zamerané na zadržiavanie vody v území.

VS 25 : Zabezpečenie prístupnosti priestoru 10 m od brehovej čiary pri významných vodných tokoch (Hornád) a 5 m pri ostatných vodných tokoch a ich prítokoch pre Výkon správy vodných tokov v zmysle §49 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách.

B3 - Verejnoprospešné stavby v oblasti energetiky a telekomunikácií:

- VS 26 : Rekonštrukcia vzdušného elektrického vedenia VVN 110 kV so zmenou trasovania mimo svahodeformačného územia a mimo navrhovaného územia prírodnej pamiatky „Podskaly“.
- VS 27 : Rekonštrukcie jestvujúcich trafostaníc v z.ú.o na murované, príp. kioskové.
- VS 28 : Stavby nových trafostaníc murovaných, príp. kioskových.
- VS 29 : Stavby VN 22 kV prípojok k navrhovaným trafostaniciam (v z.ú.o. vedené káblom v zemi).
- VS 30 : Výmena jestvujúcich vzdušných vedení VN 22 kV za káblové vedené v zemi v zastavanom území obce v zmysle Zákona č. 251/2012 Z. z. - §45 bod 1/ a 2/ a stavby nových VN 22 kV káblových vedení uložených v zemi v zastavanom území obce v zmysle Zákona č. 251/2012 Z. z. - §45 bod 1/ a 2/ .
- VS 31 : Rekonštrukcia jestvujúcich vzdušných vedení VN 22 kV v k.ú. o. s výmenou jej častí trasovaných po strmých lesných svahoch a v OP anódovej ochrany VTL plynovodu a pod. za káblové vedené v zemi.
- VS 32 :Stavby úprav pre ochranu ornitofauny na jestvujúcich vzdušných vedeniach VN a VVN.
- VS 33 : Výmena NN vzdušných rozvodov elektrickej energie za káblové vedené v zemi.
- VS 34 : Stavby NN káblových rozvodov v zemi v navrhovaných lokalitách.
- VS 35 : Stavba káblového rozvodu miestneho rozhlasu.
- VS 36 : Stavby výmeny verejného osvetlenia po kabelizácii NN rozvodov v obci.
- VS 37 : Stavby verejného osvetlenia v navrhovaných lokalitách.
- VS 38 : Stavby výmeny jestvujúcich vzdušných miestnych telekomunikačných rozvodov za káblové uložené v zemi.
- VS 39: Stavby nových káblových telekomunikačných rozvodov uložených v zemi v navrhovaných lokalitách.

- VS 40: Stavby BTS základňových staníc s malými výkonmi navrhovanými v zmysle európskej legislatívy.
- VS 41 : Rekonštrukcia regulačnej stanice plynu formou zmeny lokalizácie mimo zastavané územie obce a mimo OP vzdušného elektrického vedenia VVN 110 kV a stavby nových RS vrátane stavby prívodných STL plynovodov do obce od navrhovaných RS mimo z.ú.o..
- VS 42 : Rekonštrukcie jestvujúcich STL plynovodov v obci.
- VS 43 : Stavby navrhovaných STL plynovodov v z.ú.o.

C - Verejnoprospešné stavby v oblasti starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov a ochrany pred povodňami (okrem VS uvedených v časti B2 a B3) :

- VS 44 : Stavby zberných dvorov a obecných kompostovísk .
- VS 45 : Rekultivácie nelegálnych skládok TKO v k. ú. obce.
- VS 46 : Stavby mimoúrovňových križovaní všetkých líniových dopravných trás (železnice, cesty, pešie chodníky, cyklistické chodníky) s vodnými tokmi a občasnými potokmi - dimenzované na Q100, ako aj s terestrickým biokoridorom spájajúcim Volovské vrchy s Hornádkou kotlinou a Braniskom.

D - Verejnoprospešné stavby v oblasti obrany štátu a civilnej ochrany obyvateľstva:

- VS 47 : Stavby zariadení na ukrývanie obyvateľstva v prípade ich ohrozenia.
- VS 48 : Stavby zariadení na signalizáciu a koordináciu činnosti v stave ohrozenia (obec zabezpečí dopracovanie a schválenie plánu ukrytia obyvateľstva obce v prípade ohrozenia v zmysle vyhlášky MV SR č.532/2006 Z. z., kde bude spresnená lokalizácia verejnoprospešných stavieb v oblasti obrany štátu a civilnej ochrany obyvateľstva).

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno v znení aktuálnych právnych predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

19.2. Určenie častí obce s potrebou spracovania územného plánu zóny (ÚPN-Z)

V ÚPN- O Richnava je navrhované riešiť formou ÚPN-Z verejné priestranstvá v zastavanom území obce a navrhovanom zastaviteľnom území obce, lokalitu „Ružakovec“ a koridor terajšej železničnej trate č.180 po realizácii modernizácie železničnej trate Kropachy(mimo) - Kysak na rýchlosť 160 km/hod.

Územný plán zóny je možné nahradiť projektom pre územné konanie po predchádzajúcom vypracovaní urbanisticko- architektonickej štúdie prerokovanej s obyvateľmi obce.

Až po schválení ÚPN-Z, resp. projektu pre územné konanie je možné realizovať novú výstavbu za dodržania podmienok schválených v tomto ÚPN-O a podrobných regulatívov schválených v ÚPN-Z, resp. v projekte pre územné konanie.